

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Az igazság kulcsa.

Budapest, április 18.

(K.) A választói jog kiterjesztése nincsen a paktumban. A tárgyalások idején a szélsőből kardoskodott ugyan mellette, de ezt a kívánságát politikai okosságból utóbb alárendelte a magyar faj nagyobb érdekeinek. Mert maga is belátta, hogy a parlamentnek ugyan erős kontaktusban kell állania a nemzettel, de mégis csak inkább a magyar nemzettel. A nemzetiségek kontaktusa a maguk képviselőivel ugyanis elég erős, talán tulságosan is. A census leszállítását tehát nem erőszakolta akkor tovább a szélsőből s ma már talán meggyőzték az események, hogy okosan cselekedett. A választói jogot ugyanis másképpen is ki lehet terjeszteni, mint a census leszállításával, ami most legalább még egy kicsit veszedelmes kísérlet volna. Mert az új korszak vezére minden különösebb kötelezettség nélkül s tisztán csak a maga komoly programjának szelleméhez képest megtalálta a módját, hogy a meglévő törvények keretében s némi részben a kuriai bíraskodás behozatalával megsokasítsa a választók számát. Nem nyitott új ajtókat, hogy új választók özönölhessenek be rajtuk, de elszedte a mesterséges torlaszokat, amiket a párhatalmi érdek s az erőszak állított a régi ajtók elé. S az így megnyitott ajtókon is seregestül jöhetnek az alkotmány sáncái közé, akik idáig legszebb polgári joguk gyakorlását a törvény ellenére is elestek.

Maga a kuriai bíraskodás, melynek benyújtására a paktum kötelezte a kormányt, nem szedhetne volna fel az összes torlaszokat. Legfőleg azt jelentette volna, hogy a választók akarata tisztán érvényesül. Ez sem kicsi dolog s a multhoz képest kétségtelenül kívánatos változás. De ezzel még csak a választás körül divó visszaélések lettek volna

agyonütve s nem az a mód, ahogy régente a választásokra kicsinált tervvel készülhetett a hatalom minden önkéntes vagy fölbiztatott hátramosztója. Még mindig bőséges játszótér maradt volna a központi választmányoknak, hogy a listák összeírása s a választói jogosultság megállapítása körül apró szolgálatokat tehessenek a mindenkori hatalomnak. Egy kis fantáziával s ötletes erőszakkal még mindig elérhették volna, hogy akár ideálisan tiszta választásokkal is csak a hatalomnak tetsző képviselőket szállítsanak. Hiszen a mult igen csinos példányokat őriz a választói listákból s akárhányszor van olyan, amelyikből jogosult választókat gyönyörűen ki tudtak felejtetni. S nem is egyet vagy kettőt, akár százat is. Most pedig az új korszak megteremtője az ő belügyminiszteri minőségében olyan körendeletet intézett az összes központi választmányokhoz, mely az e fajta kedves szolgálatokat egyszerűen megtiltotta, sőt a legszigorubb felelősség terhe alatt lehetlenné teszi. A Széll Kálmán szenzációs rendeletét értjük, mely világosan megszabja, hogy az urbéri értelemben vett telek megállapításánál az 1836: V. törvénycikkben meghatározott telekmennyiség az irányadó s másrészt utasítja a központi választmányokat, hogy a választói listák összeállítása körül mindent a legszigorubb tárgyilagossággal végezzenek. Szóval: a belügyminiszter a felelősség erélyes hangoztatásával adja ki az utasítást, hogy Magyarországon ezentul mindenki szabadon gyakorolhassa választói jogát, akit erre a félre nem magyarázható törvény föltétlenül feljogosít.

Többet jelent ez a jog, törvény és igazság elvének természetes konzekvenciájánál. Jelenti nagy általánosságban, hogy a Széll-kormány nem éri be az új korszak szellemének nyilvános hangoztatásával, hanem külön rendeletekben figyelmezteti a közgeit is, hogy az új szellemet milyen téren s

milyen formában kell éreztetniük. S jelenti ebben a speciális esetben azt is, hogy a Széll-kormány nem ragaszkodik kalmár módjára a paktum betűjéhez, hanem önként is meg akar valósítani mindent, amit e betűk mögött a paktum szelleme kívánatosnak jelzett. Nem áll meg a kuriai bíraskodás behozatalánál, amivel csak a választás visszaéléseinek vetne gátat, hanem öröket akar állítani arra az egész hosszú utvonlra, amelyen a tiszta nemzeti akarat a forrástól a parlamentig elmegy. Nem a célhoz állít fináncokat, akik a csempészett portékát elkoazzák, hanem az egész uton biztosítja a nemzeti akaratnak és csakis ennek szabad közlekedését. S hogy ez a nemzeti akarat a maga teljességében meg is születtesse, arra is gondja van a nevezetes rendeletnek. Mert az első pillantásra szembe ötlök, hogy a rendelet nyomán hány mesterségesen eltorlaszolt ajtó zára pattan fel az idáig elnyomott és kizárt választók előtt. Akiket idáig a választói jogosultság szempontjából a telekmennyiség önkényes magyarázásával visszazoritottak s akiket mindenféle fortélyllyal, vagy kiáltó erőszakkal is a választói listából kihagytak: ez az egész hosszú sor nyitva találja ezentul az ajtót s viheti a maga szavazatát, hogy vele a nemzeti akaratot teljesebbé tegye. A legfelsőbb fokon pedig még a Kuria is őrt áll, hogy ezt az akaratot minden hamisítással és fuffanggal szemben megvédelmezze. Mintha csak egy hirhedtet rengeteg bizonytalan veszedelmeit szüntetné meg az erély és az okosság. Az alkotmányos vásárra ezentul bátorságban mehet az állampolgár, mert az ut már nem visz a hirhedtet Bakonyon keresztül. A szavazatrablás romantikus világának beharangoztak.

Csodálatos erő rejtezik az igazságos intézkedésekben. A hatásukat sohasem tudná pótolni sem fuffang, sem körültekintés. Amit száz körmönfont rendelet, vagy akár törvény

TÁRCA.

A pellengér.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Feszl Géza.

A mi becsületes társadalmunk a mult napokban roppantul zokon vette, hogy valamelyik leány-asszony, — aki ugyanis leánykorában lett asszonynya — bukásának eleven tanuját, ha nem is gyilkolta meg egyszerre és rövidesen, de lassu halálra kandidálta és az óvatosan végrehajtható részletes kivégzetetésnek ötletes hóhéja — a kiszemelt áldozatnak nagymamája — valami láda-félték tákoltt össze kis unokája számára siralombáz gyanánt.

A gyerek hat esztendeig kuporgott ebben a siralombázban, a hóhéroskodó mama és nagymama pedig vagy hat napig állottak a pellengéren, vagyis a megbotránkozó társadalom színe előtt.

Ha majd a megbotránkozás hullámai elsimultak, vajjon jobb lesz-e akkor a társadalom? — Egy fikarenyival sem!

Es ha majd a bünösök végigszenveték a kiérdemelt büntetést: vajjon jobbakká lesznek-e? — Egy fikarenyival sem!

Mire jó tehát az egész törvényeségi hadjárat? — Arra, hogy hitelesen megállapított tragikus esetekben gazdagabb legyen az élet!

Volna ugyan valami határozott célja is a büntető eljárásnak: a megsértett jogrend kien-gesztelése, elriasztás, javítás. De mindezt csak a teória jósolgatja meg előre a nélkül, hogy a gyakorlat utólag mint tapasztalást regisztrálhatná.

Konstatált tény, hogy akiket a törvény halálra ítél, ezeknek legnagyobb része látott már kivégzetést.

Hol maradt az elriasztó hatás? Talán nem is annyira az instituciókban, mint magában az eleven társadalomban rejlik a hiba? — Annyi bizonyos, hogy siralombázakba és különösen a pellengér elé oly szívesen tódul a nagyérdemű közönség, hogy ez a toladó kíváncsiság önkéntlenül felszínre dobja azt a kérdést: vajjon melyik fél terhére esik hát a súlyosabbik bün, aki el van ítélve és pellengéren áll, vagy aki nincsen elítélve, de mégis büntárs?! Kétségtelen, hogy a modern társadalomban is rothad valami — és ha nem is vagyunk képesek a procedura helyét behatárolva megelőlni, de a hatást éreztük mindenfelé. A mi becsületes társadalmunkat azonban nem lehet elítélni, először is... a fizikai akadály miatt. De még csak komolyan bevádolni sem tanácsos, mert a vádló nihilisztikus tendenciák gyanujába kerülhet. Legfőleg képletekben, meseformában szabad talán a nagy szocietásnak egy-egy fekete alapvonását szóvá tenni. Kísértünk meg így:

... Szép volt a hölgy, fölségesen szép és botrányosan hü. Szívet mindig inkább moghatta a gyémánt ragyogása, semmint az a másik szívárvány-színjáték, mely az elgyórtott lélekből fakad és a szempillák között ragyog.

Mit ér a csillogó könny? — gondolta és mondogatta gyakran — hiszen nem egyéb mint hitvány vízesepp, melyet aranyba foglalni nem lehet. Ellenben a gyémánt, ez a szilárd és tündöklő széndarab, ma épp úgy csillog mint holnap, minden pillanatban kápráztatja a szemet, aranykeretben állandó disze a szépségnek, és mindenkit ámulatba ejt. Ha a napsugár az Isten

mosolygása, ugy e mosolygásnak sokszorozó tüköre a gyémánt.

Es a tündérszép hölgy a legfényesebb gyémántért készségesen föláldozza hivatásának mindenik válfaját: hitvesi hűségét, asszonyi erényét, anyai tisztét, gyermeki halálját, föláldozza az igazságot, a vallást, a családát, a becsületet, a szerelmet, a részvétet, egyszóval mindent, mert mindennél jobban hizeleg az ő hiúságának ez a gyémánt!...

Es ha visszaváltjuk ezt az egyszerű mesét egyszerű valóságra, vajjon mi lesz a neve e gyémántnak?

Mi lenne más, mint a Génusznek csillogása: a zsenialitás!

Es mi lesz a neve a tündérszép hölgynek?

Mi lenne más, mint: modern társadalom.

A modern társadalom évtizedek óta nemcsak rabja a zsenialitás szüggérő és hipnotizáló hatásának, hanem örült hajszában annyira sü-rög, forog, vágat és bomlik a szellemességnek még az üres látszata után is, hogy éppon ezért lépten és nyomon, naponként és hetenként megdönti az egyszerű itélkezés legelemibb követelményeit és a józanságot kivégezi.

A paraszt józansággal való itélkezésnek aligha van szilárdabb és megdönthetlenebb principiuma, mint az, hogy egyenlő büntetéssel kell sújtani az egyenlő bünöket, viszont egyenrangú elismerés illeti meg a közös erkölcsi nívón álló érdemeket. Ezt követeli az igazság és ez ellen harcol az igazság két régi ellensége: ostobaság és gonoszság. Nem igazságtalan a következetes szigor, sem ennek az ellentéte: az igaztalanság a következetlenségnél kezdődik. — Ha valamelyik önkéntes tüzoltó életveszélyes missziója közben bátran megállja a helyét és idegen életet

is hiába kergetne, mert örökkön ábránd maradna: egy szempillantásra megvalósul a választók körének kitágítása s a tiszta választás, mert egy igazságos rendelkezés a forrásnál akaszt meg minden elképzelhető visszaélést. Az alkotmány sáncai közt egyszerre viszontlátják egymást mindazok, akik a törvény szerint sohasem voltak onnan kizárva s akiket a hatalmi érdekek kisdéd hátramoszítói mégis bátorságban szoríthattak vissza a háttérbe. Mintha csak a mesék szelleme uralkodnék. Fegyverrel és erőszakkal sem tudják lerontani azt a kakaslábon forgó várat, amelyben elátkozva alszik egy egész nemzet; s aztán jön a fehérlelkű pásztor s a maga tiszta szívével csak egy szócskát mond s erre az egyetlen igaz szóra leomlik a kakasvár s életre kél az elátkozott nemzet. A magyarság legjobbjai is meddő erőlködéssel fáradoztak, hogy fölébresszék s erejének kifejtésére sarkantyúzzák ezt az alvó magyarságot: s most egy tiszta kormány játszva csinálja meg a csodát. Azt a rozsdás ajtót, amelyet a leg-erősebbek buzogánya hiába döngtetett, ez a kormány kinyitja az igazság kulcsával. Az első igaz szavával megállította a háborúságot; a másodikkal már fölébresszette a szunnyadó nemzeti akaratot; egy szimpla rendelettel pedig megnyitotta azokat a tiszta forrásokat is, amelyekben ez a nemzeti akarat felrészülhet, megizmosodhatik, hogy tüzesen lüktessen keresztül az egész állami organizmuson. A buzogány gyöngye volt a berozsdásodott ajtóval szemben, de az igazság kulcsa — akármilyen kicsi jószág — kinyitotta...

BELFÖLD.

A magyar iparpolitika. A magyar kormányban az a dicséretes törekvés, hogy az állami kedvezmények egész sorozatával az osztrák szövödpárnak egy részét Magyarországra áttelepítse, nagy aggodalmakat ébreszt a lajtántúli közvéleményben. Már az a puszta hír, hogy három osztrák nagyiparos Magyarországon is akar gyárat alapítani, lázas izgatottságot kelt Ausztriában. A sajtó keserű hangon tárgyalja ezt az eshetőséget s természetesen a magyar piacnak fokozatos elvesztésétől félti az osztrák gyáripárt. Furesa fel-fogásokkal találkozunk ezekben a kifakadásokban. Legelőször is kimondják az összehérhetlenséget az osztrák állampolgári jelleg és a Magyarországon való iparüzés között; Bécsben lakni s Magyarországon gyárat vezetni szerintük incompatibilis dolog. Tudunkal az osztrák közvéleménynek soha sem volt kifogása az ellen, hogy a

bécsitökemagyarbanküzletekbenáláljon elhelyezést; Magyarország hitelezőjének lenni jól esik az uraknak s megfér a haziságukkal. De már azt perhorreszkálják, hogy az osztrák tőke gyárakban keressen Magyarországon elhelyezést, ha még oly gyümölcsöző is. Helyesen érzik, hogy az az ipar, amely onnan túlról mihozánk áttelepedik, elvégre is magyar iparrá válik. A saro jól esik nekik, de azaz a feltevésével, hogy Magyarországnak az ő pénzügyi hasznukból semmiféle gazdaságpolitikai haszna ne lehessen. Egy előkelő bécsi lap több kiváló osztrák iparpolitikus vélekedését teszi közzé ebben a kérdésben. Valamennyi azt hiszi, hogy szövödpárt Magyarországon nem lehet teremteni, mivel hiányzik a lakosságban az a fogékonyosság és állhatatosság, amelyet ez az iparág a maga munkásaitól megkövetel. Ha ez így van, akkor semmi értelme nincs az urak jayveszéklesének. Mert ha csakugyan nem lehet magyar szövödpárt teremteni, akkor legelőbb kárba vesznek a magyar állam áldozatai s Magyarország továbbra is fogyasztója marad az osztrák gyáraknak. Ha nekünk kedvünk tartja a pénzünket az ablakon kiszórni, miért remegnek e kedvtelenségünkől az osztrák iparosok? A másik kifogás már komolyabb természetű, de egytall perfidebb is. Azt mondja ugyanis, hogy a magyar iparfejlesztés ellentétben van a vámközösséggel, amely szerintük megköveteli, hogy Magyarország állandó piaca maradjon az osztrák gyáraknak. Hát, kérem, a vámközösség ezt semmiképpen nem követeli. A közös vámterület csupán arra kötelezi Magyarországot, hogy minden osztrák termény vámentesen jöhessen be Magyarországra; ha a vámközösségnek az volna az értelme, hogy Magyarországot ne fejlesztesse a maga iparát, akkor Deák Ferenc soha sem alkotta volna meg az 1867. XII-ik törvényeiket. Magyarország is a maga természetes piacának tekintti Ausztriát, de azért soha sem tett kifogást az ellen, hogy a lajtántúli mezőgazdaság erőteljesen fejlesztesse, sőt még az ellen sem, hogy Ausztria más államokból is fedezze nyereszterményekben való szükségletét. Mi mindig természetesen tartottuk, hogy Ausztria rendszeres és következetes mezőgazdasági politikát folytat s e politikának sikerében nem láttuk soha a vámközösségből folyó jogainkban semmiféle sérelmet. Mégis csak furesa dolog, hogy amikor a magyar nyeresztermelés Ausztriában egyre szűkebb piacra talál, ezt az osztrákok rendbenlévőnek látják, ellenben érdekeinknek és jogainknak sérelméről panaszkodnak, ha Magyarországon erősebb és céltudatosabb működést kezd kifejleszteni az iparfejlesztési politika. Határozottan visszautasítjuk ezt az irigy és arrogáns fölfogást; s most már annál inkább reméljük, hogy kormányunk nem fog megtanorodni elhatározásában s az osztrák gyáripárnak rendszeres áttelepítését ezentul csak annál nagyobb erélyvel fogja folytatni. E reményünkben megerősít a *Politische Correspondenz*-nak egy Budapestről kelteztet felhivatalos közleménye, amely erélyes

védelemben részesíti Hegeüs Sándor miniszternek iparfejlesztési politikáját. A felhivatalos közlemény így szól:

Az 1890. XIII. törvények alkalmazását a bécsi sajtó a kereskedelmi és vámszövetség szemlének megsértéseként tünteti föl, holott a kereskedelmi- és vámszövetség, helyesen fogva, kedvezményes, habár nem a monopolisztikus kisadományoknak teljesen kiszolgáltatott piacot biztosít az osztrák ipárnak, amint hogy Magyarország sem követeli kizárólagos jogot Ausztriának nyeresztermékekkel való ellátására. Magyarországon nem is gondolnak arra, hogy az ausztriai mezőgazdasági érdekek erőteljes előmozdítása miatt panaszkodjanak. A kereskedelmi és vámszövetség éppen azon alapszik, hogy egyfelől a szabad forgalmat biztosítja, másfelől azonban a két állam egyikét sem zárja ki egészen a közzgazdaság minden ágának harmónikus, egymást kiegészítő fejlődéséből. A vámszövetségnek olyan interpretációja, amely szerint Magyarország ipari fejlődését, avagy Ausztria mezőgazdasági termelését kíméletlenül fel kellene áldozni, a vámközösségnek sok hibát elriasztand. Megelégedéssel konstatáljuk különben, hogy újabban az osztrák iparos körök is kezdik jobban megérteni Hegeüs Sándor kereskedelmi miniszter intencióit, annál is inkább, mert a magyar ipar bő alkalmat kínál az osztrák tőkének gyümölcsöző befektetésre, holott a fejlődés stádiumában lévén, nem kell attól tartani, hogy a már régóta törlesztett tőkével dolgozó, hatalmas osztrák nagyipari kiszoríthatná.

Országgyűlés. Alig egy óráig tartott a képviselőház mai ülése, amelyen Dániel Gábor elnökölt. A jegyzőkönyv hitelesítése után harmad-szori olvasásban elfogadtak néhány törvényjavaslatot. Ezután pedig megválasztották a házszabályok módosítására hivatott bizottságot. A szavazás eredményét a holnapi ülésen hirdetik ki. A hivatalos listán a következőket jelölték a bizottságra: gróf Andrássy Gyula, gróf Apponyi Albert, Berzeviczy Albert, gróf Csáky Albin, Gajári Ödön, Györy Elek, Gyurkovics György, Hentaller Lajos, Horánszky Nándor, Kossuth Ferenc, Mezei Mór, Molnár János, Polányi Géza, Radó Kálmán, Radozsa János, Rohonyi Gyula, Szentiványi Árpád, Szilágyi Dezső, Thaly Kálmán, gróf Tisza István, Tóth János. A holnapi ülés tíz órakor kezdődik, a napirendre néhány apróbb ügyön kívül az 1899-iki állami költségvetés tárgyalását tűzték ki. Megelőzőleg kihirdetik a mai bizottsági választás eredményét.

A nemes-ócsai mandátum. A képviselőház hatodik bíráló bizottsága ma zárt ülésben tárgyalta a nemes-ócsai választás ellen beadott petíciót. Negydfél órai tanácskozás után a bizottság meghozta határozatát és holnap déli 12 órakor nyilvános ülésben

mentve fölállozza a magiét. Itéletünkben jogos az a kítő szigor, mely fukar kezekkel mérí az elismerést és csak ennyit concedál: a kötelesség halottja, semmivel sem több. Amde ha egy alkalommal így itéletünk, akkor hasonló esetben dicsőhimnusokat zengeni: nevétséges vagy igazságtalan.

Hogy a valósággal szorosabb kapcsolatba lépünk, emeljük ki a közelmúlt napok krónikájából a két leghatásosabb eseményt, melyekben egy örökifjú probléma a közös motívum. Az egyik esetet ezzel a tetszetős címmel tárgyalja a hírvat: *a becsület rabja*, a másikat pedig azzal parentálták el, hogy *a szerelem halottja*. Donál Róbert gyilkolási merényletében és Déri Juliannának öngyilkosságában ismét megjelent az örökös probléma, a nőerény társadalmi becsértékének meg nem oldott kérdése.

Itt Donál Róbert, a tizenhétéves suhanc alakja bontakozik a közvélemény előtt szimpaticusan, — miért? — mert anyja becsületét akarta megoltalmazni: revolverrel! Amott Déri Julianna vőlegényének alakja bontakozik a közvélemény előtt antipaticusan — miért? — mert a saját férfibecsületének garanciáit kereste: törvényesen. Ez a vőlegényjelölt olyan szabad ember, akit a közhangulat pengégerre állítottat, ellenben Donál Róbert olyan rab, akit a közvélemény gloriálkál!

Vajjon miért mutatkozik ez a merész eltérés a modern társadalom független lelkiismerete és a törvény álláspontja között? Melyiknek a bölcsesége áll magasabb nívón, vagy melyiknek a bornirtsága feneketlenebb? A törvényé-e, vagy a közvéleményé? Miért tetszeleg a közvélekedés önmagának azzal, hogy sújtani meri azt, akit a törvény érinteni nem mer és miért meri megszállni azt, akit a törvény fogva tart és vád alá helyez? ... Azért, mert ama hatalmas gyémánt, mely a hiúságnak leginkább hizeleg, legtűzösebben akkor szória fényét, mikor rendkívüli és

heroikus engedményeket concedálunk — a mások rovására.

Déri Julianna a muzsák kegyeltje, ez a magyar földön született és németek közt nagygyá fejlődött szellemi hérosz, házasságra akart lépni a tuat emberek egyikével, valami hírnévtelen műépítéssel. — Milyen mesalliance! A szük látóköri vőlegény, mielőtt fátyolt borított volna a multra, előbb ismerni akarta azt. E filiszter álláspont következtében a tervezett házasság füstbe ment. Déri Julianna pedig életének végéig következetes maradt önmagához. Ezuttal is a pillanatsnyi hangulatot tekintette egyedül illetékes iránytűnek, ezuttal is megvetette az apró emberek számára alkotott kicsinyes szabályokat vagy törvényeket, önszántából és rőzsás hangulattal lépte át a halál küszöbét, „mintha bába mennek“ ... ez volt a buesuzó.

És e szokatlan, e rendkívüli, e szeniális viselkedéssel párosuló öngyilkosságnak hatása alatt a közvélekedés megrohanta a visszalépett vőlegényt és valósággal pengégerre állította őt. Pedig a műépítés ur nem tett egyebet, mint hogy *hellő időben* kerestet garanciákat az ő társadalmi becsületé számára. De mert ezt törvényes formában oseekedte meg, ezért elítéli őt a társadalom, ellenben ha most nem így cselekszik, de egy vagy két év múlva, ... tetten érve az ő becsületének elrablót ... megöli a felesége szeretőjét és megfojtja a hitszegő asszonyt... akkor jubileumot rendeztet volna számára a társadalom — mert törvénytelenséget követett el. És mindezt a modern szeniális rendezel el így, amelyik nem suly és nagyság szerint rakosgatja az eszméket, hanem táncolva dobálja azokat, mint a golyót és cintányért a szonglór.

Déri Julianna vőlegénye felbontotta a kapcsolatot, egyszerűen azért, mert a gazdag lelkű irónőnek eseményekben is gazdag volt az élete. — Ha nagyon kimagasló szellemű nők szigoruan korrektt jellemű férfakkal lépnek házasságra, az

rendesen kétoldalu — vagyis kölcsönös mesalliance. Ez — úgy véljük — igen természetes. Mert ahol a babér megterem, ott a mirtusz rendesen eltervad. És tulajdonképpen önmagát kicsinyíti a szeniális, mikor azt a haszontalan kis fehér virágot, az értentlen tudatlanságnak kicsinyes szimbolomát, amelyik leginkább a kigunyolt filiszterek földjén terem, erőnek erejével oda akarja eszkatolni azoknak a fúrtej közé, akik a hírnév országutját járják. Pedig ha a tapasztalás nem bizonyítaná be, hogy a pszichológiának kellene megmagyarázni, hogy a *Sand Györgyök*, *Contessa Larák* és *Déri Juliannák* sokkal nagyobb stílus szellemek, semhogy *Penelope szerepére alkalmasak volnának*. A virágokat nem teleszkópokon keresztül szoktuk szemlélteni, valaminthogy a csillagok járását nem, csiptető szemüveggel vizsgáljuk. A tengert nem világitja be az olajos méces, viszont a barátságos otthonnak szük keretében sem fér belé a világitó torony. Azután meg hiába minden tagadás: a nő lelke nem olyan hangszer, mint a hegedű, hogy mentül többet rezegtek a dallamkeltő hurjai — annál többet ér! Ösidőktől fogva sajátságos az a férfilelek öntöz lézésének, hogy többre tartja a szerény méretű női lélek kizárólagos birtoklását, semmint az olyan sugárkévéket, szőró hatalmas női szellemet, amelynek boldogító erejében a férj csupán — partcipál.

— Az egyszerű észjárás nevében mondtunk véleményt és innen tekintve csakis a szeniálisitás, céltatos eszmecsavarításainak véljük azt a támadó hadjáratot, mely a szerencsétlen Déri Julianna hírneve érdekében, halálának ártatlan okozója ellen megindult. De ugyancsak céltudatos eszmecsavarításnak tartjuk azt a gloriifikációt is, melyben Donál Róbert, a *becsület rabja* részesül. Az egészből csak annyi igaz, hogy Déri Julianna vőlegényének nem volt több erkölcsi joga menyasszonya multjával törődni, mint Donál Róbertnek édes anyja szeretőjét haraggal, undorral és szorvételnyel guillózni. Ha ez az indulata a

fogja kibírdetni. Értesülésünk szerint, a bizottság *Örley* Kálmán előadói javaslatára egyhangúlag a vizsgálat elrendelésében állapodott meg.

Az összeforradás Pozsonymegyében.

A szabadalvúpartban igen rokonszenves fogadtatásra talált az a beszéd, amelyet gróf *Apponyi* Albert Pozsonymegyének tegnapi közgyűlésén mondott. E beszéd lényeges tartalmát már ismertettük. Értesülésünk szerint, rendkívül meleg hangon hangsúlyozta benne a volt nemzeti párt vezére a politikai szolidaritást *Szell* Kálmánnal s az általa inaugurált új irányzattal. *Szalay* Ödön szavaira reflektálva, azt is hangsúlyozta *Apponyi*, hogy természetesnek találja, ha a szabadalvúpart régi tagjai kegyelettel őrzik eddig követett politikájuk emlékét, a minthogy a volt nemzeti párt is önérettel és nyugodt lelkiismerettel tekint vissza a maga múltjára. De most már nem a multól van szó, hanem előre kell tekinteni s az új feladatokban a mai szabadalvúpartnak minden eleme egyenlő buzgósággal és hazafiai hűvel egyesül. Pozsonymegyében az egybeforradás annál könnyebben fog menni, mert báró *Vay* Dénes főispán a multban is a meggyőződéses szabad megnyilatkozásának s az alkotmányos felfogásnak rendületlen híve volt. E férfiú vezetése mellett a volt nemzeti párt egész odaadással fog közreműködni a *Szell* Kálmán politikájának sikerén, amelyhez őszintén és lelkesen csatlakozik. Kettős oka volt erre. Az egyik ok, hogy a nemzetnek a közjogi kiegyezésben biztosított jogait az új irányzat helyesen fogja fel és csorbítatlan érvényesítésükre törekszik. A másik ok pedig az, hogy a lezajlott küzdelmekben *Szell* Kálmán szereplése a negyvenes évek nemes és tiszta szabadalvúságának egyenes ivadékaul mutatkozott be s a szereplésével meghódította az egész közvélemény rokonszenvét. Gróf *Apponyi* Albert e beszédének lojalitása és meleg hangja a szabadalvú párt klubjában, ahol a gróf ma este megjelent, élénk és rokonszenves visszhangot támasztott. A közönség az volt, vajha mindentől olyan őszintén és buzgón menne végbe az egybeforradás, mint Pozsonymegyében. A pozsonymegyei nemzeti párt volt elnöke, *Bitó* Béni, *Szell* Kálmántól és *Horánszky* Nándortól érdekes választ kapott azokra a táviratokra, amelyeket a párt felosztása alkalmával a miniszterelnökhöz és az országos nemzeti párt volt elnökéhez intézett. E válaszok hangja és tartalma érdekesen egészíti ki gróf *Apponyi* Albertnek fentebb méltott beszédét.

Szell Kálmán felelete így hangzik:

Bitó Bénihez, a pozsonymegyei volt nemzeti párt elnökéhez:

Budapest, 1899. április 13.

Nagyságos ur! A szabadalvúparthoz való csatlakozásuk őszinte és nagy örömmel tölt el, mert politikám és programom helyeslését látom benne. A párt határozatáról szóló értesítést meleg hálával vettem. Ragaszkodásuk és bizalmuk kifejezéséért fogadja szívből fakadó köszö-

lőrvényesség határain belül marad, akkor hallgat róla a napok krónikája és az ítélezés objektuma hiányzik. Ha pedig oly tünetek között követi el a gyilkolási merényletet, melyek a féket nem tűrő gyűlöletnek óriási erejéről és ideális förrásról harmonikus tanuszkodnak, akkor is bűn marad a bűn, de legalább hatalmas mentő körülménnyé válik a fiú szeretet. Amde itt is elszakadt a zseniális közfelfogás az akadályt, mely a tetszetős állapont elfoglalásának útjában áll. Donál Robert tegező felhívásban a zseborját követelte vissza édes anyjának állítólagos kedvesétől! Hogyan illik belé ez a prózai incidens az ideális indító okból származtatott gyilkolási merényletbe?

Sehogy! Kizárja az ideális indító okot. Ez a kettő nem párosul.

Valahányszor egy-egy szerencsétlen, jagató és síró édes anya ráborult a kis gyermeke koporsójára, esékolva annak födelét és átkozva a gondviselést — helyet talált-e tragikus fájdalom kifakadásai közben, — holmi közbevetett mondat formájában — a megemlékezés egy tudjázott mosoné-számláról vagy elvesztett félkezyűről vagy fületőrtt kávécsészéről? ...

Sohasem! A nagy tragédiák és a kis bagatell-ügyek nem forrnak össze egy szerves egészszé. A visszatartott zseborja miatt támadt harag és az édes anya meggyalázása miatt érzett indulat nem férnek össze egy időben, egy és ugyanazon szívben.

Ebben a beteges, ideges korban gyakran megcsik, hogy jelentéktelen a feibosszantó ok és óriási méretű a kifakadó indulat.

A modern társadalom, mely a zseniális látszatokért rajong több büvészettel, mint józanossággal, itt glorifikál, ott pellengért állít. De a pellengérje rendszeren nem pellengér, a glóriája pedig nem glória. És éppen ezáltal válik minden bűnösre nézve büntetőssé — a modern társadalom.

netemet és szíveskedjék azt a pozsonyvárosi és megyei szabadalvúpart új tagjaival is üdvözlélem átadása mellett közölni. Öszinte tisztelettel

Szell s. k.

Horánszky Nándornak *Bitó* Bénihez intézett levele ez:

Budapest, 13/IV.

Nagyságos elnök ur! Mélyen tisztelt Barátom! A pozsonymegyei és városi nemzeti pártnak e hónap 19-én tartott értekezletéből hozzám intézett elismerő sorokat megkaptam.

Különös hálaa kötelezettnék érzem magamat ezen megtisztelő figyelemért, melyet, midőn megköszönök, jól esik kifejezést adnom azon érzéseimnek, hogy a közügy érdekében teljesített csekély szolgálataknak egyik ösztönző rugóját azon tiszteletreméltó honfitársaim kitartó buzgalma szolgálhatta, akik nehéz körülmények között sem inogtak meg és akik között a pozsonymegyei és városi elvtársaink mindenha oly kiváló helyet foglaltak el.

Adja Isten, hogy közös és kölcsönös buzgalmunk további fejleményei a közélet fellendülésében állandó nyomokat hagyjanak maguk után.

Mély tisztelettel vagyok elnök urnak és a rólam megemlékezett barátainnak hívők és szolgáljuk

Horánszky Nándor s. k.

A katolikus autonómia. A katolikus autonómiai kongresszus huszonhetes bizottsága ma délelőtt 10 órakor a főrendiház tanácskozási termében ülést tartott. Jelen voltak: gróf *Szapáry* Gyula elnök, dr. *Hoványi* Gyula jegyző, dr. *Samassa* József egri érsek, báró *Hornig* Károly veszprémi püspök, *Ivánkovich* János roznói püspök, *Vajda* Ödön zirci apát, *Rájer* Lajos esztergomi kanonok, *Molnár* János pápai prélat, dr. *Várossy* Gyula kalocsai kanonok, dr. *Bitó* Dezso egyetemi tanár, dr. *Kars* Lólión derecskei plébános, gróf *Apponyi* Albert, dr. *Borsody* Géza, gróf *Csekonics* Endre, dr. *Günther* Antal, *Györffy* Gyula, dr. *Hortoványi* József, gróf *Károlyi* Sándor, *Mócsy* Antal, dr. *Pásztélyi* Jenő, *Petrovics* József, *Rakovszky* István, dr. *Sághy* Gyula, dr. *Timon* Ákos, *Ugron* Gábor és gróf *Zichy* Nándor. A bizottság tagjai közül egyedül a jelenleg Brüsszelben időző gróf *Esterházy* Miklós Mórion volt távol.

Gróf *Szapáry* Gyula elnök megnyitotta az ülést és beterjesztve a kilences bizottság javaslatát, kiemeli, hogy a bizottságot a munkálat készítésénél első sorban a legfőbb kegyuri és felügyeleti jogok és a római katolikus egyház szervezeti és szigorú szemmel tartása és az vezette, hogy a fennálló alábbi törvények megváltoztatására ne legyen szükség, mert ez csak késleltetné a megoldást. Nem az eszményileg legjobb és legjobb autonómiai szervezet kidolgozása, hanem a mi sajátos közjogi és egyházjogi törvényeink és viszonyaink között megvalósítható legjobb szervezet lebegett a bizottság szeme előtt, amely bírja magában mindazokat a megdönthetetlen támaszokat, amelyekre egy szerencsésebb jövő, megerősödven az autonómia iránt a bizalom úgy fenn, mint lenn, a magyar katolikusok jogos igényeinek megfelelőleg tagasabb hatakkört fog építhetni.

Rakovszky István az általános vita megkezdése előtt kérdi az elnököt, van-e tudomása a kormánynek egy elaborátumáról, s ha igen, hajlandó-e ezt a bizottsággal közölni.

Gróf *Szapáry* Gyula elnök kijelenti, hogy tudomása szerint csakugyan van egy előadói tervezet, de az nem fejezi ki a miniszter álláspontját s így közlése felesleges.

Ugron Gábor azt hangoztatja, hogy első sorban a kongresszussal kell megállapítani azokat az alapelveket, amelyek az autonómiát felépíteni akarja; csak aztán lesz ideje, hogy kutasza a kormány szándékait. Arra nézve, hogy a püspöki karnak külön elaborátuma van, megjegyzi, hogy a püspöki kart, amely tagja a kongresszusnak, nem ismeri el külön testületnek, mondja el véleményét a kongresszuson, mert az egyházaknak és világiaknak összetartva kell érvényesíteni a katolikusok jogait.

Sághy Gyula helyesli *Ugron* álláspontját. Az autonómia csak úgy létesíthető, ha a püspöki kar, mint külön testület soha szembe nem állítatik.

Molnár apát kijelenti, hogy a kormány elaborátumát magára nézve irányadónak nem tekint.

Apponyi Albert azt tartja, hogy a kormány és a püspöki kar szándékainak és előterjesztéseinek ismerete nélkül hozzá sem lehet fogni a tárgyaláshoz. A siker egyik biztosítéka, hogy a király alkotmányos tanácsadóinak nezeit megismerjék.

Hortoványi csatlakozik *Ugron* felfogásához.

Zichy Nándor is azt hangsúlyozta, hogy nézetait a kormány nem befolyásolhatja és helyeselné, ha a püspöki kar ma nem foglalna állást, csak akkor, ha már majd pozitív határozatok lesznek.

Ezek után az elnök indítványára elhatározza a bizottság, hogy a kilenc bizottsági javaslatot, mindekegyét általánosságban, esztörtökön délután fél négykor kezdi tárgyalni.

Előleptetés az államvasutaknál. Az előleptetés az államvasutaknál előreláthatólag még e hónap folyamán fog megtörténni. Egyes lapoknak az a

híre, mintha az előleptetést *Ludvig* Gyula főrendi házi tag, elnök-igazgató és helyettesének, *Czigly* János igazgatónak betegsége késleltette volna, teljesen alaptalan. *Ludvig* elnökigazgató betegsége következtében kénytelen ugyan a szobát őrizni, de mondja a félhivatalos jelentés, nagyon rossz lábon állana e nagy intézmény szervezete, ha egyik vagy másik főnök megbetegedése következtében fontos adminisztratív teendők teljesen megakadnának. A hasznát oka — ha halasztásról egyáltalában szó lehet — csakis abban keresendő, hogy az 1899. évi állami költségvetés képviselőházi tárgyalását, amely költségvetés keretében tartoznak az államvasutak is, csak e napokban fejezték be, és az államvasuti alkalmazottak előleptetését előző tárgyalások, miként ezelőtt, ez idén is csak a költségvetés elintézésével kezdődnek. Egyébiránt az előleptetések közöttétele nemsokára meg fog történni.

Baross Jusztin. Abból az alkalomból, hogy az ellenzéki sajtó egy része Trencsénmegye alispánját, *Baross* Jusztint politikai multjánál fogva a főispánságra alkalmatlannak mondta, lapunknak egy trencsénmegyei barátja a következőket írja nekünk:

Trencsénmegyében őszinte lelkesedéssel fogadták *Szell* Kálmán kormányzatát, mert biztosítékot nyújt, hogy az ország alkotmánya és közbiztonságai a hatalom részéről nem fognak megtámadni. De épp az új irányzathoz való lelkes csatlakozás okozta azt, hogy a megye közvéleménye *Baross* Jusztin mögé sorakozik rang- és felekezeti különbözőség nélkül. A megye ismeri e férfiú képességeit, szorgalmát és hazaszeretét s meg van győződve róla, hogy nálánál senki jobban nem tudná megoldani Trencsénmegyének határszéli fekvésénél s politikai helyzeténél fogva ilyen nehéz feladatait. Hogy az utolsó képviselőválasztások alkalmával alküvetett visszaélések ki volt az értelmi szerzője, kik e megyében a főintézők és végre kik a végrehajtók, azt a megyei közvélemény jobban tudja, mint a budapesti ellenzéki sajtó. S maga az a tény, hogy a megye közönsége a választások tisztaságáért küzdő *Szell*-kabinet iránt való lelkesedéssel meg tudja egyeztetni a *Baross* Jusztinhoz való ragaszkodást, bizonyítékul szolgálhat annak, hogy azokért a visszaélésekért ezt a férfút nem érheti felelősség. A néppárt vezetői bizonyára keresték volna a *Baross* Jusztin állítólagos törvénytiprásainak törvényes megtorlását, ha ez a férfiú jogosan lett volna illethető ilyen vádakkal. Az a hír, hogy a trencséniek *Baross* javára hercegrímás protekciójával akarnak hangulatot csinálni, nem felel meg a valóságnak. Az alispánnak rendkívül népszerűsége mellett igen könnyű volna mellette egy általános mozgalmat megindítani, de ennek útját állja *Baross* politikai tapintata, szerénysége s az a többször nyíltan tett kijelentése, hogy ő ilyesmit nem kíván, nehogy a stréberség gyanuja valaha reá is tapadhasson.

Bartók György.

— Az erdélyi református püspökválasztás. —

Kolozsvár, április 18.

Az erdélyi református egyházkerület a betöltötte néhai *Szász* Domokos örökét. Az egyházkerület közgyűlése ma *Bartók* Györgyöt két jelöltje ellenében megválasztotta püspöknek, aki mint püspökhelyettes eddig is fardadhatlan buzgósággal és körültekintéssel vezette az erdélyi ev. ref. egyház ügyeit. A közgyűlés istenítisztelet után a teológiai intézet nagyteremben folyt le az egyháztagok nagy érdeklődése mellett. Az elnöki széklet báró *Bánffy* Dezso főgondnok foglalta el. Ugy ő elnöki megnyitójában, mint *Bartók* György püspökhelyettes nagyhatalású imádságban kegyelettel emlékezett meg néhai *Szász* Domokos püspökről.

Az elnök aztán konstátálta, hogy 300 szavazóképes tagból megjelent 270 s bejelentette, hogy három jelölt van: *Szász* Gerő, *Bartók* György és *Bartha* Lajos. Azután elrendelte a szavazást, amelynek ellenőrzésére *Váró* Ferenc, *Sándor* József és *Restegi* Ferenc tagokat kérte föl, kibírdetvén, hogy a választáshoz általános többség kell.

A szavazás eredménye az lett, hogy *Bartók* 122, *Szász* 87 és *Bartha* 52 szavazatot kapott; az abszolút többséget a jelöltek egyike sem nyerve el, az elnöki főgondnok új szavazást rendelt el, amely nagy izgalom közepén *Bartók* György és *Szász* Gerő közt. Délután két órakor hirdette ki az elnök a második szavazás eredményét, amely szerint *Bartók* 145 és *Szász* 110 szavazatot kapott s így *Bartók* György lett az erdélyi egyházkerület új püspöke. A közgyűlés e választáshoz a kultuszminiszter után a király jóváhagyását fogja kérni.

Bartók küldöttség útján értesítették a megválasztásáról, mire az új püspök megjelent a te-

remben, ahol báró Báffy Dezső lendületes szavakkal üdvözölte.

Az új püspök mély meghatottsággal, nagyhatású beszédben köszöntötte meg a közgyűlés bizalmát, amely őt rövid idő alatt másodsorú érí az egyházkerület részéről. (Nemrégiben választották püspökhelyettesé.)

Az gondalommal kérdi, — ugymond — hogy megfelelő-e a bizalomnak, arányban állanak-e a feladatok nagyságával tehetségei? Aggodalma még fokozódik, ha rátekinthet a püspöki székre, melyen oly nagy talentumokkal megáldott férfiak működtek, mint elődje, ki nagy célokat tűzött maga elé és nagy alkotásokat bízott az egyházkerületre. Ez alkotásokat kegyeletes megemlékezéssel veszi át, hogy azok fenntartásáról, továbbfejlesztéséről gondoskodjék. Nyíltan hirdetem, — folytatja — hogy vállaltam, békés munka kell arra, hogy céljainkat elérjük." (Nagy tetszés.) Ez ünnepélyes pillanatokban kéri a főgondnokokat, hogy támogatásuk az egyházzal, amelyet az egyházi és világi munkások együttes buzgóssága erősít. Annál is inkább kéri a támogatást és tudja, hogy ezt megkapja, mert az erdélyi református egyházkerület története egy az erdélyi magyarság történetével. (Nagy tetszés és taps.) A protestáns egyház nem tűri, hogy a hit és tudomány egymással ellenkezőben legyen. A papnak legyen hite, a tanároknak tudománya; (Taps.) a munkákör különböző, de a cél egy. "Vessük kezünket mindnyájan az eke szarvára és ne tekintünk azokra, akik háttunk mögött vannak." (Óriási tetszés.) Majd arra buzdít a püspök, hogy emeljenek mindnyájan szíveikben a hit mellett oltart a nemzeti eszményeknek. (Taps és éljenzés.) Végül fogadja, hogy a céloknak szentelt agyát, szívét, tétét, lelkét, egész életét. (Percekig tartó taps.)

Azután báró Báffy Dezső és a főgondnoki kar kezét szorította a püspökkel.

A rendkívüli közgyűlés a püspökválasztás után elhatározta, hogy a legközelebbi közgyűlést, melyen a püspök felszentelése is végbé megy, május 25-én tartja.

Gelci Katona István, Keserü Dayka Gábor, Nagy Péter és Szász Domokos örökének, az erdélyi ev. ref. egyházkerület püspöki székének betöltése tehát megszünt függő kérdés lenni. A püspökválasztó közgyűlés azt a férfit ültette be ebbe a díszes egyházi méltóságba, aki fényes múltjával, munkabíró jelenlétével és sokatígérő jövőjével egyaránt rászolgált erre a nagy kitüntetésre.

Dr. Bartók György jelenleg 54 éves, tehát még élete delén álló férfi. Hívei ugy tekintenek föl rája, mint a virágra borult fára, amely sok gyümölcsöt ígér. Nem fognak csalódní. Bartók megmutatta múltjában, hogy cselekedni fog a jövőben s ez a jövő csakugyan sokat ígér.

Bartók György nemes székely szülőktől származik. Bölcsője ott ringott abban a szép, hegyes-völgyes székely hazában, amely annyi kiváló embert adott már a nagyobbik hazának. Málnáson született 1845. április 23-án, a festői Tusnád, Torja s a Jókai által megénekelt Bálványos vár tőszomszédságában. Itt élte le gyermekkorát, amíg aztán a székelység nevelőanyja, a nagy-nyedi főiskola, Bethlen Gábor kollégiuma vette dajkaságba. A fiatal Bartók végzetlen szeretettel merült bele most a tudományok új világába s mindvégig első eminens volt az osztályaiban. Igen előkelő szerepet vitt a kollégiumi ifjúság társas életében is, míg a Bethlen-főiskola nagy-hírű professzorainak jóbarát kedvence és büszkesége lett. A bölcsészeti és classica filologia kezdtek különösebben vonzani a tudománysozmas ifjút s a professzorai úgy teremték, hogy a tehetséges és vasszorgalmu Bartókot kinevelik az enyedi főiskola számára tanárnak.

Tradicionális szokás volt tudniillik az enyedi főiskolánál, hogy a professzort maga az intézet nevelte meg. A professzorátus és előjáróság kiválogatta egy-egy nemzedék jelesebb ifjait s mikor azok már befejezték itthon tanulmányaikát, kiküldte őket a kollégium támogatása és egyetemi stipendiumok segítségével a nevesebb külföldi egyetemre. S míg a professzorátus örökös szeme szeretettel figyelte a szárnya bocsátott ifjak haladását, azok lelkesülten öregbítették ismereteiket nagy-hírű tanárok mellett.

Bartókot Mihályi Károly professzor utódjával szemelte ki az enyedi tanári kar. Az ifjú Bartók a *fűbingi* egyetemre ment. Ott „Lessings religiöse und philosophische Grundanschauung" című értekezése alapján elnyervén a bölcsészettudori oklevelet, visszatért hazájába s az erdélyi reformátusok akkori püspöke, Nagy Péter oldala mellett megkezdte működését mint legkedveltebb titkársja. Titkárságának két éve alatt püspök bevezette aztán az egyházi adminisztrációt titkaiba. Egyidejűleg a kolozsvári Ferenz József tudományegyetemen a bölcsészettől magántanári képesítést is szerzett s mint ilyen, Kant és Kartezius bölcsészeteinek mélysegeit kutatta és kísérte magyarázatokkal. Hallgatói: jogászok, filozófusok, matematikusok vegyesen nagy élvezettel hallgatták világos fejtörését, tartalmas előadásait. Ugyancsak

ez idő alatt vallásánára volt az ottani református gimnáziumnak is.

Kolozsvárról 1876 áprilisban Nagy-Enyedre ment papnak. Dr. Kovács Ödön, az egyetemes protestáns tudományosság ékessége, Keresztes József, az elsőrangú, tudós biblikus, a neves Lőte József és Makkai Domokos, enyedi professzorok társaságába került most, akikkel aztán mindvégig benső baráti viszonyban élt. Ekkor kezdte kutatni és művelni dr. Kovács Ödönnel és Keresztes Józseffel a teológiai tudományágakat és munkássága valóban fáradszaktalan volt. Megindította az „Egyházi és Iskolai Szemlé" és mellé csatlakoztak egykori professzorai, az enyedi főiskola nagy-nyai tanárai. Ennek a folyóiratnak a nyolc éves életéről nagyon elágazóak a vélemények még a jelenben is. Itékeznek olyanok is róla, akik hírből is alig ismerik a Bethlen-kollégium akkori harcait, vívódásait. Gondatlan gazdálkodás a vagyoni tönk szélére juttatta a bőkezű fejedelem nagy nemzeti missziót teljesítő főiskoláját. Ennek a tönknek a széléről rántotta vissza a Szemle becsületes és férfias harca a szerencsétlen gazdálkodás örvényében már-már alámerülő főiskolát. Azokon a lapokon kívül, amelyeket a nagy misszió hű betöltésének szenteltek a küzdő férfiak, hasábot nyitottak még a legmagasabb színvonalu teológiai értekezések és biblia-fordítások számára is. Mikor pedig a Bethlen-főiskola meg volt mentve s így a nemes misszió betöltött, Bartók a Szemlé beszűntette.

Azután a személyes harcok áldatlan, szomorú korszaka következett az erdélyrezi református egyházkerület életében. Az ellentétes érdekek szenvedélyes küzdelmeinek e korszaka a Bartók életében is jelentős nyomatokat hagyott vissza, mert jóidőre lezszorította őt arról a küzdeletről, amelyen az anyaszentegyház érdekeiért vitak nemes tusát a kiváló egyházférfiak.

Az akkoriban már elhatalmasodni kezdett Szászpart elsőbbsen is meghiusította Bartók nagy-nyedi professzorágát. E párt szemében tudniillik az volt a Bartók büne, hogy hűségesen ragaszkodott zseniális püspökéhez, Nagy Péterhez s hogy benső, szoros barátságban állott a vele szemelleni rokonságban levő dr. Kovács Ödönnel, az erdélyi református egyházkerületnek minden időkre egyik legnagyobb alakjával.

Kovács Ödön és Keresztes József betegekedése folytán, majd később elhalálozásuk következtében Bartók tanítani kezdett a nagy-nyedi teológiai akadémián.

A szakember tudásával tanított mindvégig és ezt a működését így jellemzi az erdélyi részek egyik tudós, tekintélyes alakja, Bartók jóismerője:

„Mint nagy-nyedi lelkész papságra készülő teológus ifjúságunk ideálja, kibén, ha előbb a gyakorló lelkészért lelkesedett, nemokára a tudós teológus is volt alkalma megismerni. Lelkészek költői tartalmát nem orszákolta rímekbe, de a vallásos élet boldogító erejét, világgyőző hatalmát a szónoklat hatalmával csopogtatta a szívekbe. Őt éven keresztül magyarázta, mint tanár, vallásának örök fenségét, Pál teológiájának mélységét s a János evangéliuma eszményét; közben ismertette a kiváló egyházi szónokokat, olvasatva műveiket s vezetve gyakorlati biblia-magyarázatot. A munka életelme. Volt idő, mikor 16 órát adott, de azért nem volt eset, hogy papi hivatásának legkisebb teendőjét is másra bizza. A köznek élt, a főzrdek szolgálatát előbbreválnak tartotta mindennél..."

Nagyenyedi papi állomását 1891. áprilisében föléserelte a szászvárosival, de az enyedi teológia utolsó évében — az alma mater hívó szavának engedve — visszatért Nagy-Enyedre helyettes tanárnak.

Nagyszabású irodalmi munkásságot is fejtett ki. Dolgozatai jelentek meg Kovács Albert „Egyházi reform"-jában, Ballagi: „Prot. Egyházi és iskolai lap"-jában, Szász Gerő „Protestáns Közlöny"-ében, az „Egyházi és iskolai szemle"-ben. „Lessing mint theologus", „Bodola Sámuel erdélyi püspök élete", „Husztonj év a Bethlen-főiskola theol. akadémiája történetéből" és „Biblia ismertetés" meg „Bibliai történetek" című, közkezen forgó tankönyvei örökítik meg eddigi irodalmi munkásságát.

Az elmúlt év tavaszán tartott egyházkerületi rendes gyűlésen egyházkerületi főjegyzővé választották meg.

Azóta ez előkelő állásban érvényesítette barmulatos munkaejét és nagy tudását. Szász Domokos balála őta, mint helyettes püspök, a legnagyobb körültekintéssel és buzgóssággal teljesítette a püspöki teendőket. Nagy szorgalommal munkálkodott, mint a hetes bizottság egyik tagja, az egyházkerület megrendült anyagi helyzetének konszolidálásán.

Püspökségéhez nagy reményeket fűznek hívei. Programja: „Tisztelet a múltnak, fejlesztés a meglevő alapokon, békeséges, vállalt, becsületes munka, de mindenkifelett a református egyház valáserkölcsi életének ápolása, eszészészes közszellem

teremtése." Szép program, adja Isten, hogy be is tölthesse.

Nagy tudás, csudálatos munkaerő, világos ész, erős logikájú gígdadt ítélőképeség, gyűlölködéstől ment, őszinte szerető szív, bölcs mérséklet, kiváló szónoki képesség, rendületlen evangéliumi hit szép harmóniába olvadva jellemzik a megválasztott új főpásztort. Egy csomó jó tulajdonság, kiváló emberű és papi erény egy halomban, melyek eleve is biztosítékul ígérkeznek az erdélyi ref. egyházkerület szőbb, dicsőségesebb jövőjének.

F. J.

KÜLFÖLD.

A revízió.

Buda, pest, április 18.

Mialatt a Dreyfus-pör aktáinak közlése még javában folyik és a nyilvánlag közönsége ámulattal vesz tudomást ennek a boszorkány-pöröknél is képtelenebb monstruózus komédiának a hihetetlen részleteiről, a kormány különös lépésre határozta el magát. Több párisi lapnak mai közlése szerint a kormány Mazeau semmitőszéki főelnököt felszólítja, hogy stiellesse a revíziós pör befejezését. Ezzel egyidejűleg jelentik, hogy Ballot-Beaupré előadó e hó 26-ikán vagy 27-ikén fogja referátumát a semmitőszék egyesített tanácsának felolvasni s az elnök azonnal ki is mondatja a semmitőszékkel az ítéletet, úgy, hogy a május 2-ikán összeülő képviselőházat befejezett ténynyel fogják meglepni. Ily körülmények közt nagyon valószínű, hogy az eddigi kihallgatások során szükségesnek mutatkozott szembesítések egyszerűen el fognak maradni, pedig néhányjuk igen érdekes és nem csekély fontosságú is lenne. Sőt ha igaznak bizonyul a fentebbi hír, el fog maradni Freystaedter századosnak, a Dreyfust elítélő haditörvényszék egyik bírójának a kihallgatása is, holott ez lenne hivatva kiegészíteni Casimir-Périer volt köztársasági elnöknek a pör vitelére vonatkozó tanuallomását. Ugy látszik, nem alaptalan az az aggodalom, amelynek a Figaro egyik legutóbbi vezércikke adott kifejezést, hogy tudniillik mindenáron meg akarják akadályozni, hogy a semmitőszék ítéletet mondjon, mert az iránt ma már semmi kétség sem forog fenn, hogy az az ítélet szükségképp milyen lesz; s így azt eszeltek ki a revízió elfojtására, hogy a semmitőszékkel egyszerűen kimondatják, hogy mivel semmi újabb tény nem merült föl, a törvények értelmében a revíziónak helye nincs és marad minden a régi ben. Engedi-e magát a semmitőszék erre a gyalázatos ságra felhasználni? Az még kérdés. De a siettetés mindenesetre gyanus.

Mai tudósításaink itt következnek:

(Picquart vallomásai.)

Páris, április 18.

A Figaro mai számában folytatja Picquart vallomásának a közlését.

Picquart az Éclair 1896. december 14-diki közleményéről beszél s azt mondta, hogy ez a közlemény egy vezérkari tisztől származhatik. Picquart ellenséges indulatot vett észre Gouze tábornokon, amikor Walsin-Esterházyra vonatkozó gyanuját vele közölte. Gouze visszautasította azt az ajánlatát, hogy házmozgást tartsonak Walsin-Esterházynál. Egy ügynök, aki megneztte azt a lakást, amikor kiadó volt, Drumontnak két névjegyét hozta el cunna s azt jelentette, hogy a kandallók tele voltak elégett papírral, de semmiféle nyomot nem talált.

A bordereauinak a Matinban való közlése nagyon följárgatta Walsin-Esterházyt.

Picquart észrevette, hogy egyszer Boisdeffre tábornokkal való beszélgetése közben Henry hamisítványában talált kifejezések fordultak elő. Azt hiszi, hogy Boisdeffre ennek a beszélgetésnek a tartalmát ismételte Henry előtt.

A mig ő, Picquart, volt a tudósító irodának a főnöke, nem érkezett Dreyfusra vonatkozó okirat a minisztériumba. A mult év december 1-én való kihallgatása alkalmával azt mondta, hogy Henry és Gouze között egyértelműnek kellett lenni, mert különben Henry hamisítványai nem kerülhetek volna a minisztériumba. Picquart igyekszik ezt az egyetértést bebizonyítani, azután rámutat a Henry és Gréblin vallomásában foglalt ellenmondásokra Leblois látogatása dolgában s azt igyekszik bebizonyítani, hogy Dreyfus nem volt az egyetlen ember, akinek tudomása lehetett a bordereauiban foglalt közleményekről, maid

azt bizonyítgatja, hogy a bordereannak nem Dreyfus a szerzője és eléggé megokoltnak mondja azt a föltevést, hogy a bordereau szerzője csak tüzértiszt lehetett. Piquart vallomásának a közlését holnap folytatja a Figaro.

(Levelezés az Ördögszigettel.)

Az Éclair most közzéteszi az Üdv-szigetek kormányzójának, Denielnek teljes jelentését, amely az 1898. október 26 — november 25. időtartamra vonatkozik. Belső érdekesek a következő adatok:

Dreyfus ez alatt az idő alatt a következő leveleket írta:

Oktober 27. Levél nejéhez arra az incidensre vonatkozólag, melyről októberben tettek jelentést. (Dreyfus ügyvilágossággal fenyegetőzött és vonakodott neje levelére válaszolni, kijelentvén, hogy nincs neki semmi mondanivalója sem, még szívo érzelmeire vonatkozólag sem).

Oktober 28. és 30. Magyarázó levelek Denielhez, a leveleiben észlelhető öszinteséghiány tárgyában.

Oktober 30. Ötvenoldalas füzet beküldése.

November 5. Válasz Dreyfusnének a család október 28-iki levelére.

November 11. Egy magánlevél, 7 levél a kormányzóhoz.

November 11. Ötvenoldalas füzet beküldése.

November 20. Huszoldalas füzet beküldése.

November 16., 22. és 25. Levelek a kormányzóhoz.

November 25. Levél Dreyfusnének. Levél Denielnek és sürgönyök Dreyfusnének, valamint Demange ügyvédnek a kormányzóhoz intézett levelekben.

A jelentésnek ezután következő részéből az derül ki, hogy Dreyfus nagy zavarban volt s nem tudja, mihoz tartsa magát. Ezért tanácsot kér, hogy mit és hogyan cselekedjék. Maga Deniel parancsnok rideg és zarközött vele szemben.

A Denielhez intézett s november 30-áról kelt levélben Dreyfus azt a nézetét fejezi ki, hogy Boisdeffre tábornok jó akarattal viseltetik irányában s hogy a mit tesz, jó akaratról, loyaltásról és jó szívről tanuskodik.

Nem ő fogja kérni, sem megengedni a revíziót, de ha azt megengedik, akkor az az ő javaslatára fog történni. Mert meggyőződésem, hogy Boisdeffre tábornok nem kívánja az életemet, hogy rehabilitálni akar s hogy a dolog csak azért tart oly soká, mivel szenvedélyek és harcok vannak a játékban, mint azt családomban leveleiből nagyon jól kivesszem.

És most, parancsnok ur, szívem csaknem megtört; ha egészen meg akarja törni, csak egy kis üveg ciankálit adjon. Esküszöm, hogy szívem mélyéből meg fogom önnek köszönni. Akkor végre kiszenvettem majd.

November 4-ikén adott át a parancsnok négy levelet családjától, amelyekből Dreyfus értesült, hogy a semmitőszék foglalkozik ügyével. Ugyanaznap Dreyfus levelet írt a kormányzóknak, aztán 7-ikén ismét két levelet intézett hozzá. Az egyikben Boisdeffre tábornokra és egykori bajtársaira apellál s arról a napról beszél, amelyen új haditörvényszék elé állítják. A másik levélben megmondolván magát, s azt híven, hogy ballépést tett, kérte a kormányzót, hogy sommisitse meg az első levelét.

November 16-ikán kapta meg Dreyfus a hivatalos értesítést, hogy a semmitőszék megengedte a revíziót s felszólítja, hogy védekezését adja elő.

November 24-én értesítették, hogy védőjével érintkezhetik kábel útján, a saját költségére.

Akkor sürgönyözött nejének, hogy jól érzi magát. S velük együtt boldognak érzi magát. Demange védőnek azt sürgönyözte, hogy teljes szívéből bizik védelmében.

November 19-dikén a cayennei kormányzó rendeltére megengedték Dreyfusnak, hogy a cölöpkertésen kívül a szabadban sétálhasson, délelőtt 8-tól 11-ig, délután 2-től 5-ig.

Páris, április 18.

A semmitőszék egyesült tanácsai holnap ülést tartanak, hogy a revízióra vonatkozó különféle kérdéseket megvizsgálják.

Páris, április 18.

A rendőri büntető bíróság előtt mondott védőbeszédében Trarieux a Ligue des droits de l'homme több tagjának, köztük Reinachnak a nevét is megemlítette, ami élénk zugást keltett. Trarieux beszéde után a többi ügyvéd elállott a szótól.

Ugyancsak ma kezdődött a rendőri büntető bíróság előtt a Ligue de la patrie française ügyének a tárgyalása. Vádlottak: Jules Lemaître és a ligának három más tagja. François Coppée, akit mint tanut hallgattak ki, sajnálatát nyilvánította, hogy ő ellene nem indítottak eljárást és hozzáette:

— Meg fogunk vigasztalódni, ha elítélnék bennünket; de a liga feloszlataja fajna. Igyekszni fogunk más módon helyt állani.

Brunetiére és mások is ugyanolyan szellemben nyilatkoztak. A tárgyalást holnap folytatják.

Páris, április 18.

A rendőri büntetőbíróság ma kezdte tárgyalni a különféle ligák pörét. Első sorban Duclaux és Grimaux vonták felelősségre a Ligue des droits de l'homme más tagjaival egyetemben. Bouloche államügyész azt mondja, hogy neki csupán az a feladata, hogy a különféle ligák létezését konstataálja, a nélkül, hogy elébe vágna az alkalmazandó közgazgatási intézkedéseknek. Trarieux szenátor, aki Duclauxt védte, azt mondta, hogy a liga célja ugyan több, mint a szerencsétlen Dreyfus védelme, de hogy kiderítsen egy igazságtalanságot, amelynek bárki eshetik áldozatául, és hogy küzdhesen ellene, arra kell törekednie, hogy az erkölcsi érdekek között bizonyos messzemenő különösöség létesüljön. A bíróság végül a ligának valamennyi vádlott tagját 16—16 frank pénzbírságra ítélte a felüggesztő törvény alkalmazásával.

HIREK.

Budapest, április 18.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személti hír. Stefánia özvegy trónörökösne leányával, Erzsébet főhercegnővel, ma reggel több napra Abbáziába érkezett.

— A király a sah fánál. Bécsből jentik, hogy a király tegnap délután meglátogatta Manzur-Mirza perzsa herceget a perzsa követési palotában és a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki. A király s a herceg francia nyelven társalogtak s a látogatás fél óra hosszajig tartott.

— Nemesi előnév. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Máday Izidor miniszteri tanácsosi címmel főruházott osztálytanácsosnak és törvényes utódaiknak, a marosi előnevet díjmentesen adományozta.

— József Ágost főherceg — százados. Bécsből jentik tudósítónk a N. W. T. útján, hogy a király József Ágost főherceget, aki a 6. dragonyos ezredben főhadnagy, századosá léptette elő és a Klagenfurtban állomásozó huszárezredhez helyezte át.

— A óar Olaszországban. Pétervárról jentik, hogy a tengerészeti parancsnokság már kiadta a rendelkezést, hogy egy több nagy hadihajókból kombinált hajóraj a nyár folyamán az olasz vidékekre menjen és több olasz kikötőt meglátogasson. Ennek a rendelkezésnek diplomáciai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak és általános a vélemény, hogy a hajóraj kiküldése előjátéka a cári pár Rómában való látogatásának, mely valószínűleg az ősz elején fog megtörténni.

— A Szent Zsigmond-kápolna átalakítása. A budai királyi palotában levő Szent Zsigmond-kápolna újáépítésén javában dolgoznak. Az új kápolna igazi udvari templom lesz, megfelelő fényvel berendezve. A falmezők és oszlopok márványból készülnek. Az emeleten új oratórium lesz a királyi család, valamint a kíséret tagjai számára. A fölöttar nevezetes átalakuláson megy át és mögötte épül az a díszes filka, ahol ezentul a legdrágább nemzeti ereklyét, Szent István jobbát fogják őrizni. Újja építik a kórust és az orgonát is. Közel ötvenezer forintba kerül ez az átalakítás, amelyet csak özsre fejzenek be. Ekkor fogja a bitoros hercegprímás az új kápolnát fenyves ünnepségek közt felszentelni.

— Egy bajor hercegnő betegsége. Adelgunde hercegnő, Lajos bajor herceg legidősebb leánya, — mint Münchenből jentik, — nagybeteg és az éjszaka álmatlanul töltötte. Gyöngesége igen nagy. Az orvosok a következő jelentést adták ki róla: A hercegnő egy idő óta vérszegénységbe és gyöngeségbe szenved. Ennek következtében a legutóbbi időben vérvaladság állott be, ami aggasztó fordulatot adott a betegségnek.

— Széll Kálmán és a D. K. E. A Dunántúli Közművelődési Egyesület, amelyet tudvalegőleg Széll Kálmán teremtett meg, impozans módon óhajta Széll Kálmán iránt tiszteletét kifejezni, e hó folyamán rendkívüli közgyűlést tart. Ennek egyedüli tárgya az lesz, hogy Széll Kálmánt az egyesület tiszteletbeli elnökevé választják. Ezen a közgyűlésen a Dubántul tizenegy vármegyéje küldöttségileg fog megjelenni.

— Telefon Berlin és Pétervár között. Pétervárról jentik, hogy a pétervári varsó-berlini telefon-összeköttetés már biztosítva van. A munkálatokat Movicik mérnök, a pétervár-moszkvai telefonvonál létesítője vállalta el. Berlinből azonban mindeddig semmit sem jelentettek a nagyfontosságú törv. kivételéről.

— A királyné szobra Gődöllőn. A gödöllői Erzsébet-szoborbizottság ma báró Podmaniczky Géza elnöklete alatt ülést tartott és ott bejelentették, hogy az eddigi gyűjtés eredménye mindössze 3000 forint. A bizottság elhatározta, hogy erőlyesen folytatja a gyűjtést s felkéri a közönséget, hogy a gyűjtőleveket mielőbb küldje vissza.

— Iskolás leánykák veszedelme. Lelkes ovációban részesítette Cagliari lakossága az ott időzött olasz királyi párt, de sok család fog bánatosan visszagondolni a most lezajlott királynápkora, amelyeknek utolsó pillanatát gyászos emlékeztetővé tette egy szörnyű katasztrófa. Amint ugyanis a királyi pár elutazni készült s már a vonaton is ült, az állomásfőnök házán egyszerre leszakadt egy erkély, amelyen harminc fehérruhás leányka és néhány hölgy állott. Velőtrázó sikoltással zuhantak le a szerencsétlen gyermekek és asszonyok a magasból. Tizenkilenc leányka és egy asszony esett le, a többiek valami különös véletlenél fogva fenn maradtak és semmi bajuk sem esett. A leesettek legtöbbször sulyos zúzódásokat szenvedtek. Két leányka halálán van. Az erkély alatt egy vasúti szolga meg egy munkás állott. A szolgát agyonütötte az erkély, a munkás halálosan megsebesült. A szerencsétlenség nem hiányosságnak vagy mulasztásnak, hanem ama szerencsétlen körülménynek tulajdonítandó, hogy a fiatal leányok és a hölgyek az erkélyen annyira neki támaszkodtak a karfának, hogy leszakadt. A királyi pár megállította az indulóban levő vonatot, odasietett a sebesültekhez, vigasztalagta a jaggató kicsinyeket s csak akkor utazott el, mikor az összes sebesültek orvosi segedelemben részesültek. Elutazásakor a királyi párt rendkívül meleg ovációban részesítették.

— Az aradi zászlóértés. Jó Béla aradi rendőrkapitány már befejezte a vizsgálatot az aradi zászlóértés dolgában s az iratokat áttette a vizsgálóbíróhoz. A tüntetés ügyében letartóztatottakat a rendőrség egytől-egyig szabadon bocsátotta, de az értelmi szerző után tovább kutat. Az értelmi szerzőségről ugyanis egy aradi román uriembert gyanúsítottak. A mikalakai kisbíró elbocsátották a szolgálatból, mert ő vezette a tüntetőket, noha a mikalakai jegyző óva intete a bekövetkező veszedelemtől. Egyébként Mikalakan minden csendes és a nép meghunyászkodva várja, hogy mi lesz a vége az aradi zászlóértésnek.

— Szinpadkedvelő uralkodók. Mostanában — úgy látszik — nagy divat az európai udvaroknál a színművészetek iránt való érdeklődés. Egy Pétervárról járt francia ur írja a Journalban, hogy az orosz udvarban a minap előadták a koronás mükedvelők Hamletet. Konstantin nagyherceg játszotta a címszerepet és Iringtől vett leccékét, amit nem minden mükedvelő mondhat el magáról. — A német udvarban maga Vilmos császár vezeti a próbákat, egyébként pedig az udvari színházak próbáin részt vesz és tanácsokat osztogat. — Bernát szász-meiningeni herceg valósággal igazgatója a kis államában müködő színtársulatoknak. — A svéd király drámát ír és Shakespeare fordítgatja svédre. — Boldog királyok, akik erre is ráérnek!...

— Ősziatodijak. A királyi József-müegyetemen államszolgálati vizontkötelezettség mellett rendszeresített két állami őszitőndíjat a kereskedelmi miniszter Török Kálmán, Petter Gyula, Bella István, Hegedüs János, Kákos László, Illésy Zoltán, Bányság Hugó, Kállay Béla, Mayer Ferenc és Petresovic Antal első éves müegyetemi hallgatóknak, az őtszázforintos gépésmérnöki őszitőndíjakat pedig Sályom-Fekete Ferenc, Szamosska Jenő, Szilágyi Zoltán és Zimmermann Géza első éves müegyetemi hallgatóknak és Könczöl Balint másodéves müegyetemi hallgatóknak adományozta.

— Rekvium. Toldy Izabelláért, az angol kisasszonyok elhunyt egri fejedelmasszonyáért április 20-án, esütőörökön délelőtt tíz órakor a szervizkati budapesti templomban gyászmisze lesz. A gyászmisét dr. Demko György egyetemi tanár, egri egyházmegyey előadójá mondja.

— Házasság. Nedeczey Nedeczky Pál, özv. nedeczey Nedeczky Bertalané fia, felsőtúri földbirtokos e hó 14-én vette nőül viszocsonyi Lúthy Juliskát, Lúthy Mátyás kir. ítélőtáblai bíró és neje, nagyrakói Rakovszky Vilma leányát Pilis-Szántón. — A gner Adolf, az érsekújvári takarékpénztár titkara, e hó 16-án eljegyezte Stern Karolin kisasszonyt Gyömrőn. — Dr. Herce Odón árvaszekéi ülnök Miskolcon eljegyezte Rosenthal Vilmos tekintélyes nagykereskedő és kamarai tag leányát Káttal. — Regner Karoly e hó 23-án délután 1 órakor vezeti óharhoz a budai ág. ev. templomban Várdi Anna kisasszonyt. — Kerpel Vilmos fővárosi gyógyszerész eljegyezte Kriska Kamilla kisasszonyt, Kádo Manó kedői nagybirtokos leányát. — Schesinger Henrik Nagyöcskekeről eljegyezte Schesinger Ignac somogy-nagybajomi igazgató-tanuló leányát, Ilonkát.

— Ealeset a hadgyakorlaton. Berlinből jentik, hogy a tegnapi torpelföldi hadgyakorlaton szerencsétlenség történt. Groot főhadnagy, aki mindig a császár mellett lovagolt, leesett lováról és veszedelmesen megsebesült.

— **Ügyvéd, fényező és mázoló.** Késkedés van a sok között egy ügyvéd, akit a Jogtudományi Közlöny diszkretnen csak T. L.-nek nevez. Ez kalandos és érdekes életű ember lehet, amint néhány száraz adatból és abból a száraz végzésből látszik, amit ügyében az ottani ügyvédi kamara meghozott. T. L. ezelőtt huszonhárom évvel jegyezett be a kamara tagjai közé s 1887-ben törölték is az ügyvédek lajstromából, mert olyan foglalkozást űzött ügyvédeké között, ami a kamara tagjainak méltóságával és társadalmi tekintélyével össze nem fér. Tudnillik firmafértessel és kocsifényezővel foglalkozott és pedig annyira üzletszerűleg, hogy sorra járta a falukat s úgy házalta össze a műhelyének a munkát. A mázoló mesterben azonban mégis a mázoló fölé kerekedett az ügyvéd s alig hogy törölték a jegyzékből, újra jelentkezett a kamaránál, hogy vegyék vissza az ügyvédek közé, mert a mázólással felhagyott s egészen prókátor akar lenni. A kamarát meggyőzte az áldozat, hogy ezután már nem fog mázolni s újra beiktatta az ügyvédek jegyzékébe. Tavalyelőttig háborítatlanul grasszálta is a jegyzékben, akkor azonban önként lemondott a prókátorságról. Nén szívesen tette, hanem mert talán hivatalból szolgáltatták volna föl a távozásra, mivelhogy a rovása nem volt egészen rendben. Most már nem a fényezés meg a mázolás volt a hiba, hanem egyebek, az ügyvédi praxisból kifolyó kellemetlenségek. Miután megszűnt rá nézve az ügyvédeké, zavartalanul mázolt tovább s a tavaszi nyilvántartásban már mint iparos szerepel. Azonban újra kedve szotylyant a prókátorságra s tavaly szeptemberben újra kérvényt adott be a kamarához, hogy vegyék vissza az ügyvédekébe. Megfizető a hátralekötött díjakat, a kis bírságot is, amire elítéltek annak idején. A kamara azonban elutasította. A mázólást meg a fényezést nem bocsátották meg neki, különösen azért nem, mert házról-házra járt munkát keresni. De itt nincs vége a dolognak. A visszautasítás a Kuriahoz került s a demokrata méltóságos urak kimondták, hogy a fényezés és a mázolás tisztességes beesültes foglalkozás s azért valakit az ügyvédek köréből kizárni nem lehet, mert ezzel a tisztasággal kereste egy ideig a kenyérét. És T. L. mázoló és fényező mester a Kuria jóvoltából újra prókátor a híres városban.

— **Dunca-Schiau Alma nevelőtyja.** Évekkel ezelőtt nagy feltűnést keltett a fővárosban egy keleti szépség: Dunca-Schiau Alma. Román születésű leány volt, büszkesége, személynye nagybátyjának és nevelőtyjának Schiau Antal m. kir. jogügyi tanácsosnak, aki még gyermekkorában magához vette s eladó koráig nagy szeretettel és gondval nevelte föl. A szép román leány ünnepeit alakja volt az előkelő társaságoknak, csodált és körülrajongott szépsége a fővárosi elite-báloknak. Kezéért a társadalom minden osztályából sokan versenyeztek, főurak, előkelő államférfiak, nagy vagyon örökösei. A nemes versenyében egy Meritt George nevű fiatal amerikai lett a győztes, a szép Alma ő neki nyújtotta a kezét. Az esküvő itt volt Budapesten. Azután a boldog házaspár Londonba utazott, hogy onnan folytassa útját az új világ felé. Még alig voltak túl a mézesbeteken, mikor nevelőszülői szomorú híradást kaptak az angol fővárosból, Alma hirtelen meghalt. Azt mondják, heves fogfájása volt s ideges fájdalmában olyan erős adagban használta a kokaint, hogy megölte. Arról is beszéltek, hogy a szép román asszony kiábrándult a házasságból s maga kereste a megváltást a halálban... Azóta itthon mély gyász borult a Schiaucsaládra. Házuk, családi körük olyan csöndes lett, mint a templom. Még csak nem is látták őket mosolyogni sem többé. Ma az öreg Schiau Antal is letette a gyász. Mától kezdve őt gyászolják. Fájdalmas és hosszú betegség után megtért oda, ahol viszontlátni reméli az ő szépséges szép leányát, a boldogtalan Almat. Kettős gyászt hagyott hátra megtört özvegyének: Dunca-Schiau Constancia asszonynak. Az öreg urban egy őszinte, jó magyar bafai, egy finom műveltségű, kötelességtudó főtisztviselőt s egy mindenki által becsült, tisztelt és szeretett férfit veszített el a társadalom. Holnap, szerdán délután 3½ óraker te metik a belvárosi, Lipótcái 43. számú házból.

— **A Magyar Irók Segélyegyesületé e hó 23-ikán délelőtt 11 óraker a Magyar Földhitelintézet (V. kerület, Bálvány-utca 7.) tanácstermében választó közgyűlést tart, melyre a levél útján is felszólított elő alapítók, elhunytak örökösei, az egyesület partólói és barátai, valamint a sajtó képviselői tisztelettel meghívottak. A közgyűlés tárgysora lesz: elnöki megnyitók, titkári jelentés a négy utolsó évről, elnök és a tisztelettelos igazgató-bizottság megválasztása; esetleg fömerülő indítványok tárgyalása. Budapest, 1899. április 15. Baró Eötvös Lóránd másodikának, Vadnay Károly egyesületi titkári.**

— **Jégvihar.** Sopronból táviratozzák, hogy tegnap a Rába-vidéken óriási jégvihar dühöngött, amely azonban szerencsére nem tett sok kárt a gyönyörűen fejlődő vetésekben. Kapuvár és Vitnyéd között a világm is lesújtott, de nem tett kárt.

— **Bátor életmentő.** Ma délután Bécsben a Duna-csatorna körül izgalmas jelenetek voltak szemtanúi a járókelők. Egy életunt fiatalember, akiről később kitudódott, hogy Zsizanousszki József életbiztosító társasági ügynök, az Aspern-hídról a vízbe ugrott. A közelben levő Mondschlein József nevű rendőr károsan, egyenruhában utána vetette magát. Az ügynök magával rántotta a rendőrt a vízbe és fojtogatta. Már-már mind a ketten elmerültek, amikor egy Sabranek nevű matróz utának evezelt és a maga életének veszélyeztetésével megmentette a biztosító ügynököt és a rendőrt. Csolnokon vitte őket a partra, ahol már várakoztak a mentőtársaság emberei. A matrózt az ezernyi sokaság mindenfelől üdvözölte bátor tettéért.

— **A verbászi tanító tízezer forintja.** A verbászi népiszkola öreg tanítója, Blum Sándor urunkbátyánk éppen ötven esztendő óta vesződik a gyerekneveléssel az iskolájában. Több mint ötezer gyerek lett ember a keze alatt, némelyik már annyira ember, hogy unokát ringat a térdén. Nemkülönbön asszony tanítványai vannak az öreg tanítóbácsinak, immáron nagymamák s kicsoda kedélyesen mosolyoghatnak ezek, ha hazajön az unoka és panaszol, hogy kikapott a tanító bácsitól. Valaha ők is így panaszkodtak az anyjuknak otthon... S az öreg iskolamester is nyugalomba ment végre. Mindennek megvan a maga határa, mondta s tudomására adta a tekintetes iskolaszékek, hogy búcsút mond az iskolának. És Verbász okosan ülte meg az öreg tanító jubileum búcsuját. A tanítványok mind megemlékeztek az öreg úrról s mindenki a maga módja szerint örököltette meg a nevét azokon az iveken, amelyekkel elbúcsúztak tőle. S ilyenformán kerek tízezer forintot gyűjtöttek össze a mesterüknek, hogy ha már kikerül az iskolából, legyen neki nyugodalma, ami a kis fizetéssel, amit nyugdíjnak megkap, sokkal nehezebb, mintha egy kis tőkéje is van az öreg embernek. Az öreg tanító együttesen és külön-külön se látott soha annyi pénzt, amennyit egyszerre a tenverőbe olvastak le nagy, kék bankókban s a buesu éjszakáján bizonyára a házról meg a kertről álmódott, amit megvásárol a pénzen. Magyar néptanítónak gyönyörűséges álom — és álom.

— **A csehországi munkás-sztrájk.** Karlsbadból jelentik, hogy az építőmunkások nagy része újra munkába állt. Ugy látszik, hogy a sztrájk befejezéséhez közeledik, de Budweissban és környékén az építőmunkások sztrájkja még egyre tart, noha a kisebb épületeknél néhány munkás újra munkába állt. Az építőiparosok felhívást intéztek a munkásokhoz, amelyben azt mondják, hogy az idén a tízórás munkaidő életbe lépése már lehetetlen s a minimális munkabért sem állapíthatják meg, de biztosítják a munkásokat, hogy a mennyire lehetséges, méltányos kivánságaikat teljesíteni fogják.

— **Csizma János és a piros kendő.** A napokban egy ur találkozott a Bodrog partján Szent-Mária határában egy csinos paraszt menyecskével. Megeshetik ez gyakran a Bodrog partján, mert hosszú víz a Bodrog, de ami azután történt, az már hála Istennek nem mindennapos eset. Az uri ember megállította az asszonyt, egy kicsit eltréfázott vele, de különösen megdicsérette a piros keszkenőjét. Azt mondta, hogy illik az arca színéhez. Az asszony otthon eldicsékedett az urának is a piros kendő hódításával, de a férj, Csizma János — nem lelkesedett olyan nagyon az uri szép szóért. Sőt dühbe jött s megiltotta az asszonyt, hogy még egyszer a fejére tegye a kendőt. A menyecske persze rá se hallgatott, hanem azután is viselte a kendőt, míg egyszer rajta nem kapta az ura azon, hogy a tilos kendő van a fején. Az ember erre olyan dühbe jött, hogy előkapta a kését s kétszer az asszony mellé dofte. A piros kendős szép asszony halva rogyott össze, az ura pedig elfutott a vértől s nekiment a világnak. Sokáig azonban nem igen mehetett, mert már másnap elfogták a zsandárok. Egy fa alatt ütöttek rá, amint a földre borulva keservesen siratta az asszonyt s átkozta a piros kendőt.

— **Kirabolt templom.** Szatmárról jelentik, hogy a szatmár-németi jezsuita templomot április 17-én hajnalban feltrétk és kirabolták. Sok drágaságot — közte egy értékes arany-szentségtartót — elvittek. A kár ezekre rá. A rablás a városban nagy feltűnést és megborturkozást keltett, a betörőknek eddigelő semmi nyomuk.

— **Mentő tanfolyamok.** A mentőegyesület elnöke orvosai közül felváltva tartanak három mentőtanfolyamot a laikus közönség számára. Az orvosok közül e hó 20-án Virozsek A. Győző kezdi meg tanfolyamát a kincstári s a földművelési minisztérium fennhatósága alá tartozó erdészek számára. A tanfolyam mindig esti háromnegyed 6 óraker kezdődik, s azokra intelligens úri emberek is jelentkezhetnek még. A második, uri asszonyok számára tervezett tanfolyamot a jövő hó elején kezdik meg.

— **Üres lakások.** A megespant építkezési kedv a mult év utolsó negyedében már elérte hatását, mert az üres lakások száma, amely folyvást emelkedett, ebben a negyedben jelentősen csökkent, számokban kifejezve a lakásoké 3495-ről 3084-re, az üres helyiségeké 4607-ről 4384-re. E kedvező tünet azonban nem szól a budai oldalra, mert ott a rohamos építkezések következtében jelenleg 413 lakás áll üresen, az előbbi negyedben csak 167; az üres lakások ily nagy száma a budai oldalon még nem volt észlelhető. A pesti oldalon azonban az üresen állott 3328 lakás helyett most csak 2671 található. Legnagyobb a csökkenés a Józsefvárosban (25%) és a Lipótvárosban (50%). Az üres lakások nagyszámára (2687) 1—2 és 3 szobások, míg a négy-szobás lakásokból 220, az ötszobásokból 95, a 6—10 szobásokból 82 maradt bérli nélkül. A legtöbb üres lakás (1032) volt a mult év utolsó negyedében a VI. kerületben, azután a VII. kerületben, míg a legkevesebb lakás a III. és II. kerületben állt a lakáskeresők rendelkezésére.

— **Ünnepelt orvos.** Kalocsáról írják: a város és környékének közönsége tegnap ünnepelte Steiner József dr. orvosi működésének 25 éves jubileumát. Fényes bankettet rendeztek a közszeretnek örvendő orvos tiszteletére, akit Tarjassy Sándor és Mócsy Antal országos képviselők vezettek a jelenlevők lelkes éljenése közt az asztalhoz. Többen lendületes felkészütségben méltatták az ünnepelel orvos áldásos működését, aki ez alkalomból a különféle jótékonyági egyesületeknél alapítványokat tett. A környékéről számos üdvözítő távirat érkezett.

— **Goromba oláhok.** Az oláhok között szavahihető tanuk állítása szerint sok a művelt ember. Akik például az államfogházban együtt ették a rabság pesenyéjét az oláh agitátorokkal, azt mondják, hogy némelyik oláh rabtárs igazán nyugati műveltségű ur, akivel élvezet diskurálni. Hanem persze egészen más a világ a külső életben, ahol esupa politika minden. Ilyenkor elvölő gorombák és bárdolatlanok még azok az oláh testvérek is, akik máskülönbön fölvilágosult gentlemanek — Szegeden a kis patak-utcaiban a magas kőkerítés mögött. A legdarabosabban utasítanak vissza minden közeledést a magyarhoz s az udvarias adjon Isten se olyan goromba fogadj Istenel felelnek, hogy jó időre olmegy a kedvők minden közeledésre azoknak, akik az udvariassággal ágít adtak a gorombaságra. Igy járt a kolozsvári Kárpát Egyesület is, mely Mátyás király szobrának leleplezése alkalmából néprajzi kiállítást rendez, s erre meghívta az oláh kultúra emelésere alapított kultur egyesületet az Associationed is. Kapott is olyan feleletet, hogy nem teszi az ablakába. Pedig az lenne a helyes, ha az ablakába tenné. Hadd lássa mindenki...

— **Globus.** Egy Färber Lipót nevezetű zenetanár a fejébe vette, hogy ő Budapesten szabadkőműves páholyt alapít — az isten tudja mért? Meg is próbálta, de nem igen ment a dolog, sőt akkortáiban a bírósággal is akadt egy kis ügy, amiből alapos kudarcra került ki. Tudomására jutott ugyanis, hogy a magyarországi szimbolikus nagypáholyban nem éppen hízélgőn nyilatkoztak a megbízhatóságáról s hogy a becsületén esett esorbát kireparálja, becsületértéért és rágalmaszért bepörölte Gelléri Mór s néhány másik kömvészt. A bíróság fömentette a kömvészeket s Färber ur fizette a költségeket. Az ambiciózus zenetanárnak azonban ez nem vette el a kedvét a páholyalapítástól. Mindenképpen páholyt akart magának a kis hamis s kerülő utakon megis közelítette a célját. Tavaly nyáron ugyanis egy Arany Gyula nevű ur betérjesztette a belügyminisztériumhoz a Globus nevezetű jótékonyegyet egylet alapszabályait. Az alapszabályokat megerősítette a miniszter. Arra meg egy Keiner Márkus nevezetű kavés adott be egy irást a miniszteriumhoz, amiben bejelentette, hogy ő a Globus elnöke, az egyesület hivatalos helyisége pedig a Rottenbiller-utcaiban van a 37/b. szám alatt, — kijelentette egyszeresmind, hogy az egyesület olyanformántha szabadkőművespáholy lenne, de mégse egészen olyan. Ugyanez az irás elment a tanácshoz meg a rendőrséghez is — s ez volt a szabadkőművesformájú egyesület veszte, a tanácsban megismerték a Färber professzor irását a Keiner beadványában s ellátogattak a hivatalos helyiségbe is. Itt meg küsült, hogy a büro voltaképpen a professzor ur privátlakása. Ennyi gyanus szimptoma után aligha lesz a Globusból valami.

— **Halálozás.** Harczos Sárka, Harczos Ignác fakesereskedő leánya, ma reggel hosszas szenvedés után 16 éves korában a fővárosban meghalt.

Hollós Sándor állami polgári iskolai tanár e hó 16-ikán 33 éves korában Miskolcon meghalt.

— **Rejtélyes halál.** Buresch nyugalmazott százados, akit tegnap egy ismeretlen ember vitt be a bécsi Allgemaines Krankenhausba, ma meghalt. Buresch volt az, aki 1893. február 18-án a Holzwarth-fogadó előtt egy Knoch József nevű pékat rövid vita után szelbűsével leszúrta. Az eset akkor nagy szenzációt keltett. A százados halála meglehetősen rejtélyes,

— **André.** Stockholmból jelentik, hogy Martin a következő táviratot küldte *Nordenskjöld* tanárnak Krasnojarszkból:

A Taigan nevű szibériai őserdőben voltam. Az utak járhatatlanok. Tunguzokra nem akadtam. Az *André*ről szóló első jelentés egy *Jakoblev* nevű nem igen művelt bányabirtokosnak a tréfája volt. Lyalin akkor írta meg levelét a hatóságnak, mikor a jeníseji újság szerkesztője értesítette Jakoblev leveléről és mikor már újabb értesítéseket szerzett a Taiganról. Lyalin az ideig nem volt az őserdőben. En ma visszautazom.

— **Aktuális betűjátékok.** Jean *Gondezki* francia humorista érdekes kis összeállításokat csinált ismeret emberek neveinek betűiből. Ime mutatónéhány, a jobbak közül:

Emile Zola = O, lami zélé! (Oh a buzgó barát!)

Esterházy = Ah! restez-y! (Ah, maradj ott — i. a. ahová szöktél.)

Felix Faure = Le fauz fier (Az ál-büszke.)

François-Marie Sadi-Carnot = Roi français, mais de carton. (Francia király, de kartonból. Célzás Carnot tehetetlenségére.) Végül:

George Picquart = Qui prête ce grog? (Ki adta ezt a grogot? Célzás a semmitűszék híres grogjára.)

— **Hamis pénz.** Nagybecskerekben a rendőrség egy pénzeszköz bandát nyomoz. A csalo szövetkezőtől öltött egy forintosokkal ársztotta el a várost. Több notorius gonosztevő máris megugrott. A rendőrség több hamis prest elközött.

— **Letartóztatott kauciószédelgő.** *Tóth Pál*, a *Népszécs* című szociális újság szerkesztőjét, a rendőrség ma kauciószédelgés miatt letartóztatta. A följelentést *Buskó Pál* magánhivatalnok tette meg *Tóth* ellen, aki 600 forintos óvadékat sikasztotta el.

(x) **Általános tudott dolog,** hogy a csusz- és kőszvény legbiztosabb gyógyszer a *Zoltán-féle* *Johnsen-kenőcs*, amely a legmakacsabb csusz- és kőszvénybajalmakat néhány nap alatt teljesen meggyógyítja. Üvegeje 1 forint, *Zoltán Béla* udvari szállító gyógyszerárterében, Budapest Nagy-Korona-utca 23.

Európa melege.

— A Golfáramlat elterelése. —

Budapest, április 18.

A világtörténelem tanúsága szerint, nagy háborúk után a népek mindég fokozott igyekezettel és energiával láttak hozzá nagyobb békeművek alkotásához. Csak vissza kell emlékeznünk arra a csaknem lázas ipari föllendülésre, amely a német-francia háborút követő éveket jellemzi Németországban. Többek közt ennek az időszaknak köszönhetjük a mérnöki tudomány egyik legnagyobb művének, a *Gotthard*-vasutnak az eszméjét.

Ime, hogy az amerikaiak a spanyolokkal leszámoltak, már is híre érkezik egy tervnek, amely merészségben mindent felülmul.

Politikai tekintetek miatt a terv mindaddig titokban maradt. Miután azonban most már kétségtelen, hogy az Egyesült-Államok kongresszusa nemcsak hogy megszavazza a szükséges költségeket, hanem az esetleges következményekért a felelősséget is elvállalja, nincs többé ok a világszóló terv további elhallgatására. A terv, amelyet *Opecius A.* amerikai mérnök a napokban ismertetett, először nem akar kevesebbet, mint az Atlanti-óceán nagy Golfáramlatának (*Golfstrom*) szabályozását. S a rengeteg munkálatokat a lehető legrövidebb idő múlva kezdenék meg, miután az összes tervezeteket a híres *Ally Sloper & Co.* mérnöki cég már el is készítette.

A hatalmas terv eszméjével már 150 évvel ezelőtt *Franklin Benjamin* is foglalkozott. Köztudomású dolog, hogy Európának éghajlata sokkal enyhébb, mint amilyen földrajzi szélességének tulajdonképpen megfelelne.

Éghajlatunk enyhességét legnagyobb részben a hatalmas Golfáramlatnak köszönhetjük, amely Dél-Amerikától meleg vizet vezet át Európába és melynek jótékony hatása még Skandinávia legmagasabb északi részén is érezhető. Legjobban érzéni ennek az áramlatnak áldásos hatását Nagy-Britanniát, mert a Golfáramlat közvetlenül érinti, úgy hogy Angolországban van Európa összes államai között, szélességi fekvéséhez viszonyítva a legenyhébb éghajlata. Észak-Amerikánál ellenben, amelyet a Golfáramlat nem érint, a hidegsarki áramlat (*Polarstrom*) érvényesíti hatását.

A Golfáramlat víztömege délről jön, körülveszi Dél-Amerika legszűkebb részét és annál a törvényről fogva, hogy az áramlatok előszere-
tellet a partok mentén haladnak a caribi tengerbe

és azután a mexikói tengeröblbe szorul. Ebben a nagy medencében van ideje a víznek arra, hogy a föld legmelegebb sarkának hevítő napja alatt fölmelegedhessen.

Az áramlat azután folytatja útját a part mentén s végre északra fordulna és Észak-Amerika keleti partja mentén huzódnék tova, hogyha útját nem állaná az az akadály, amelyet a Florida félsziget okoz. Ez a majdnem teljesen észak-déli irányú keskeny földnyelv az áramlatot is csaknem déli irányba tereli úgy, hogy az a félsziget végén már egészen el van Észak-Amerika szárazföldjétől térítve. Előbb kelet felé folytatja tehát Florida déli csucsától, majd ismét felveszi régi északi irányát az áramlat, mignem messze észak-keleten Európa partjait folyja körül épp úgy, mint előbb Amerika partjait.

Világos tehát, hogy csakis egy megfelelő átvágás Florida félszigeten keresztül, illetve a félsziget egy részének lefordása szükséges ahhoz, hogy a Golfáramlat irányja megmaradjon északi-
nak. Ehhez a művelethez hiányzott eddig a kellő bizalom, s nem tudták a félig olyan széles Panamaföldszoros átvágásával járó akadályokat leküzdni, de míg itt a legalacsonyabb részen is 100 méter magas hegyláncot kellett volna átvágni, addig Florida félsziget egészében feliszapol, teljesen sík, sőt részben moosaras talaju terület.

Geológiai vizsgálatok valószínűvé teszik azt a föltevést, hogy a Golfáramlat ősidőkben Észak-Amerika partja mentén északnak tartott mindaddig, míg az észak-amerikai folyók lerakódásai és a korall-zátványok növekedési útján keletkezett Florida-félsziget az áramlat irányának útját nem állta.

Meglehetősen biztossággal állítható tehát, hogy egyelőre csak is egy aránylag keskeny csatornamederre lesz szükség, amelybe ha egyszer az áramlat beteretődik, szükséges medrét önmaga fogja magának megvájni.

Az áramlatot az építendő csatornába, *Ally Sloper* terve szerint, Floridának csucsától délnyugati irányban a tengerbe vezető, hosszú terelő-töltés segítségével szorítják. Az átmetszés következtében, a félszigetből megmaradó Florida-szigetnek valamelyik keleti pontjától kiindulva, az ottani sekély tengerben, északkeleti irányban haladó, nagyon hosszú második töltés építését tervezi *Sloper* abból a célból, hogy ez a töltés az áramlatot északi irányba, Észak-Amerika partjához terelje.

Sok lesz bizonyára a nehézség, de az amerikaiak kitaratása és gazdagsága elég biztosíték.

Fölmerül most már az a kérdés: mi lesz a nagy mű gyakorlati eredménye?

Egy aránylag csekély területnek fölázdosásával az észak-amerikai szárazföldnek legalább keleti része enyhe éghajlathoz jut, ami lehetővé fogja tenni a gabonatermelést még a magas északon is. Ami értékes terület Floridában áldozatul esik, tisztesen visszatérül az eddig jéggel födött északon.

Fölmerül azonban még egy nagyon kényes kérdés: vajjon mit szól Európa? Mert világos, hogy mind ennek az árat Európá adná meg. Azt a meletget ugyanis, amelyből Amerika majd gyarapszik, tőlünk veszi el. Ámbar Európa azért nem alakul át rögtön Szibériává — ott van tartalékban második melegforrása, a Szahara-sivatag — azonkívül a Golfáramlatból mégis maradna valami nekünk is: *évek múltán az évi közép hőmérsék Európában okvetetlenül több fokkal fog süllyedni*, ami egyértelmű a vegetáció eltolódásával. A bortermelés az Alpesektől északra fekvő országokban lehetetlenné fog válni, a rajnai bor utóbb csak mint emlék fog élni, míg a havasok terjedelemben növekedni fognak. Érzékenyen suttan ez a változás először is Nagy-Britanniát, amely a Golfáramlat melegítő befolyására leginkább van ráutalva.

Hogy Angolország, amelynek canadai gyarmata az ujtással jelentékenyen nyerne ugyan, nyugodtan fogja-e eltérni európai földjeinek ezt a lehétését, az legalább is kétséges. Az ügy bizonyára diplomáciai tárgyalásra kerül, a népjogi megállapodások alkalmával azonban bizonyára nem számítottak ilyes eshetőségekre. Politikai bonyodalmak nélkül aligha jön létre ez a nagy mű.

7. E.

A diszhely.

Budapest, április 18.

A *Peuple* című brüsszeli szocialista újság kitartott a napokban egy kis titkot. Azt, hogy a brüsszeli *Maison du Peuple* választmányi ülésén mi-csoda érdekes tárgyakat beszélnek meg. Nemrégiben például heves vita volt azon, hogy a néppalota melyik termében helyezékek el Krisztus képét. Szótöbbséggel, vagy talán egy-két meggyőző beszéd után, egyhangulag elhatározták, hogy Krisztus képét a diszteremben, diszhelyre teszik. A kép most is ott függ. Ez az érdekes híreske pedig abból az ötletből került a nyilvánosságra, hogy *T'Kind de Roodenbecke* báró, a belga szenátus klerikális elnöke elcsodálkozott azon, hogy a szocialisták palotájában Krisztus képét látja.

A belga szenátus klerikális elnökének szociológiai nézetei homlokegyenest ellenkezők a belga szociáldemokraták nézeteivel. Példának okáért megesküdhetik arra, hogy a szociáldemokráciának az a célja, hogy olyan államot alapítson, amelynek a magántulajdon és a munkabérendszert az oszlopa. Erről szókolhat a szenátus ülésén, sőt mi több, piros földelü rüpatokat is írhat róla. Ő tehát csodálkozhatik azon, hogy a néppalotában Krisztus képe is megvan. Ugyanezt persze nem teheti meg a néppalota elnöke, Neki állásánál fogva nem szabad hirdetni a magántulajdonon fölépült közösség jogosságát. Állásánál fogva — az elv parancsáról ne szóljunk — kell tudnia a fantasztikus, az arisztokratikus, a demokratikus, a gazdasági, az etikai és a többi szocializmus mibenlétét. Legalább egyik mellé oda is kell állnia.

Biztos, hogy úgy-ahogy tudják a néppalota emberei, hogy mi az a szocializmus. Hiszen népszerű fölolvásokat is tartanak róla. A bökkenő az, hogy akik meg akarnak szabadulni a társadalmi élet minden nyügettől és haszontalan hátramosz-dítótól, nem tudják a maguk miniatűr szociáldemokrata államukat kormányozni. Választmányi üléseket, ha nem is így nevezik őket, nekik is kell tartaniuk. Bizonyára jegyzőkönyvük is van, a mely hűséges képe az ülés lefolyásának. És szürke, lapos írás lenne az, ha nem lenne benne szó pár véleménykülönbségről, szavazásról. Lehetetlen ugyanis, hogy az, aki valamiképp konyit a szociáldemokrácia tudományához, kifogásolja, hogy Krisztus képét elhelyezték a néppalotában. Még lehetetlenbb a vita arról, hogy melyik teremben van helye a Krisztus-képnek. Élénkség, élet kell a szervezetbe, erre jó a disputa. Szóhat ez arról, hogy a néppalota előszobáját cementtel vagy keramittal kövezék ki, de szóhat arról is, hogy hol függjön a Krisztus-kép. Kellemetlen a dologban csak az, hogy furcsa ítéletet alkot az individualis közönség híve, a nemszocialista arról a szociálistáról, aki Krisztus politikáját szavazás alá bocsátja. Példának okáért azt mondja: „Az az ur egy szocialista, mint én.” Pedig szegény szocialista, az a szíve, a lelke, csak hogy nem tudja, hol lehet alkotmányosdit játszani a nélkül, hogy megszólják az embert.

Mert az alkotmányosdirta szükség van ma is és szükség lesz a messze jövőben is, amikor a *Peuple* majd nem orosz cikkeket közöl, hanem csupa felhivatalos kommunikét. Egyébként olyan felhivatalos az ize annak a pár sornak is, amelyet Krisztus védelmére írt. Nyolc üres sor és mennyi sok tanulság van benne. Ime, egy a sok közül. Szavaztak Krisztus politikája fölött, éppen úgy, ahogy szavaztak volna *Owen*, *Fourier*, *Proudhon*, *Marx* vagy *Lassalle* fölött. A *Peuple* ebben az esetben megírta volna, hogy a néppalota ülésén élénk eszmecsere folyt *Owen*, *Fourier*, *Proudhon*, *Marx* vagy *Lassalle* szocializmusáról, ám azt elhallgatta annak idején, hogy Krisztus tanítását szavazás alá bocsátották. A diszhely történetét csak utólag, véletlenül árulta el. Érezték, hogy Krisztus még sem egyenlő a szocializmus egyéb mestereivel, az ő tanítását nem lehet választmányi határozattal eldönteni. Nem ateisták ezek az emberek egészen. És nem is hívei föltétlenül az egyenlőségnek, híven diszhely is van náluk. És kitüntetésképpen adományozzák a diszhelyre való jogot. Diszhely, kitüntetés... A régi igazság, hogy definíciókból elméletet lehet készíteni, de társadalmat nem.

(H-u.)

FŐVÁROS.

(*) A lakásbérleti szabályok reviziója. Dr. *Bevényi Sándor* és dr. *Gráber* fővárosi ügyvédek az Ügyvédi Kör megbízásából új javaslatot dolgoztak ki a fővárosi lakásbérleti szabályzat reviziójára. A Kör magánjogi szakosztályának tegnapi ülésén terjesztették elő a javaslatot, amely a sok mizerián akár gyökeresen segíteni. Több üdvös újítás között javasolják a költőzködés idejének öt üléseig az újra való meg-

állapítását, amint ez más nagy városokban is megvan a költözökdedek összehozásának az elkerülésére, azonkívül a bérebeadói visszatartási jogot is határozottan és méltányosan igyekeznek a javaslatot szabályozni.

(*) **A rendőrség stílusa.** A főváros a gellérthegy-i citadella ügyében barátságos megkeresést küldött a rendőrséghez, amelynek eltartására a város évenként 850.000 forintot költ. A főváros átirata így szól:

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség tek. főkapitány hivatalának

Budapest.

A gellérthegy-i erőd, erőd jellegének megszűntetése céljából a katonai hatóság által kívánt bontási munkák legközelebb befejezték nyernek, mely időtől kezdve a kérdéses erődöt elzárni már nem igen lehet s így előrelátható, hogy ott mindenféle gyűlésvész nép a közbiztonságot veszélyeztetve éjjeli tanyátűnt s minden megmozdítható anyagot onnan elhordana. Felmerült ennél fogva azon kérdés, nem-e volna célszerű a gellérthegy-i rendőri őrséget a citadella néhány lakható helyiségébe áthelyezni. Ez ügyben folyó évi április hó 17-én, (hétfőn) d. e. fel 11 órákor a helyszínen bizottsági eljárást tartunk s kérjük a t. címet, hogy ezen eljárás-hoz megbízottait kiküldeni sziveskedjék. Budapest. 1899. apr. 14-én. A székesfőváros tanácsa.

Erre az átiratra a rendőrfőkapitány ezt a választ küldte a tanácsához:

Tekintetes tanács! Folyó évi április 14-ikén kelt 18.198/VL. 99. számú megkeresésére van szerencsém közölni, hogy tekintettel arra, miszerint a rendőrség őrszemélyzetének az őrszobáinak elhelyezése kizárólag az én hatáskörömben, illetve részben a belügyminiszter ur hatáskörébe tartozik, így a tekintetes tanácsnak a gellérthegy-i őrség elhelyezésére nézve f. hó 17-ikére kitűzött helyszíni bizottsági eljárását tudomásul nem is vehetem és oda megbízottat nem küldhetek. A tekintetes tanács sziveskedjék velem közölni megkeresés útján óhajait és azokat a lehetőséghez képest kész vagyok figyelembe venni és amennyiben szükséges volna, kész vagyok helyszíni szemlélet is tartani és arra a tekintetes tanácsot esetleg meg is hívhatom. Budapest, 1899. április 16. Rudnay s. k. főkapitány.

A tanács pedig most azon tőri a fejét, hogy miért haragszik a főkapitány.

(*) **Budapest fejlődése.** Az Országos Iparegyesület összes szakosztályainak ma délután Gelléri Mór igazgató elnökelete alatt tartott együttes ülésén Palóczy Antal érdekes felolvasást tartott Budapest külterjes fejlődéséről. A felolvasó éles kritikát mondott Budapest mostani városrendezési állapotairól. A főváros hatósága folyton azt hangoztatja, hogy a főváros extenzív terjeszkedését meg kell akadályozni. Ez természetellenes! A rendes ut az, hogy egyes telepítésekkel kezdődik a beépítés, a városról aranylag nem nagy távolságban, ahol az önálló városrészek fejlődik, amivel aztán egyre jobban közeledik a városhoz. Minden fejlődő város a kifelé való terjeszkedésre, valamint a város belsejét javító módosításokra való tekintettel egységes és bő területtel felölő városrétverre szorul. A főváros mai fejlettségének megfelelő városrétvernek nincsen. Az 1872-ben megállapított elavult, nem állják meg a kritikát az egyes városrészteltek sem. Előadó számos, megdöbbentő példával illusztrálja városépítésünk fonakosságát, megfontolatlanágát, felületességét. Sürgeti a kiküldött létesítést és a vasutalozat rendezését. Óva int a tudóvszések szanatoriumának a főváros területén való elhelyezésétől. Városépítésünkben nem fogunk másképp zöld ágra vergődni — fejezte be nagy tetszéssel fogadott előadását — míg az ügyek vezetésében a jóakaratu dilettantizmus helyébe a városépítés tudományában jártas és gyakorlati szakemberek intézkedési jogát nem léptetjük.

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmért, sem alakjéért nem felelős a szerkesztőség.)

Evad: május 1 — szeptember végéig.	
Gleichenberg gyógyhely	
Javallatok: a gégesző, a legzőszervek és emésztőszervek megbetegedései.	GYÓGYENKŐZŐK: alkálium-muriátikus források, savó, tehen- és kecske tej (száraz taharmanyás), kelt, fű- és gyógyszertárak, forráslámpa-berendezések, kúrákban, pneumatikai kamara, szeszavak és pezsgőfürdők, gyógygyógyintézet.
Ellenjavallat: Aszkor.	Felvilágosítás és prospectusok ingyen. Lakó- és megrödeléseket elfogad. Gyógyigazgatóság Gleichenberg.

FÖLDI EPER (legnagyobb, legnemesebb esomegfejtaja). **SÁRGA** (argentovill, erőfű, eibenschütz). * * * * * Valdi: 100 db 2 ft. — Bérmentre bárhova csak 250 ft. — Legjobb ütötési idő áprilistól május közepéig, — szállítójátárá mellett a legnagyobb és legszállíthatósebb kerti cég **MÜHLE VILMOS** császári és királyi ndv. szállító **Temesvár**. * * * * *

SZINHÁZ, ZENE.

** **Operaház.** Lammermoori Lucia szerepében bucszott ma el *Bianchi Bianca*. Bucsufelépése alkalmából nagy és díszes közönség töltötte meg az Operaház nézőterét és szeretetteljes ovációkkal halmozta a kiváló művésznőt, akinek koloratúrája ma

is csodás fényvel ragyogott. *Ney Dávid, Takács, Berts* Mimi énekét is zajosan tapsolta a közönség. Az opera után a *Nappal és az éjjel* balletet adták.

** **Jótkönyv előadás a Magyar Színházban.** A *Budapest-Józsefvárosi Jótékony Nőegyesület* javára 20-ikán, csütörtökön, délután három órákor előadást rendez a Magyar Színház s ez alkalommal a színház legnagyobb sikert aratott három darabjából, a *Gésákból*, a *Gyurkovics-lányokból* és az *Aranylakodalmából* adnak egy-egy felvonást. A *Gésák* második felvonásában közreműködik *L. Komáromi Mariska és Székely Kornél* is; a *Gyurkovics-lányok* II. felvonása és az *Aranylakodalom* IV. képe (a Piski-híd melletti csata) egészíti ki az előadás programját. Jegyek már szerdán délelőtt 9—1 óráig kaphatók a szövetség-utcai elővételi pénztárban.

** **Ki fizesse a virágosót?** A nagyváradi királyi járásbírószármányúes ítéletet hozott; kimondta, hogy *Sugár Aranka*, aki 1895. nyarán *Denise de Flavigny* szerepében óriási sikert aratott, köteles pénzben lefizetni a siker külső jeleit. Meg kell fizetnie az ünnepekt szubretnek azt a sok, sok virágot, amit tisztelői adtak föl a színpadra jutalmajátéka alkalmából. Szomorú história, az első fejezet csupa ragyogás, a többi szürke paragrafus, amely még az elhervadt virágokat sem kiméli.

I.

Hasábok szolták a nagyváradi újságokban arról a szép estéről... Takarékpénztári könyvesekét, ékszerket, rózsabiciklit, rózsakosarat, krizantémumbokrot kapott a művésznő. És a második felvonás végén egy teljes négyedóráig tartott a virágosó...

II.

A primadonnának, a nagyok, összesugtak a színpalak mögött.

III.

Ugorjunk át négy évet, szives olvasó. A virágkereskedő beadta a keresetet *Sugár Aranka* ellen. A keresetben bent volt az az indoklás is, hogy a művésznő maga rendelte a virágokat.

IV.

A szubrett levelet írt a járásbírónak, hogy ő tisztelőitől kapta a virágot, — senkinek sem tartozik. Ez volt a védekezés.

V.

Az ítélet: elmarasztaló.

VI.

Denise de Flavigny most már ügyvéddel kiegészített fölebbezést. A művésznő jogi képviselője azzal az állítással szemben, hogy a színész maga rendelte a virágokat, szakértőket kért meghallgatni. A szakértőkkel azt akarja bizonyíttatni, hogy védencének 1895. nyarán olyan sikerei voltak, hogy nem kellett a maga költségén ovációról gondoskodnia.

És a dal...? „Helyettem kis virág, — tégy valamást!”...

** **A Liszt Ferenc Zeneművészeti Kör** pénteken, 27-én este 7½ órákor hangversenyt rendez a *Royal* termében, amelyen több, a *Királyudvar* koszorúzott pályaművet adnak elő. *Ábrányi W. Margit* asszony, valamint *Lohányi Ernő, Földesi Arnold, Hubay Jenő, Takács Mihály* és *Székely Arnold* közreműködésével *Algyay Ernő, Chopin, Dohnányi, Hubay, Kern Aurél, Kössler, Liszt* és *Szenyó* műveit adják elő. Tűsgépi jegyekre szóló utalványokat április 20-ától kezdve naponként délután 4 és 6 óra közt lehet váltani a kör irodájában (Andrássy-ut 24. I.) Jegyek Rózsavölgy és társa zeneműkereskedésében (Kristóf-tér 3.) 3 és 2 forintért kaphatók.

** **A Népszínház újdonsága.** A Népszínház legközelebbi operette-újdonsága a *Fehér csirke* lesz, amelynek szövegét *Antony Mars* és *Maurice Hennequin*, zenéjét pedig *Victor Roger* írta. A darab *La Poulx Blanche* címen repertoár-darabja volt a párisi *Cluny*-színházban s magyarrá *P. Zempléni Gyula* fordította.

** **Dr. Fejli jubileuma.** A Várszínházban *Dr. Fejli*, Carré mulatságos bohózatát, holnap, szerdán éri meg huszonötödik előadását. A címszerepet ezúttal *Megyeri Dezső* játssza. A *Hajnali vendég* ezúttal is együtt kerül színre *Dr. Fejli*vel.

** **Hangverseny.** Az Országos Pázmány-Egyesület, katolikus írők és hírlapírók egyesülete, április 19-ikén este fél 8 órákor a Budapesti Katolikus Kör dísztermében az Erzsébet királyné emlékére építendő Örökimádás temploma és az egyesület segélyalapja javára hangversenyt rendez. A hangversenye a *Szilágyi Arabella* az Operaház művésznője, *Ludányi Adél, Rambovsky Mariska* urnőgy, *Brouk Ferenc* csász. és kir. kamaranékes, *Ruppnik Rezső* gondokaművész, *Dobay Artúr* és a *Nemzeti Zenede* vonós zenekara működik közre. A hangversenyen *Schlauch Lőrinc nagyváradi püspök* is megjelenik.

** **A Kisfaludy Színházban szerdán a *Mongol ur felesége*** című bohózat kerül színre. Ez alkalommal lép föl először *Kollertóné-Grill Róza* Clorinda szerepében. Csütörtökön a *Henschel Juvaros* kerül színre, amelyet eddig folyton szufolt hazak előtt adtak. A társulat most a *Simkovic lányok* című bohózatra készül, amelyet *Gyónyi Izsó* alkalmazott magyar színpadra.

** **Talmi hercegnő.** *Konti József* népszerű operetteje, a *Talmi hercegnő*, amely a Népszínházban a múlt szezonban egyik kasszadarabja volt, hosszabb pihentetés után ismét színre kerül szombaton az első előadás szerepeztésében. A főszerepeket *Blaha Lujza* és *Hegyí Aranka* játssza.

** **Az Operaház előadása otthon.** A magyar királyi Operaházban holnap (szerdán) este *Goldmark* dalműve a *Hads fogoly* s utána a *Piros cipő* ballet, kerül színre. A *Telefon Hörmondó* az előadást közvetíteni fogja s így az előzetek otthon is végig hallgathatók. Opera után 11 óráig *cigányzene* lesz hallható a nagyfókon.

Jövel, óh Amerika!

— Kommunikék. —

Budapest, április 18.

Feld Zsigmond, a *Városligeti Színház* agilis igazgatója, a következő kommunikékét küldte be hozzánk:

** **Francia színelőadások Budapesten.** A Városligeti Színházban április 24-ikén kezd meg előadásait a párisi színtársulat. *Dumas* híres drámája a *Françillon* és az egyfelvonásos *Les Espérences* kerül színre. Mindkét darabban *Sarah Bernhardt* jeles unokahuga, *Bruck Róza*, továbbá még több kitűnő művész lép fel. Egy nagyon érdekes és nem kevésbé híres tagja van a társulatnak: *dr. Deval*. Ez a dr. Deval még pár év előtt Páris egyik keresett orvosa volt. Egyszerre csak odahagyta nem éppen megvetendő praxistát és felcsoport színésznek. Rövid idő alatt *Sarah Bernhardt* nélkülözhetetlen partnere lett és ettől a perctől fogva az egykori doktor emlegetett színész lett. *Sarah Bernhardt* csak erre az egy körútra engedte át *Deval* unokahugának. A második előadáson az *Amants* című drámát adják. A francia előadások iránt általános az érdeklődés és már is igen sok jegyet adtak el.

Bruck Rózákat és *dr. Devalokat* a magyar színpad is tud felmutatni. Ime néhány:

(Nyomor-tónus.)

Gyémánt a palánk mellett. A *töke-terebesi* színház primadonnája, *Sipossy Eszmeralda* kisaszony nem közönséges jelenség: tejtéstvere egy jeles primadonnának. Erről egyideig a művésznő mit sem tudott. Tavaly tanulmány céljából kint járt a *Murányi-utcában* és ott egy csodaszép leányt látott, aki zokogva támaszkodott egy palánkhöz. A művésznő megsajnálta a leányt, akinek a nemes vonásai nagy nyomot ártultak el s már odanyújtott feléje valamieke alaminzant, mikor a zokogó leány keblén egy fél medaillont pillantott meg.

— Édes testvérem! — szölt tuláradó örömmel a primadonna. A medaillon másik fele ugyanis az övé volt, — és már rég kereste a tejtéstvérét. Azóta *Sipossy Eszmeralda* fényes sikerrel vizsgázott a színi akadémiában. Hihetőleg nagyszerű estéje lesz holnap, amikor a jutalomjátékául: Az üdvöske kerül színre.

(Gazdagság.)

A művészetért. *Bun Taksony* holnapi *Derblais* Fülöpje elé méltán nagy várakozással tekinthet Nagy-Berki közönsége. A kitűnő művész ugyanis legjobban behatólatott a vasgyáros lelkiületébe. Még pár éve a díogyóri vashámornak volt a fő-szenliferansága. Egy szép napon fölebredt benne a lappangó művészi láng, beszüntette a szénszállítást, vagonát odaajándékozta barátainak, lemondott nemesi címéről, otthagya családját, szeretteit és — beállt hozzánk. Ez az ő művészeti előléte.

(Véletlenség.)

A *Tátra dalosa*. *Csoma Gyuzsi*, az ellenállhatatlan... Ki hinné róla, hogy tavaly még turista-vezető volt a Tátrában. Tenorista ugy lett belőle, hogy a nyáron *Kenedich Kálmán* fölvezette egyikére a Tátra isteni magaslatainak és ott e dait énekelt behizelgő hangján: „Mely ózondus leg...” *Kenedich* átölelte és csak ennyit mondott neki:

— Barátom, tiéd a jövő!

A jóslat bevált. A *Börögér* holnapi előadását biztosan zsufolt ház nézi végig a tóttósi színházban, hiszen *Csoma Gyuláé* a főszerep.

(Rokonság.)

A legnagyobb *Melinda*. *Melinda* szerepét holnapután *Szép Hilda* kisaszony játssza az ibafai színházban. *Szép Hilda* tudvalegleg keresztánnya *Ujházi Edének*, a budapesti Nemzeti Színház e nagy művésznőnek. *Ujházi* a keresztapásáért annak idején azért rimánkodott az öreg Szépeknél, mert a kis *Hilda* szeméből a tiszta művészet csillogott. *Ujházi* nem csalatkozott. A Bánk bán holnaputáni előadására már csaknem minden jegy elkel, de jegyek még folyton válthatók a buzatéren levő mázsálóházban.

Ezek a kommunikékét tessék megmutatni *Bruck* kisaszonynak és *dr. Deval* urnak, hogy véletlenül ne legyenek tudásagon büszkék önmagukra. Ismerjük mi is Amerikát.

(E—M.)

MŰVÉSZET.

□ **Festés légnyomással.** Egy élelmes yankee oly készüléket talált fel, amely az ecsetkezelés ősi technikáját valószínűleg alaposan megmásmítja. A készülék egy ecsetből áll, amely önmagától telik meg festékkel. A festék légmentes szelencében van, amelyet a festő munkaközben hátán hord. Egy gummisszövedőt át aztán a festék légnyomás segítségével jut az ecsetbe. A légnyomást egy kis légszivattyú adja, amely a festő balvállán csüng. Ilyen módon a festő megszakítás nélkül dolgozhatik. Ilyen módon a festő megszakítás nélkül dolgozhatik. Nem kell hajolnia, hogy az ecsetet festékbe mártsa s így sok időt takarít meg. Különösen alkalmas a készülék, ha nagy területeket kell befesteni és ha a festő olyan helyen áll, hogy balkezelével kapaszkodnia kell, hogy el ne essék. Az újítást különösen a panorámafestők fogják jól kihasználhatni, kívülük pedig Munkácsynak azok a kollégái, akik csak egy festékkel festenek — ajtókat, ablakokat.

□ **Látogatás Rodinnál.** Párisból írja művészeti tudósítónk:

„Meglátogattam Rodint, aki most *Puvis de Chavannes* szobrán dolgozik.

— A szobor — mondta a mester — mellszobor lesz és egy szimbolikus női akt fogja kiegészíteni. A mellszobrot még *Puvis* életében csináltam, természet után. Nem is változtatok rajta, mert azt hiszem, eléggé kifejezi az elhalt mestert.

Körüljártam a műtermében. Telisteli van kész és készülő munkával. Ugyancsak most dolgozik egy hatalmas szobron, amelyet egy délamerikai köztársaság rendelt meg nála: elhunyt elnökét ábrázolja. A szoborról az elnök egész élettörténetét le lehet olvasni: a maga erejéből dacosan, energiával, tehetséggel magas polcra verődött ember. A sokat szidott Balzac-szobor már nincs itt, *Meudonba* vitték; fotográfiái a falon függnek. Ott állnak csodaszép szobrai: Donatello, Michel Angelo, Yean Goujon, Puget s legújabbban *Falonière* képmása. A műtermet betöltő alakokon ott van a Rodin egész művészetének nagy skálája: fájdalomtól görnyedő, kétségbeesésben vonagló testek, finomságot lehelő asszonyi formák, faunok, danáidák, nimfák. . . Láttam a mester ceruzarajzeit is, amelyekre halavány színek vannak akvarellben lehelve. Gazdag szépségű asszonytestek, csupa érzékiség, csupa forma, csupa egészséges erő. Hogy nézegetem, megszólal mögöttem a mester:

— Látja, itt is észreveheti azt, amit egész életemben vallottam: az élet intenzív kifejezését a testben.

Szombat van, jár-kelek a közönség a tereben. Ez a nap Rodin művészi *szurja*. Bámulói ilyenkor szedik magukat tele gyönyörűséggel. A mester kezét nyújt, és egy csinos hölgyhöz fordul.

Távozom.

□ **Rops kiadója.** Az elhunyt *Rops* Felician munkáinak kiadási jogát *Gustave Pellet* párisi kiadó vette meg 12.650 frankért. *Pellet* azok közé tartozik, akik legtöbbet tettek *Rops* világhíre érdekében.

□ **A műterem-bérlés.** Tegnap a művészek egy küldöttsége tisztelgett *Halmos* polgármesternél, a Képzőművészeti Társulat műterem-bérlés ügyében. A polgármester kijelentette, hogy a tanács kész igen kedvező feltételek mellett telket adni a művészeknek erre a célra. Most tehát még csak a közgyűlésnek kell ezt a határozatot szentesítenie s akkor meg lehet kezdeni a műterem-ház építését.

□ **Vásárlás a tavaszi tárlaton.** Csak néhány napja, hogy a Múcsarnokban megnyílt a tavaszi tárlat s a budapesti amatőrök máris egymás után jelentkeznek, hogy a gyűjteményük számára biztosítsanak egy-egy képet. Az idő rövidsége miatt még csak a tárgyalás stádiumában van több vásár. Eddig előjegyzte egy-egy amatőr *Ujváry* Ignác egy tájképet, *Szenes* Fülöp „A kis hamis” című képét, *Mihálik* Dániel egy tájképet, *Fényes* Adolf egy tanulmányfejt s másokat. *Mednyánszky* László „Virágzó fák” című nagy tájképet az állam biztosította a Szépművészeti Múzeum számára.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Héber-magyar szótár.** Mózes öt könyvéhez gyakorlati nyelvtani magyarázatokkal fejezetek és heti szakaszok szerint a tanuló ifjúság számára írta *Stricker* Simon tanító Baján. Ez a szótár minden a bibliaiban előforduló teljes szónak hü fordítást adja, úgy, hogy a tanuló e szótár segítségével a bibliai tananyagot könnyű szíjjel elsajátíthatja. A héber nyelvtan, mintegy szemléltetőleg van benne feltüntetve. Minden elvont szabály nélkül megismerkedhetik a tanuló, a héber-nyelv elsajátítása mellett, a nyelvtannal. E szótár felülről Mózes öt könyvét minden kihagyás nélkül, használható tehát az elemi iskolában éppúgy, mint a középiskolában. A tíz ivre ter-

jedő mű külső kiállítása csinos, ára kemény kötésben csak egy korona, bérmentesen beküldve egy korona husz fillér, megrendelhető szerzőnél.

EGYESÜLETEK.

(A Budapesti Orvosok Szövetsége) ma délután 6 órakor tartotta az Orvosegyesület házában negyedévi közgyűlést dr. babaroi *Schwarzer* Ottó tanár elnöke alatt. A tárgysorozat első pontja az *alapszabályok módosítása* volt. Dr. *Hull* Hümér főtitkár volt az előadó, aki tételenként ismertette a módosításokat, amelyeket a közgyűlés vita nélkül elfogadott. Ezután a folyó ügyek következtek. Az *orvosszakértők esküje* tárgyában a választmány azt javasolja, hogy az igazságügyi miniszterhez memorandum intéztesék az új büntető perrendtartásról szóló törvény némely sérelmes paragrafusának megváltoztatása céljából. A közgyűlés hozzájárul az indítványhoz és babaroi dr. *Schwarzer* Ottó vezetése alatt küldöttséget meneszt az igazságügyi miniszterhez. A nyilvános betegápolási alapról szóló törvény életbelépesékor kibocsátott belügyminiszeri szabályrendelet némely utasításainak megváltoztatására szintén memorandumot terjesztenek be a belügyminiszterhez. Tizenhárom új tag megválasztása után a közgyűlés véget ért. A közgyűlést követő választmányi ülésen folyó ügyeket intézték el.

SPORT.

* **Hírek a fogadási piacon.** A bécsi versenyek kezdetével megelégnünk ismét a fogadási piac és különösen a *Trial* stakesre és a *Derbyre* kötődtek nagyobb fogadásokat az utóbbi napokban. *Adomának* rövidült meg eddig legjobban az odssa vasárnapi győzelme után. Szombaton még tizenhatszoros pénzt kintáltak rá a *Trialra*, a *Derbyre* pedig harminchárom adtak egy ellen, ma a *Trial* stakesre csak ötszörös, a *Derbyre* pedig tizennégyeszeres pénzzel lehet fogadni. A *Trial* fogadási listája most a következő:

Ronny	3 : 1
Bonvivant	3 1/2 : 1
Rio Tinto	4 : 1
Adoma	5 : 1

10-től 50-ig a többi. — A derby-favorit *Bonvivant* és *Barnato* útszörös pénzzel, *Pardonra* tízszeres tétet kintálnak.

Bécsi futtatások.

— Harmadik nap. —

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 18.

Kellemes tavaszi idő kedvezett a mai versenyeknek, de a silány programra ismét kevés közönség rándult ki *Freudenauba*, hol mint mindig, most is dominál a magyar szó. A bécsi közönség ugyilátszik, évről-évre jobban átpártol a lóversenyektől az ügétversenyekhez, annyira, hogy még ünnepnapokon is türes lenne a versenyter, ha a vonatok Budapestról nem szállítanának publikumot oda.

A mai nap ismét a favoritok napja volt, bár ma már egy két kisebb meglepetés is jutott az outsider-játékosoknak. Legnagyobb osztalék az általunk is jelölt *Cassiopeira* jutott, melyre négyes mezőnyben nyolcszoros pénzt fizetett a totalizátor, helyre pedig *President* második helye hozott legnagyobb kvótát, négy lónál 25 frtra 304 frtot.

A program főszámát, a *Schwechati* díjat *Foth Park* nyerte meg *Kissasszony* és *Juratus* ellen.

Jelöltjeink közül *Cassiopeira*, *Kárpát*, *Albatros*, *Loindelle*, *Nell* és *Toll* arattak győzelmet.

A versenyek részletes eredménye a következő:

I. **Lusthaus-verseny.** Díj 3000 korona, távolság 2400 méter. *Degenfeld Cassiopeira* első, *Egyedi Remeteje* második, *Springer* Ma-holnapja harmadik, aztán *Freedom*. Fejhoszszal első. Tot. 5 : 42, helyre 25 : 48 I., 25 : 29 II.

II. **Eladó verseny.** Díj 2000 korona, távolság 1000 méter. *Uechtritz Kárpátja* első, *C. Gaston Ladrona* második, *Sternberg Dilemmája* harmadik, aztán *Erelly*, *Domina*, *Cl-u*. Egy hoszszal első. Tot. 5 : 11, helyre 25 : 32 I., 25 : 34 II.

III. **Kisbőröcse-verseny.** Díj 4000 korona. Távolság 1300 méter. *Pálffy Albatrossa* első, *Edelsheim-Gyulay* Mária Piaja második, *Springer Fid-Fadja* harmadik, aztán *Senlauerger*, *Bambula*. — 2 hoszszal első. Totalizátor: 5 : 10. Helyrefogadások: I. 25 : 41. II. 25 : 80.

IV. **Schwechati-díj.** Handicap 5000 korona. Távolság 2000 méter. *Wood Foth-Parkja* első, *Forgách Kissasszonya* második, *Born Fur-tusa* harmadik, aztán *Bator*, *Tick-Tack*, *Velocé*, *Dalfy*. 2 hoszszal első. Totalizátor: 5 : 22. Helyrefogadások: I. 25 : 38. II. 25 : 47. III. 25 : 52.

V. **Handicap.** 2000 korona. 1100 méter. *Szemere Loindelle* első, *Wahrmann Damietteje* második, *Dorrry Mon plaisirja* harmadik, aztán *Ladro*, *Soscha*, *Nerissa*, *Weyer*. Nyakhoszszal első. Totalizátor: 5 : 11. Helyrefogadások: I. 25 : 39. II. 25 : 42. III. 25 : 36.

VI. **Eladó gátverseny.** Díj 1800 korona. Távolság 2400 méter. *Miklóstvályi ménes Nellje* első, *Péchy Presidentia* második. Ottó főherceg *Ex offo* harma-

dik; aztán *Jablunka*, *Jutka*. 4 hoszszal első. Totalizátor: 5 : 12. Helyrefogadások: 25 : 44 I., 25 : 304 II.

VII. **Nyeretlenek akadályversenye.** Díj 1800 korona. Távolság 4000 méter. *Schindler Tollja* első, *Turul Agája* második, *Tränkel Bonne Chanceja* harmadik. 1 hoszszal első. Totalizátor: 5 : 15.

TÖRVÉNYSZÉK.

Nyomorultak.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 18.

Nem szerettem volna az *Eberl* Antal bírāja lenni. Bántott volna az a kötött betű, amelyik odatolódik az ítélő bíró lelke elé s kimondhatja vele az igazságot, amint az a könyvben meg vagy on írva. *Eberl* Antal megölt egy asszonyt. A tulajdon feleségét. Ez a száraz igazság s a bírónak *Eberl* Antal be kell soroznia azok közé, akik embert előre megfontolt szándékkal vagy a nélkül ölnék. *Eberl* azonfelül lopott is. Lopott, hogy gyilkolhasson. Csak azért követett el több börtört, hogy a lopott holmin gyorsan tudalhasson és a befolyt pénzen revolvér vásárolhasson. A bírónak ezenfelül figyelembe kellett vennie azt is, hogy *Eberl* Antal ma huszonhét esztendő s ifjú éveiből *nyolcadfelét* töltött fegyházban. Ezek az aktaszerezű bünei *Eberl* Antalnak, aki csaposlegény volt egy külvárosi kis korcsmában. De volt még egy nagy büne *Eberl* Antalnak. Igaz, hogy erre nincs szakasz a büntetőkodexben. Tulságosan szeretett egy asszonyt, aki véletlenül a hitese felesége volt. Mikor legutóbb kiszabadult a fegyházból, elhatározta, hogy új életet kezd. S ma könnyezve beszélte el szerelme történetét. Hogyan ismerkedett meg a lányával, akiben boldogságot vélte föltalálni; hogyan tervezgetett s a becsületes, munkás életnek már előre meny nyire örült. De az asszony rutul megcsalta. Mikor jegyben jártak, azt hitte, hogy tisztességes, becsületes leány, aki két keze munkájával segít majd a boldog osaládi fészekből a megélhetés gondjait eltávolítani. Csalódott azonban, mert csakhamar meg kellett győződnie, hogy a felesége nem becsületes asszony. Afféle kőbor utcai leányzó, akinek szabadalma van az éjjeli csavargásra s aki vigyorgó, kifestett arccal kínálja az utcaszegleten olcsó szerelmét. Es *Eberl* Antal, a fegyházviselt ember nem hagyta a faképnél az asszonyt, kinek hűségét fogadott. Elhatározta, hogy megjavítja s jó utra téríti a megtevélyedett asszonyt. A fegyenc javítani akart.

— Elhatároztam, hogy megverem, mondotta ma sírva. Meg is mondtam neki, de ő elutasított s azt felelte, hogy semmi közöm az ő életéhez. Ez vezetett rá a gondolatra, hogy meg fogom ölni.

És megölte, mert nem nézhette, hogy rossz-hírű házakba jár, urakkal sétál, tisztességtelen uton szerzett gyűrűt, aranyláncot visel az ő felesége. Meg is írta előre a rendőrségnek az esetet s hozzátette, hogy nem lesz öngyilkos, mert gyávaságnak tartja az öngyilkosságot.

Élethossziglan való fegyházra ítelték el *Eberl* Antal szándékos emberölésért.

— Nem vagyok romlott. Meg akartam javulni, megcsaltak . . .

Ez volt a mentésge, amit maga mellett felhozhatott s mikor zokogva törtelte a szavakat, ugy tettszett, mintha azok nem egy fegyházviselt ember jól kiesztelt védelmére hangzottak volna el. Kiesendült belőlük az az őszinte, igaz hang, amely csak a reményeiben csalódott, hajtórőt ember lelkéből fakadhat.

És ezért nem szerettem volna én az *Eberl* Antal bírāja lenni . . .

Ma tárgyalta a büntető törvényszék *Eberl* Antal bűnügyét, aki tavaly megölte a feleségét.

Elnök (a vádlotthoz): Azzal vádolják, hogy a feleségét meggyilkolta. Bűnösnek érzi magát?

A vádlott: Igen.

— Igaz az, hogy ön a fegyházból megszökött?

— Igaz.

— És aztán újra lopott?

— Igen.

— Hol ismerkedett meg a szerencsétlen *Radies* Borbálával?

— Kőbányán találkoztam vele először. Az utcasarkon állt, én köszöntem neki s ő visszaköszönt. (A vádlott sir.)

— Hogy jutott eszébe, hogy azt a leányt elveszi?

— Ő minden jót igért. Azt mondta, hogy majd takarítani fog s szépen meg fogunk élni abból, amit majd ketten keresünk.

— Megmondta ön *Radies* Borbálának, hogy ön rovott multu ember?

— Megmondtam.

— S *Radies* Borbála mondotta, hogy neki mi a foglalkozása?

— Azt mondta, hogy takarítónő. A lakodalmom előtt meglátogattam a leány nevelőapját és ott halottam, hogy Borbálának egy Szöllősi nevű szeretője van. Ez a hír nagyon lejutott, de mert szerettem a leányt, főttem magamban, hogy mégis csak elvesszem. Meg is esküdtem vele szeptember 17-én. A lakodalmat egy vendéglőben ültük meg. Az asszony még aznap azt az ajánlatot tette, hogy lakjunk külön, mivel mindketten szegény emberek vagyunk s nagyobb lakást nem tarthatunk. Így is történt. Én a gyöngygyűtő-utóban béreltem egy hónapos-szobát, a feleségem a Stáhlly-utában. Amikor másnap meglátogattam a feleségemet, láttam, hogy egy férfi lakik vele.

A vér arcomba szökött s felelősségre vontam a feleségemet, hogy ki az, aki vele egy szobában lakik. Azt mondta, hogy egy szabólegény, de tagadta, hogy viszonya lenne vele. Később megtudtam, hogy az az idegen férfi Szöllősi Sándor volt. Most már még inkább sürgettem, hogy költözzünk egy lakásba, de a feleségem türelemre intett. Pár nap múlva újra együtt találtam a feleségemet Szöllősiel. Én neki akartam menni a fiatal embernek, de a feleségem visszatartott.

— Majd leszámolunk még! mondtam a feleségemnek s el akartam menni. Szöllősi utánam jött s kérte, hogy ne haragudjak. Bementünk egy kocsimba meginni a békeopoharat. Szöllősi ott megfogadta, hogy többé nem fog a feleségem után járni, hanem vesz magának egy másik feleséget. Megígérte, hogy nekem is a segítségemre lesz. Ötszáz forintot fog adni, hogy kocsi vegyek. Szöllősiőt tudtam meg, hogy a feleségemnek rendőri igazolványa van az éjjeli esavargásra. Amikor ezt a feleségemnek a szemére vettem, azzal vágta ki magát az asszony, hogy az igazolvány csak a rendőrség félrevezetésére való. (A vádlott újra sirva fakad s az elnök székkel kínálja meg őt). Én hittem neki, de csakhamar meg kellett győződnöm, hogy a feleségem nem becsületes asszony. Láttam bemenni rosszhírű házakba, láttam urakkal sétálni, láttam nála nagy bankót, aranyláncot, gyűrűt, a mit bizonyára nem tisztességes uton szerzett. Elhatároztam, hogy a feleségemet meg fogom verni. Meg is mondtam ezt neki, de ő azt felelte, hogy nekem az ő életéhez semmi közöm, ő kész elválni tőlem. Ez vezetett arra a gondolatra, hogy meg fogom ölni. Revolvért akartam vásárolni, de nem volt rá pénzem. Lopnom kellett tehát, mert másképp nem szerezhettem hamarjában pénzt. Nem szívesen tettem, mert sokat ültem már a fegyházban. De végre mégis megtettem. A Mester-utóban kiraboltam egy lakást s revolvért vásároltam a pénzen. Azzal elindultam, hogy fölkeressem a feleségemet. A Diófa-utóban találkoztam vele. Szembe jött velem, oly büszkén, mint egy szarvas. Az alkalom nem volt kedvező. Sokan jártak az utcában s én féltem, hogy a golyó más embert is találhat. Addig-addig kíségettem, a míg egyedül volt s akkor négyzer rásütöttem a revolvért.

Elnök: Maga november 8-án levelet írt a rendőrségnek?

A vádlott: Igen, azt írtam a rendőrségnek, hogy én vagyok a Mester-utócai tolvaj s elküldtem neki a lopott tárgyakról szóló zálogcédelvát.

— A lövés után nem akarta magát egy ember megfogni?

— Nem. Hallottam, hogy valaki dícsékedett vele, hogy engem meg akart fogni, de az csak olyan hőködés.

— Nem volt maga a feleségével sohasem együtt?

— Soha egy percre sem.

— Hát mit gondol, mért ment magához Radics Borbála?

— Hogy megszeresse a budapesti illetőséget. **Az ügyész:** Az első lopást mikor követte el?

A vádlott: Tízennyolc éves koromban.

— Ön próbálást is tett, mielőtt a feleségét agyonlőtte?

— Igen, a Zuglóban. Egy fába lőttem.

— A biztosnak mit mondott, mikor el akarta fogni?

Azt mondtam neki, hogy: biztos ur, ne bánson, agyonlőttem a feleségemet.

Polgár Sándor rendőrbiztos, aki a vádlottat letartóztatta, azt mondja, hogy kevés híja, hogy a község meg nem lincselte a gyilkost.

Elnök: Milyen állapotban volt a vádlott, mikor letartóztatta?

A tanu: Nagyon meg volt zavarodva és sirt, mikor bekísértem.

Szöllősi Sándor, aki szeretője volt Radics Borbálának, vallja, hogy az asszony azért ment férjhez, hogy megszeresse magának a budapesti illetőséget. A férjét különben ki nem állhatta s a nászéjszakát is a tann lakásán töltötte. A vádlottal többször talál-

kozott, de soha sem tett neki szemrehányást azért, mert szerelmi viszonyt folytat a feleségével.

A többi tanuk is megerősítették Eberl állításait, és bizonyították, hogy Radics Borbála gyalázatos életmódot folytatott, gyűlölte Eberl-t és aljas szándékából ment csak hozzá nőül.

Az ügyész gyilkossággal vádolta Eberl Antalt és a büntetés kiszabásánál annak a paragrafusnak az alkalmazását kérte, amely halálbüntetéssel sújt.

A védő szándékos emberölés és betöréses lopás büntöltést látja a vádlott cselekedetében és e szerint kért ítéletet.

A törvényszék Eberl-t életfogytig tartó fegyházra ítélte. Az ítélet ellen az ügyész és a védő fölébezzelt.

TÁVIRATOK

Páris, április 18. Loubet köztársasági elnök ma a svéd királyi tiszteletere reggelit adott.

Madrid, április 18. A becsületbírótság elhatározta, hogy Dejeiro tábornokot törli a hadsereg tisztjei sorából.

Konstantinápoly, április 18. A szultán ma délből Constans francia nagykövetet ünnepies kihallgatáson fogadta. A nagykövet Loubet elnöknek egy sajátkezi levélét adta át, amelyben Loubet értesíti a szultánt köztársasági elnökké való megválasztásáról.

Pétervár, április 18. A tifuzsjárványos vidékre küldött bizottság tagjai közül három orvos, két ápolóapáca és három orvosnövendék tifuzsban megbetegedett. A tifuzs és a skorbut folyvást terjed.

Világkiállítás Lüttichben.

Lüttich, április 18. A belga kormány hozzájárult ahhoz a tervhez, hogy 1903-ban Lüttichben világkiállítást rendezzenek, amelynek tulnyomóan ipari jellege legyen.

A németek a husbevitel ellen.

Berlin, április 18. A birodalomgyűlés mai ülésén a husvizsgálatról szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalásánál **Vielhaber** (reformpárti) a legszigorúbb intézkedéseket ajánlja az amerikai hus ellen. A elnök rendreutasítja Vielhabert azért az inszinuációért, hogy Bülow államtitkár az amerikai nagy mészárosoknak kedvez. Vielhaber azt kívánja, hogy a külföldi hus ugyanolyan ellenőrzésnek vetessék alá, mint a belföldi.

A vita további folyamán **Richardt**, a külügyi hivatal igazgatója, kijelentette, hogy Bülow államtitkár hivatalos elfoglaltságánál fogva nem lehetvén jelen, **Vielhaber** fejtegetéseire ő akar válaszolni. Vielhabernek egyik megjegyzése már elintézt nyert az elnök részéről. Ha a nevezett képviselő **Bismarck** hercegnek egy állítólagos mondását idézte, azt mondja, hogy a külföldi, nevezetesen az amerikai sajtó dícséretének mégis csak ki kellene nyitnia az államtitkár szemét, erre ő azt válaszolja, hogy Bülowot éppugy, mint annak idején Bismarck herceget a dícséret nem fogja visszatartani oly intézkedések tételétől, amelyeket helyeseknek tart.

A javaslatot végül a bizottsághoz utasították s ezzel az ülés véget ért.

A németek Amerikában.

Chicago, április 18. A német egyesület egy közös gyűlésen elhatározta, hogy állandó szervezetet alakít az angol-amerikai szövetség vagy más efféle megegyezés ellen való küzdelemre. Hasonló mozgalom indult meg **Kansas-Cityben**. A többi város német lakossága is megígérte közreműködését.

A spanyol választások.

Murcia, április 18. **Castelar** Emilt itt képviselővé választották.

Madrid, április 18. A választás eredménye a következő: Megválasztották **Sáncelán** 33 hívet, 30 ultramontánt, 18 **Tetuan**-pártit, 26 szabadelvűt, 30 **Gamara**-pártit, 15 republikánust, 5 **Romero**-pártit és 4 karlistát. Az új kamara e szerint nagyon heterogén lesz.

Köln, április 18. A **Kölnische Zeitung**nak megerősítik Madridból azt a hírt, hogy a karlisták csinyre készülnek. **Don Carlos** átengedte a vezetést fiának, **Don Jaime**nek. A **Kölnische Zeitung** azt írja, hogy kívánatos, hogy ne zavarják meg Spanyolország nyugalmát.

A belgiumi sztrájk.

Brüsszel, április 18. A lüttichi és charleroi bányavidéken, valamint a bányavidék központján a helyzet a sztrájk tekintetében nem igen változott. A monsi bányavidéken ma reggel tizezer munkás sztrájkolt. Azt hiszik, hogy ma este a monsi bányavidéken általánosság lesz a sztrájk. Mindenütt nyugalom van.

Az indiai cukorvám.

London, április 18. Az alsóház mai ülésén **Brodrick** államtitkár közölte, hogy az indiai cukorvám dolgában eszmessere van folyamatban Anglia és Ausztria-Magyarország között, de a tárgyalások még ninesenek olyan stádiumban, hogy róluk nyilatkozhatnánk.

Agyasszó Kínában.

London, április 18. A **Times**nak jelentik Hongkongból: Kaulung kibővített területén a kínaiak tegnap újra megkezdtek a harcot. Azokon a magaslatokon, amelyek **Gascoigne** tábornok tábora fölött emelkednek, megjelent egy kínai csapat, mely négyezer yardenyiről régi rendszerű ágyúkkal lövöldözni kezdett. A tüzerek shrapnelekkel lőttek vissza. Amint a hongkongi ezrednek két százada támadásra előrenyomult, a kínaiak megfutamodtak. Az angolok három mértföldnyire üzték az ellenséget, a nélkül, hogy sikerült volna utolérniök. Visszavonulásukon a kínaiak néhány falut foglyujtítottak. Hir szerint mindössze hatezer kínai tört be, akik valahogy a bennszülött milícia egyenruhájával látták el magukat.

A filippinók szabadságharca.

London, április 18. A **Times**nak jelentik New Yorkból tegnap kelettel: A Fülöpszigetekről érkező híreket **Washingtonban** nagyon komolyan fogadják. Politikai szempontból még komolyabb jelenség az, hogy a minnesotai kormányzó és a délkadokai szenátor sürgősen követeli, hogy az államukból való önkéntes-erzedeket, amelyek most a Fülöpszigeteken szolgálnak, hívják vissza s ezt azzal okolják meg, hogy a hosszabb időn át való hadiszolgálat törvénytelen s hogy a katonák maguk is sürgősen kérik elbocsátásukat.

Washington, április 18. A hadügyminisztérium kijelenti, hogy **Lanton** tábornok visszatérése éppen nem jelenti azt, hogy a Fülöpszigeteken viselt hadjárat sikertelen volt.

Manilából jelentik, hogy a fölkelők kormányuk székhelyét 47 mérföldre északra **Tarlaeba** helyezték át.

Tűzvész Guadeloupe szigeten.

Páris, április 18. Egy hivatalos távirat jelenti, hogy **Pointe-à-Pitre**ben Guadeloupe szigeten 500 ház és kunyhó leégett. A tűz egyre tart. A tűz gonosz szándékból eredt.

Közgazdasági táviratok.

Brüsszel, április 18. Ma alakult meg **Vanhalteren** közgyűlés közreműködésével a belga-magyar bank 10 millió frank alaptőkével, amelynek felét magyar részvényesek, másik felét a belga **Société de finance et industrie** jegyezte. A magyar aláírók között szerepelnek: gróf **Andrássy** Gyula, **Károlyi** Sándor és **Tibor** grófok, **Károlyi** Imre és **Lajos** grófok, **Esterházy** Mihály, **Gyula**, **Béla** és **János** grófok, **Csáky** Jenő és **Viktor** grófok, **Széchenyi** Aladár és **Imre** grófok, **Telesi** Géza gróf, **Szapáry** László gróf, **Sztáray** gróf, **Vay** Béla báró, **Vay** Dénes báró, **Königszwarter** Herman báró és **Desszeffy** Arisztid. A belga aláírók között szerepelnek: **Legrell** Oszkár gróf, **Restiau** Eduárd, **Baelde** freres és **Henry** Sámuel cégek, **Marcel** Baeyens, **Vandeneeck**-houdt stb. Az igazgatóság következőképp alakult meg: **Elnök:** Gróf **Károlyi** Imre. **Alélnök:** E. Baelde. **Tagok:** Gróf **Esterházy** Mihály, gróf **Csáky** Jenő, báró **Vay**, **Desszeffy** Arisztid, báró **Beeckman**, **Vandeneeck**houdt, báró **Hubert** Baeyens, **Marcel** Baeyens és E. Houbotte. A felügyelő-bizottság tagjai: Gróf **Széchenyi** Aladár, **Melzer** Géza, gróf **Bubna** Károly és lovag **Menton** de Horne.

Bécs, április 18. Az államvasut-társaság igazgatótanácsa elhatározta, hogy a közgyűlésen az egész osztaléknak részvényenkint 31 frankban való megállapítását fogja javasolni, ugy, hogy a június 1-én esedékes szelvény 18½ frankkal lesz beváltandó, 1.408,831 forintot pedig áttesznek az új számlára.

Berlin, április 18. (A **Budapesti Napló** tudósítójának távirata.) **Esti forgalom.** Négysszázalékos magyar aranyjárdék 100.40. Magyar koronajárdék 97.60. **Osztrák hitelrészvény** 223.90. **Osztrák-magyar államvasut** 154.60. **Déli vasut** 26.70. **Északnyugati vasut** —. **Elbavölgyi vasut** —. **Orosz bankjegy** készpénz 216.—. **Buschthradri** —. **Orosz bankjegy** —. (Ultimo.) **Lombard** —.

Frankfurt, április 18. (A **Budapesti Napló** tudósítójának távirata.) **Esti forgalom.** **Osztrák hitelrészvény** 223.90. **Osztrák-magyar államvasut** —. **Déli vasut** 26.80. **Magyar aranyjárdék** —. **Magyar koronajárdék** —. **Osztrák aranyjárdék** —. **Osztrák ezüstjárdék** —. **Osztrák papírjárdék** —. **Bécsi bankgyeuleset** —. **Alpeai bányarészvény** —. **Olasz járdék** 94.70. **Diskontó-bank** 194.90. **Laura-kohó** 241.90. **Harpent** 192.70. **Csöndes.**

New York, április 18. **Liszt** helyben 2.85. **Buza** májusra 70½, júliusra 79.—, szeptemberre 78½. **Tengeri májusra** 40½.

Chicago, április 18. **Buza** márciusra 73½. **Tengeri májusra** 35½.

KÜLÖNFELEK.

Vizit.

Genus, április 18. Egy olasz hajóraj legközelebb francia kikötőket látogat meg, hogy a francia hajóraj látogatását viszonzza.

Az olasz hajóraj (ágyudörögve):

A franciák hajórajához,
Remélve azt, hogy elfogad,
Jelen szerény olasz hajóraj
Ágyudörögve látogat;
S örvendve hallja két fregatta,
Két páncél- és egy sorhajó,
Ha a tisztelt flottilla kedve,
S a egészség állapotja jó!

A francia hajóraj: (választ ágyuz.)

Pompás színét örvendve látom,
Talian hajóraj ur, nagyon,
Üdvözlő önt, kedves barátom,
Első ellentengernagyom!
Acélbronz ágyum dörögve kérdi,
De e mogorva hangon át,
Gyengéd kérdésém ön megérti?
Nem érte baj egy bókonyát?

Az olasz hajóraj:

Függőleges, hátsó, első és
Főbókonyom még mind egész
És hála Isten minden ágyum
Üdv- és éleslövésre kész!
A párkányfák, a főpalánkok,
A mázolás járatok,
Az ellenbókony és a szöglet,
Oly rendbe van, mint nálatok;
A külpalánk az istenadta,
S a szögletpántozat kemény,
Hogy visszatérhessünk miatta,
Még egyelőre nincs remény.

A francia hajóraj.

Igy persze teljesen megérem
S méltánylom is önértét,
De ön, pardon, aggódva kérdem,
Nem említé fedélzetét?

Az olasz hajóraj.

Egyik fehéletzen, bevallom,
Egy ágyusróf kocsit laza,
De holnap, mint örvendve hallom,
Már úgy is indulunk haza.

A francia hajóraj:

Ah ily hamar? Ugyan maradjon?!
E néhány perc csak nem vizit,
Soká maradtam én, maradjon
Tehát ön is sokáig itt!

Az olasz hajóraj:

Tudják, hogy szívesen maradnék,
Ugy fáj ily gyorsan válni el,
De négy hajórajom maradt még,
Akit meglátogatni kell!
Isten veled páncélfregatta.
Egész flottilla sorhajó,
Gondolj reám derék barátom
Midőn a sorsod néha jó.
Legmélyebb bókonyaszögletemből
Kivánom: pajtás, ég veled!
E megváltozhatatlan érzést
Lánfűlkémben megleled.
Ágyu dörög, puskák ropognak,
És hosszan tiszteleg nagyon
A te ellentengernagyodnak
Az én ellentengernagyom!
(Az olasz hajóraj ágyuzva távozik.)

—kó.

— A osókok napja. Angolországban a nép tudvalevőleg nagyon ragaszkodik szokásokhoz, hagyományokhoz. Így Hungerfordban hűségesen megtartja a nép a „csókok napját”, amely a husvét után következő második keddre esik. Ezen a napon „esküdtöket” és „mendikánsokat” választanak ünnepeken s a mendikánsok házról-házra járva, a férfaktól pénzt gyűjtenek, amiért aztán megvan az a jussuk, hogy minden nőt megcsókolhatnak. A mendikánsok magas süvegeket viselnek, amelyek virágokkal és kék pántlikákkal vannak díszítve, felül pedig nincsenek beborítva. A süveg felső része narancssal van tele, mert minden megcsókolott asszony, vagy leány egy narancsot kap. A kedves kis iskolásgyerekeket pedig, akik ezen a napon föl vannak mentve a tanulás nyüge alul, narancsossal dobálják meg ilyenkor. A városnak ez a nap legalább négyezer narancsába kerül. Ennek az ünnepek az eredetéről Hungford város krónikája semmit sem tud, de azért évről-évre följegyzik, milyen szépen sikerült a barátságos ünnep.

— Tűzálló fa. A dél-amerikai Szavannákban van egy érdekes fajtája fa, amelyet a bennszülöttek Mapparának neveznek. Alig nő hat méternél magasabbra és másfél méternél vastagabbra. Levelei nagyon kemények s ha a fa virágzik, úgy tetszik, mintha rózsbimbókkal teljesen be volna szórva. Ennek a fának pedig abban áll az érdekessége, hogy ellentáll a nagy prairie-tűzeknek. Sőt azt mondják, hogy ha a Mapparai fák fölött végig vonul valami lángorkán, akkor még gyorsabban nő. A osaknem tizenkét centiméter vastag kéreg az aszbeszt minden tulajdonságával dicsekedhetik és a benne lévő és eddig még eléggé meg nem vizsgált nedv miatt valójában eléghetetlen.

— A színes sugarak hatása az emberre. Dr. Akopenko érdekes kísérleteket tett arra nézve, hogy a különböző színes sugarak milyen hatással vannak az ember lelkiallapotára és általános érzésére. Azokat, akikkel kísérletezett, erre a célra színes ablakkal ellátott szobákba vezette. Megvizsgálta a vörös, sárga, zöld és ibolyaszíneket és azt találta, hogy a vörös, vagy narancsszínű szobában emberei nagyon jól érezték magukat, a zöldben ellenben már kevésbé jól, míg az ibolyaszínűben egyszerűen fáradtságot, fejfájást, apátiát érezték. A muszka orvos a kísérleteivel még valami alkalmas módot talál ki a idegbetegségek gyógyítására.

— Nagy embertömegek. Egy német lapban valaki nagy embertömegekről értekezik abból a szempontból, hogy milyen helyen férnek el. A legtöbb embernek erre vonatkozólag a legkevésbé fogalmi vannak. A német hadserég, ha létszámát ötszázszereket veszszük, mindenféle ágyuk és lovak nélkül körülbelül egy négyzet területen elfér, amelynek oldalai félkilométer és a mellett minden embernek egy-egy négyzetméter jut. Egy millió embert egy-egy méternyi távolságra egy négyzetkilométerre el lehet helyezni és egy négyzetméterföldön elfér egész Németország, Svájc, Hollandia és Belgium népe s a mellett kövér papoknak és terjedelmes henteseknek nagy kedvezményeket lehet tenni.

— Vasuton. Az egyik utas (szomszédjához): Kérem, csukja be az ablakot, hisz megfagyok!
A másik utas (ugyanahhoz): Csak magja nyitva, hisz megfúlladok!

— Az illető (dühösen): Kérem, hát majd előbb megvárom, míg szomszédom megfagy, aztán becsukom, hogy ön megfúlladasson!

— Az első szecesszionista. Ki volt az első szecesszionista?

— Goethe, mert ő írta, hogy: Zöld az élet aranyfája.

Naszreddin Hodsa tréfái.

— Török adomák. —

Ez a Naszreddin Hodsa a török népmesében az, ami Csallóka Péter a magyarban. Mindenkit fölűtető, csattanós mondásokat mondó, hol bölcs, hol együgyű, hol ravasz, hol okos tréfáló. A 14-ik század első felében élt, Kisázsziában. Hodsa volt — tanító, bíró és papféle ember, Szivri-Hiszár falu leg tudósabb férfa. Rendkívül érdekes jelenség, mert benne jegecesedett meg a török népi humor. Az Akadémia most fogja kiadni Kunos Ignác fordításában a tréfák teljes gyűjteményét, amelyből mutatóba a következőket közöljük:

Az utcán járt-kelt a Hodsa, midőn figyelmzett valaki: „Ni Hodsa, hogy fut ez a liba?” — „Mi közöm neked hozzá?” feleli neki. „A te házádba fut ám”, mondja neki. „Mi közöd neked hozzá?” volt a Hodsa válasza.

— Nála nélkül akkor mit csinálunk? Akkor megint hiába beszélhetünk itten.

— György nem akadály.

— Annýira nem, hogy kereket old. Látom. Nem is lehet ma már számítani senkire. De mind-egy, — mondta tüzes gesztussal, — ha mindjárt magam maradok is, egyedül mint a kis ujjam, elibe vetem magam a rohanó szekérnek s nem töröm, hogy az Antikrisztus birodalmát állítsák fel a Mária országa helyére. A papunk is elmaradt?

Az ajtónálló éppen bebocsátja a „papot”, a kis gömbölyű János püspököt, aki most már három év óta kormányozza az egyházmegyét, melyben a rótnó birtokai is vannak. Vig kedélyű, adomázó, kissé korlátolt fejű ember, akit jókedvű fecesége juttatott a püspöki székre. Esztendőig tartotta pikáns anekdotákkal a képviselőház folyosóját, válogatott finom szivarokkal, vagy exquisit bonbonokkal a minisztereket és a befenteseket. Egy gazdag alföldi város jövedelmező apátságából került fel képviselőnek s a legjobb szakácsot ő tartotta a fővárosban. Nagyon ártatlan jellegű ember volt, aki szerette maga körül a kálvinista urakat s jó kedvvel tűrte a vastagabb tréfákat is. Akárki került a kormányra, annak volt mindig leghívebb barátja s legbüzböbb követője. Ennél békülékenyebb embert s szelidebb lelkű papot nem találhattak volna s úgy jutott a püspöki székre. Igaz, hogy aztán hamar megváltozott. Türelmetlen lett és sokat akadékoskodott: szembe szállt éppen azokkal, akiktől a megyéjét kikunyorálta. A legtöbb elkeresztelés is az ő megfélében történt s hamar az intranzigens főpap hírébe jutott.

Mióta belépett, szinte egyszerre megváltozott a hangulat. A tábornok felhagyott dévaj tréfákozásaival, Egervölgyi halkabban pattogott, az ögrófné komolyabb arcot öltött s maga illésfalvnyé is mintha ünnepélyesebbé vált volna.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

Edith bosszúja.

(27)

— REGÉNY. —

Írta: SZÁNTÓ KÁLMÁN.

Már mindegy, nem tehet róla s a vendégei jelentkeznek. A leányait pedig elküldte: azoknak nem szükség politikába avatkoznok. De Korinnát azért mégis fel fogja hívni, az asztalmája ma különösen elővette s türethetetlenül győtri, lehetetlen segítség nélkül meglennie.

— Jó napot, Klotild, te mindig az első vagy, ha a jó ügynek kell szolgálatot tenni.

— Jó napot, édesem, sohasem lehetünk elég éberek, amikor tulvilági üdvösségünkről van szó.

Montevideo ögrófné, egy indigena katonacsalád leánya, aki olyan sokat ad a tulvilági üdvösségekre, még illésfalvnyénál is öregebb aszszonyság, finoman ráncolt arccal, melyet puha-fehérré mosott az Eau de Lys; élénk fekete szemei vannak s régi rossz szokásból még most is harapdálja néha fonnyadt ajkait. Valamikor szép asszony lehetett s akkor valószínűleg valami más egyéb gondolt, nem a tulvilági üdvösségével. Most nagyon áhítatos hölgy, ki a burnót-szelencéjét s az olvasóját nem hagyja el magától soha.

— Nagyon elfáradtam a lépcsőn, kedves Alice, pedig Juliette támogatott fölfele... mi-csoda hatalmas, kerek karja van ennek a leánynak... nekem is volt! haj, haj az öregség.

— Mit akarsz, te még egészen fúrge vagy, de én már mozogni se igen tudok... az asztma, az kínzó! hallod, hogy sziszeg a lélekzetem, mindjárt elfulok!

— Haj, haj, mikor még egy lélekzetre há-

romszor keringőtük át a Ferdinandsaal az udvari estélyeken! Grubenfels is még hadnagy volt akkor! Jó estét, tábornok, jó estét, éppen magát emlegetjük.

Az öreg katona kőszvényes lábát vastag botra támasztva csoszogott közelébe. Igyekezett kihuzni magát, erős fehér bajusza keményen ki volt kenve s megpróbálta a bokáját is összeütni a hölgyek előtt.

— Ferdinandsaal... keringő... most már akármelyik tascó tultesz rajtam.

— Oh istenem, tábornok, hisz akkor maga is tascó volt még.

— Igaz, de táskámban hordtam a marsallbotot.

Az öreg bárót még hatvanhatban penzionálták, aránylag igen fiatalon, mindjárt a chlumi kód szájelosláza után, amelybe a rábizott jobb oldalszárnyat ő vezette bele.

— Nekem kellene ott még ma is az előtáncosnak lennem!

— Istenem, tábornok, de kivel! Ha csak Alice nem vállalkoznék még, én — isten látja lelkem — már vége!

— Mi már csak a mankóinkat küldjük a táncba, tábornok, vagy legfőbb a gyermekeinket!

— A grófné még azt se, dörmögte a tábornok. — No te vén civil, megint a sarkamban vagy? csodálatos, mihelyt megéri, hogy asszonyok körül vagyok, rögtön utána sompolyog. Egy félszázad óta mindig kiüti a kanalat a kezemből, mikor már a szájamhoz vinném. Szerzusz, vén ellenség!

Szélesváltu, magas öreg ur lépett be, barátságos, kerek magyar arc, igazi táblabíró-vonásokkal, melyekről senkise olvasta volna le, hogy a konzervatív mánások legtürelmetlenebbikét, Egervölgyi Imre grófot takarják. Valami megyei alispánnak nézhetne volna inkább akárki.

— Hát György hol van? nem jött még fel?

— Kérdezte a háziasszonyt.
— Nem is jöhet, elutazott. — felelt amaz s megmutatta a levelet.

Egy tolvaj lopózik be egyszer a Hodsához, mindent összezessi és elviszi. A Hodsá erre összekeresi, ami még marad és utána iramodik a tolvajnak. Amikor mindketten odaérnek a tolvaj háza kapujához, ez kéri a Hodsát, hogy mit akar. „Hurcolkodunk”, felel neki a Hodsá.

A temetőben sétál egyszer a Hodsá és megpillant egy jó régi sírkövet. Holtnak tetteti magát, hogy lássa, vajon eljönnek-e hozzá a kérdező angyalok. Egyszerre csak haragszótt hall. „Itt az itélet napja!” kiáltja el magát és futásnak ered. Egy karaván haladt arra felé, az öszvérek megijedtek és össze-vissza gabalyodtak. „Ki vagy ember?” kéri a Hodsától a karaván feje. „Halott vagyok, egy kis sétára jöttem elő”, feleli a Hodsá. „No majd megstátaltalak én!” mondja az ember és azzal szolgáinak egy-egy botot ad a kezébe és jól agyba-főbe verik a Hodsát. A Hodsá menekül és amint haza érkezik, kéri a felesége, hogy mi lelte, hol volt. „Megtaltam volt, a temetőben feküdtem”, szolt a Hodsá. „Hát mi van a más világon?” kéri a felesége. — „Ha a karaván öszvéreit meg nem ijeszti, nincs semmi különös”, felelt a Hodsá.

Egyszer, amint hazafelé ballag a Hodsá, találkozik néhány mollával és meghívja őket, hogy ő nálá igyák meg a vendég-levest. A mollák megköszönik és a Hodsá házába mennek. A Hodsá így szol a feleségéhez: „Néhány vendéget hoztam, főzz egy bogrács-levest.” Ráfordom az asszony: „Hát hoztál valamit, hogy levest akarsz?” Veszi erre a Hodsá a leveses bográcsot, oda megy vele a vendégeihez és így szol hozzájuk: „Ha zsirom meg rizsem lett volna, ebben az edényben főztem volna nektek levest.”

A folyó partjára megy egyszer a Hodsá felesége, hogy fehérruhát mosson. Leteszi a szappant és hozzá lát a munkához. Egyszerre csak leszáll egy fekete holló és elkapja a szappant. Kijátja az urának, hogy fusson a holló után. „Sohase bántsd”, mondja a Hodsá, „piszkosabb az, mint mi, hadd mosakodjék meg egyszer ő is.”

Tolvaj lopózik egyszer a Hodsá házába. „Efenidm, tolvaj van a házában”, mondja az asszony az urának. „Meg ne moccanj!” feleli vissza a Hodsá, — „hátha talál valamit, amit majd elvehetek tőle”.

Három font húst vesz egyszer a Hodsá és odaadja a feleségének, hogy főzze meg. Az asszony megfőzi és azon mód meg is eszi. Estefelé jön a Hodsá és mondja az asszonynak, hogy adja elő a húst, hogy egyék meg. Az asszony azzal hozakodik elő, hogy megette a macska. Fogja a Hodsá a macskát, megméri és látja, hogy csak három fontot nyom egészben. „Oh te hazug asszony”, mondja feleségének, „ha ez a macska, hol a hús; ha pedig ez a hús, hol a macska?”

Lakodalomba megy egy nap a Hodsá. De mert kopottas volt a ruhája, aligbogy megtessekelik. Kapja magát a Hodsá, haza megy, felölti az új bundáját és úgy tér vissza. Ekkor már eljött jönnék, asztalfőre ültek és ugyancsak kínálják. A Hodsá veszi a ruhája széleit és így szol: „Tessék ruhám, tessék”. — „Mit csinálsz?” kéri tőle. „A ruhám illi a tisztesség, az ételt is hadd egye ő”, feleli a Hodsá.

Azt kérdezték egyszer a Hodsától, hogy ujholdok mit csinálnak a régivel. „Szétdarabolják és csillagokat csinálnak belőle”, volt a Hodsá válasza.

Egy nyulat hozott egyszer egy paraszt a Hodsának. A Hodsá megvendégeli és levessel kínálja meg. Egy hét múlva újra jön, a Hodsá ismét megvendégeli. Néhány nap elteltével ismét megjelenik nála néhány ember és vendégeként ülnek le. „Kik vagytok?” kéri tőlük. — „Mi a nyulat hozó embernek a szomszédjai vagyunk”, felelik a Hodsának. A Hodsá ezeket is megvendégeli. Nemsokára ismét csak jön néhány ember. „Hát ti kik vagytok?” kéri tőlük. — „Mi annak a nyulat hozó ember szomszédjainak a szomszédjai vagyunk”, felelik. A Hodsá üdvözlí őket és kis idő multen egy nagy bogrács vizet találtak eliből. „Mi ez Hodsá?” kéri tőle. — „Ez ama nyul levésének a leve”, feleli nekik a Hodsá.

Egy ember jön a Hodsához és kölcsön kéri a szamarát. „Nincs itthon”, mondja a Hodsá; de ugyanakkor ordítot bentről a szamar. „Azt mondog, hogy nincs, pedig hallom, hogy ordít”, mondja a kölcsönkérő. „Együgyü ember” — szol a Hodsá — a szamarának hiszel, ilyen ősz szakállu embernek meg, mint én, nem?”

Egy kötelet kértek egyszer kölcsön a Hodsától. A Hodsá bemegy a szobájába, aztán kijön és azt mondja, hogy lisztet terítették rá. „Hogy lehet kötére lisztet teríteni?” kéri tőle. — „Ha nem akaródnak odakölszönni, akkor lehet ráteríteni”, válaszolt a Hodsá.

Kilenc parát kapott egyszer a Hodsá álmában. „Tízet adjatok legalább”, veszekedik a Hodsá és amint fölriad az álmából, látja, hogy üres a marka. Nagy gyorsan behunyja a szemét, a kezét meg kinyújtja és így szol: „No, nem bánom, legyen hát kilenc oara.”

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztárk-Magyar Bank. A jegybank állapota április 15-én ez volt: Bankjegyforgalom 646,848.000 forint (— 5,419.000 forint), ércértékkészlet: 499,992.000 forint (— 330.000 forint), váltótárca: 164,571.000 forint (— 9,930.000 forint), lombardüzlet: 21,133.000 forint (— 164.000 forint), adómentes bankjegytartalék 61,472.000 forint (+ 5,345.000 forint).

Szeszárak. A kontingens nyersszez árát Budapest 16.25 forint pénzben, 16.50 forint áruban. — Bécsben 16.60 forint pénzben, illetve 16.80 forint áruban.

Borvásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénzár részvény-társaság tudósítása.) Felhajtás: Belföldi élő borju 1320 darab, leölt borju — darab, növendékmarha 89 darab, bárány élő 2 darab, leölt bárány 23 darab. Árjegyzés azonos tételből: Árjegyzések: Belföldi élő borju 27 krtól 32 kr.-ig, elsőrendű kivételesen 37 kr., leölt borju — krajcárig kilonként. Növendékmarha — krajcárig kilonként. — Első rendű — krajcártól — krajcárig. Élő bárány 0.— forinttól 0.— forintig, leölt 5.75 forinttól 6.50 forintig, páronként. A vásár lanyha volt.

Budapesti sertés-kunsvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székess-fővárosi sertés-kunsvásár árjegyzése 1899. április 18-án. Készlet 71 darab. Érkezett 708 darab. Összesen: 779 darab. Eladatot 582 darab. Maradt 197 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 50—51— krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 49—51— krajcárig, 320—380 kgr. sulyban 48—51— krig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos 45—47 krajcárig. Malacok 41—43 krajcárig kilonként. A vásár hangulata élénk.

Bécsi sertésvásár. A st-marxi központi vásárosarnokban ma megtartott sertésvásáron bejelentettek 7547 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3030 darab fiatal sertést, 4102 darab magyar hizott sertést. — nehéz sertést, összesen 7132 darabot. Nagy felhajtás. Élénk iránzat mellett.

Jegyzések: kgként élő sulyban (a fogvasztási adót nem számítva) első rendű sertés 46—47— kr, kivételesen 47½— krajcár, középminőségű sertés 43—45— krajcár, könnyű sertés 39—42 krajcár, fiatal sertés 40—47 krajcár.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, április 18.

Buzában megnyitáskor lanyha volt a hangulat. Élénk kínálat és korlátolt kereslet mellett 15.000 métermássa került eladásra, 5—10 krajcárral olcsóbb árakon. Egyéb gabonaneműekben a forgalom csak néhány vagon zabra és árpara szorított, változatlan árak mellett.

Eladatot:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79-8 k. 9 frt 95 k, 200 mm. 79 k. 9 frt 70 k, 200 mm. 78 k. 9 frt 60 k, 200 mm. 77-5 k. 9 frt 70 k, 300 mm. 77-2 k. 9 frt 35 k, 600 mm. 76-7 k. 9 frt 60 k, 400 mm. 76 k. 9 frt 45 k.

Pestvidéki: 100 mm. 79-5 k. 9 frt 85 k, 300 mm. 79 k. 9 frt 57½ k, 200 mm. 78-8 k. 9 frt 35 k, 600 mm. 78 k. 9 frt 40 k, 100 mm. 78 k. 9 frt 60 k, 100 mm. 77-8 k. 9 frt 55 k, 200 mm. 77-5 k. 9 frt 35 k, 100 mm. 77-5 k. 9 frt 55 k, 100 mm. 77-3 k. 9 frt 25 k.

Fehérmegyei: 580 mm. 78 k. 9 frt 57½ k.

Felső-tiszavidéki: 100 mm. 80.5 k. 10 frt 05 k.

Bácskai: 1200 mm. 76-3 k. 9 frt 45 k. Tomeriani: 1150 mm. 76-5 k. 9 frt — kr. Romániai: 6000 mm. 78-8 k. 6 frt 52½ k.

Mind 3 hónapra. Ápa: 150 mm. 7 frt — kr, 100 mm. 6 frt 50 k. Zab: 100 mm. 6 frt 10 k, 100 mm. 6 frt 05 k, 100 mm. 5 frt 97½ k.

Készpénzfizetés mellett.

A készrua hivatalos jegyzése a budapesti árú-és értéktözsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

Buza (uj)	75 k.	8.10—8.15	78 k.	8.18—8.25	77 k.	8.28—8.36
bánási	75 k.	8.30—8.35	78 k.	8.41—8.48	77 k.	8.50—8.58
Hiszavidéki	75 k.	8.29—8.35	78 k.	8.35—8.45	77 k.	8.48—8.56
pestvidéki	75 k.	8.45—8.55	78 k.	8.50—8.60	77 k.	8.60—8.68
fehérmegyei	75 k.	8.15—8.20	78 k.	8.25—8.30	77 k.	8.35—8.40
bácskai	75 k.	8.40—8.50	78 k.	8.50—8.60	77 k.	8.60—8.68
romániai	75 k.	8.20—8.30	78 k.	8.30—8.40	77 k.	8.40—8.48
szorb.	75 k.	8.70—8.75	78 k.	8.75—8.80	77 k.	8.80—8.85
bolgár	75 k.	8.70—8.75	78 k.	8.75—8.80	77 k.	8.80—8.85

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza márc-ra	8.89—8.91—8.79
Buza áprilisra	8.89—8.91—8.79
Buza májusra	8.76—8.70—8.67—8.69—8.65
Buza októberre	8.22—8.19
Rozs áprilisra	0.—0.—
Rozs októberre	6.51—6.48—6.51
Zab áprilisra	5.78—5.79.
Zab májusra	—
Zab októberre	5.45

Tengeri májusra 99.	4.45—4.44—4.46—4.44
Tengeri júliusra	4.52—4.57—4.58—4.56
Repece augusztusra.	—

Déli egy óraker a következő záróárakat állapi.

tótták meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza márciusra	—	pérez	—	áru
Buza áprilisra	8.79	8.80		
Buza májusra	8.65	8.67		
Buza októberre	8.19	8.20		
Rozs áprilisra	7.20	7.30		
Rozs októberre	6.48	6.50		
Tengeri májusra 99	4.44	4.45		
Zab áprilisra	5.78	5.80		
Zab októberre	5.44	5.48		
Repece augusztusra	11.80	11.90		

Délután fél ½ óraker zárul:

Buza áprilisra 99	8.77—8.79
Buza májusra	8.65—8.66
Buza októberre	8.19—8.20
Rozs áprilisra 99	—
Rozs októberre	6.49—6.51
Zab áprilisra 99	5.78—5.80
Zab májusra	5.72—5.74
Zab októberre	5.45—5.46
Tengeri májusra 99	4.44—4.45
Tengeri júliusra	4.56—4.57
Repece augusztusra	11.80—11.90

A budapesti értéktözsde.

Külföldről és Bécsből ma változatlan jegyzések érkeztek, minek folytán az előtőzsdén az irányzat csendes volt, a hangulat nyugodt, a forgalom gyenge. Ugy a kínálat, mint a kereslet tartózkodó. Az árakban nagy változás nem állott be.

A helyiértékek piacán városi villamos és közuti vasuti részvények némileg javultak.

A déli tőzsze kezdetén gyenge volt, zárlat felé magasabb berlini jegyzésekre itt is megszilárdult az irányzat. A valuta és ércárak változatlanok.

A helyiértékek piacán városi villamos részvények szelvény nélkül lettek kötve, a szelvény 3 ftot tesz ki.

Az előtőzsde csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 382.—382.50. Osztárk hitelrészvény 358.—358.50. Osztárk-magyar államvasuti részvény 363.25—363.60. Déli vasut 57.50—58.—. Rimamurányi vasmű 306.25—306.50. Városi villamos vasut 222.—222.75. Jelzalog hitelbank 242. Leszámítolobank 257.—257.25.

A déli tőzsde változatlan.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 381.50—382.—. Osztárk hitelrészvény 358.20—358.90. Osztárk-magyar államvasuti részvény 362.90—363.50. Ipar és kereskedelmi bank r.-t. 101.—. Leszámítolobank 256.90—257.50. Rimamurányi vasmű részvény 305.50—306.25. Déli vasut 57.25—57.50. Közuti vasut részvény 376.25—377.50 forintot.

Az utőtőzsde irányzata csekély üzlet mellett nyugodt maradt.

Jegyzetek: Osztárk hitelrészvény 353.15—353.25. Magyar hitelrészvény 382.—382.25. Osztárk-magyar államvasut 363.10—363.40. Közuti vasuti részvény 305.75 forintot.

Délutáni zárlat:

Osztárk hitelrészvény 358.30 forintot.

Leszámítoló ártolyamok:

Magyar általános hitelbank	384.—
Osztárk hitelintézet	385.—
Magyar aranyjárdék	119.50
Magyar koronajárdék	97.25
Magyar ipar-és kereskedelmi bank	102.—
Magyar jelzalog hitelbank	243.—
Magyar leszámítoló bank	258.—
Rimamurányi vasmű	309.—
Budapesti közuti vasp. részj.	391.—
Déli vasut	63.—
Osztár-magy. államvasut	365.—
Budapesti bankegyesület	96.—
Pesti magyar keresk. bank	1398.—
Pesti hazai első takarékp.	8000.—
Felsőmagy. bányá-és kohomű	104.—
Sáigótarjani közszékhely-r. társaság	566.—
Magyar cukoripar A-sor.	139.—
Magyar cukoripar r. t. B-sor.	176.—
Budapesti közuti vaspálya id. részj.	380.—
Bpesti városi villamos vasut	226.—

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Allamadósság.

a) Magyar Allamadósság.

Aranyjárdék 4%	119.76	120.23	Magyar nyereségny. kölcsön 100 frt	163.25	164.25
Koronajárdék 4%	116.70	120.20	Magyar regálkölcsön 4 1/2%	100.25	100.25
Közuti vasut kölcsön 4 1/2%	97.40	97.50	Horr.-szlav. regálkölcsön 4 1/2%	101.—	101.76
Allamadósság kölcsön 4 1/2%	121.—	122.—	Magyar földteremt. kölcsön 4 1/2%	96.—	97.—
Vasszámítás 3%	87.—	88.—	Horr.-szlav. földteremt. kölcsön 4 1/2%	95.7	96.67
Magyar nyereségny. kölcsön 100 frt	163.25	164.25	Tizsi szövetség 4%	129.33	129.43

b) Osztárk Allamadósság.

Egyes papirtárca 4 1/2%	100.00	101.10	Koronajárdék 4%	100.50	101.—
Egyes papirtárca 4 1/2% (100 frt)	100.00	101.10	1894-es sorozatú 4%	171.50	173.50
Aranyjárdék 4%	100.40	100.90	1894-es sorozatú 4% (100 frt)	1.8—	1.90—
			1894-es sorozatú 4%	103.—	106.—

c) Idegen Allamadósság.

Bolgár vasuti kölcsön 4%	110.50	111.60	Szorb 100 frankos sorozatú 4%	84.25	85.35
--------------------------	--------	--------	-------------------------------	-------	-------

Más kölcsönök.

Bosnyák kölcsön 4%	95.—	95.—	Budapest fővárosi kölcsön 4%	95.70	97.50
Budapest fővárosi kölcsön 4 1/2%	96.70	100.75	Temes-bányavölgyi kölcsön 6%	95.50	97.—

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Szerda, 1899. évi április hó 19-án.
Délután 2 1/2 órákor III. ifjúsági előadás.
A velencei kalmár.
Vigjáték 5 felvonásban Shaksperetől.
Este:
Három testőr.
Bohózat 3 felvonásban. Irta Herczeg Ferenc.
Kezdeté 7 1/2 órákor.
Csütörtökön Pólt, a mely tisztít. Pénteken Fehér nász. (1-ször.) Szombaton Fehér nász. (2-ször.) Vasárnap d. u. Thurán Anna.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szerda, 1899. évi április hó 19-én.
A hadi fogoly.
Opera 2 felvonásban. Zenéjét szerzerette Goldmark Károly. Szövegét írta Schlicht Ernő. Fordította Radó Antal.
Utána:
A piros cipő.
Tánclegenda 4 képből, Regél H-től. Koreográfiaját Hassreiter J., zenéjét Mader Raoul szerzerette.
Kezdeté 7 órákor.
Csütörtökön A hugonották. Pénteken zárva. Szombaton Faust. Vasárnap A walkür.

VIGSZÍNHÁZ.
Szerda, 1899. évi április hó 19-én.
Dr. Pepi.
Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Albert Carré. Fordította: Zilahy Kiss Béla.
Hajnali vendég.
Vigjáték egy felvonásban. Irta: Siraudin. Fordította Sz. F.
Kezdeté 7 1/2 órákor.
Csütörtökön Nióbe, Hajnali vendég. Pénteken Mozgó fényképek Szombaton A hálókosik ellenőre. Vasárnap d. u. Dodó főhadnagy. Este Családi örömök.

NÉPSZÍNHÁZ.
Szerda, 1899. évi április hó 19-én.
A görög rabszolga.
Operett 3 felvonásban. Szövegét írta Owen Hall. Fordította Makai Emil és Pásztor Árpád. Zenéjét szerzerette Sidney Jones.
Személyek:
Antonia Szelepusényi Diomed Raakó
Iris Hegyi A. Silvius Lubinszky
Pomponius Solyomosi Manlius Ujvári
Heliodoros Németh Lollus Tollagi
Aspasia Küry K. Curius Kiss M.
Archias Szirmai Melanópis Csatai Zs.
Kezdeté 7 1/2 órákor.
Csütörtökön Szókimondó asszonyság. Pénteken Az unatkozó király. Szombaton Talmi herceg. Vasárnap d. u. Bibliás asszony. Este A sárga csikó.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Szerda, 1899. évi április hó 19-én.
A Gyurkovics lányok.
Életpék 4 szakaszban. Irta: Herczeg Ferenc.
Személyek:
Gyurkovicsné Szilassy Liza Haller
Katinka Rózsa Klári Váradi
Sári Aranyossy Radványi Molnár
Ella Bilkei Gida Ráthonyi
Mici Ráskai Horvak Fűredi
Terka Galambos Sándorffy Szilágyi
Kezdeté 7 1/2 órákor.
Csütörtökön d. u. A geszák II. felv. A Gyurkovics-lányok II. felv. Aranyakadalom IV. képe. Este Robinzonok. A Barnett-lányok. Pénteken A Gyurkovics-lányok. Szombaton Robinzonok. A Barnett-lányok. Vasárnap d. u. A Gyurkovics-lányok. Este Egyiptom gyöngye.

Somossy Mulató
Albrecht Ferenc, bérnök.
Kezdeté 8 órákor, vége 12 órákor.
Ma
Swoboda Albin
a szász királyi udvari színház tagjának harmadik és utolsó előtti vendégszerzése.
„DER VETTER.“
Bohózat, Bondistól.
Személyek:
Gärtner, egy gazdag földbirtokos Martins ur
Ernö gyermekei Baumann ur
Paulina Reval k. a.
Vilmos Swoboda ur
Siegel, Gärtner unokatestvére Buchheim, egy fiatal kőrök. Staud ur
Luiza, gazdasszony Beier k. a.
Egy inas Krad ur.
„Az erdei manók“.
Valamint az összes műérők.
Holnap, csütörtökön, Swoboda Albin, a szász kir. udvari színház tagjának bucsúelőadása.

A Kőbányai Királysöröző
Goliát Malátasöre
gyógyhatása mellett a legkellősebb üdítő ital.
Ajánlások: Dr. Korányi, Dr. Kétyl budapesti; — és Dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár uraktól.

DALIA
magyar kerékpárgyár
Eichhorn Emil
BUDAPEST,
VII., Izabella-utca 5.
99-es árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Utazáson nagyon praktikus. — Rövid használat után nélkülözhetetlen.
Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva

Kalodont
Elismert legjobb
Fogtisztító szer.
A száj kiöblítése, csupán száj- vagy fogvizze magában nem elegendő a fogak tökéletes megtisztítására. Ehhez egy fogtisztítószernak használata okvetlenül szükséges.
Mindenütt kapható.

Elvállalunk
kéményépitéseket
azonnali kivitelre.
500 vagonon felül körtéglá 0'3 egész 5 m. átmérővel égetve raktáron.
Továbbá impregnált hornyolt tetőcserép, alagsóvek, téglák egyenes boltozásokhoz stb.
Téll üzem. Vasuti vágány a gyárba.
Dvorák Antal és Fischer K.
agyagárgyár és kéményépitő-vállalat
Letky u. p. László a M. Csehszág.

Az 1899. április hó 12-én megtartott osztálysorsjáték huzás alkalmával a 4197. számot huzták ki 610.000 koronával. Ezen összeget nyolcan nyerték, alantabb közöljük az egyik szerencsés nyerő hozzánk intézett levelét. A többi nyerők elismervénye irodánkban megtekinthető. Kitünő tisztelettel
HECHT BANKHÁZ
Ferenciek-tere 6.

Hecht Bankháznak Budapestben.

Madam Csáké tiszteltébe, hogy 3 sorjagymere 600000.- koroná jatekmeny és 10000.- koronai fogteremengeny? minte csodálatos töltött el a szerencse, mely végül nálam maradt és engem me. Ennek meggyőződésére kélek megvallani, mert én is mellettem nyertem és így jött a bankhoz a nyertes csomaj nélkül.

Köszönöm pontos kiszámlálást és mindenre való tekintettel a részletek megfizetését.

Drasoványi Vassó
Lelkes

Kereskedelmi takaré- és hitelszövetkezet
Alapított 1880. évben. — Évi osztalék már II éven át 7%
Budapest, IV., Kigyló-utca 2. szám, I. emelet.
Belépési felhívás
a kereskedelmi takaré- és hitelszövetkezet által alakítandó
új évtársulatba
Ezen évtársulat 1899. május 1-én kezdődik. Bárki tessze szerinti számban jegyezhet üzletrészeket. Minden üzletrész után hetenkint 1 korona fizetendő.
Elnöky: Kölesont más, mint egyleti tag nem kap, minden üzletrész után 200 korona, illetve 300 korona kölcsön igényelhető. A kölcsönök visszafizetése a heti 1 korona befizetés által eszközöltek. Belépési nyilatkozatok és kölcsönkérvények már a mai naptól kezdve irodánkban délelőtt 9-től 1-ig, délután 4-6-ig elfogadtnak. — Takarékbetétek 4 1/2% kamatoztatnak, a 10% tőkekamatadó általunk fizettetik.
Az igazgatóság.

STANDARD életbiztosító-társaság
Edinburghban (Angolhon.)
Alapított 1825-ben.
Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utca 4.
Korona
Evi bevétel 27,500,000
Kivutal nyereményrészek 150,000,000
Vagyon 220,000,000
Halálesetek folytán kifizetve 450,000,000
A Standard kötvényeinek nevezetesebb elnyoi:
Kétségtelen biztonság Alacsony díjak. Szabad vállalkozvények. Kötvények érvényben tartása díjfizetések elutasításánál Tökésítés és előre megállapított visszaváltási é ték Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubiztosítás népfelkelők részére.
Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

BUTOR részletfizetésre.
Állami és városi tisztviselők, katonatisztek, egyház-férflak, valamint más hitelképes egyének kedvező részlet feltételek mellett kapnak szállárd gyártmányu asztalos- és kárpított butorokat.
Dósa Kálmán Bpest, Brászóbet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em.
Árjegyzéket 25 kr. levéljeggyel beküldés ellen bérmentve küld fenti cég B. osztálya. 5167

Jó könyvek
mélyen leszállított áron:

Babos közhasznu magyarázó szótár kötet (2 frt) 1.50
Benedek Elek. A sziv könyve (1.80) 1.20
Betyárlélegendák, az alföldi rablóvilág történelmei 1.—
Karczag Vilmos. Lemondás, reg. (1.20) 60 kr., kötet (2 frt) 1.—
Kossuth Géza, nevezetesebb bűnesetek I., II., III., IV. egybekötve (4.80) 2.—
Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Elméneky és kalandok az Aequatoron (2 frt) 1.—, ugyanez kötet (3 frt) 1.50
Mokány Bercel viselt dolgai (2 frt) 1.—, ugyanez kötet (2.50) 1.40
Murger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., kötet (1.50) 80
Sztanoj Miklós, Karamboljáték (2 frt) 1.—, kötet (3 frt) 1.50
Tévégyi Titusz. Van-e másvilág? (A szellemek országából) (1.50) 1.—, u. a. kötet (2 frt) 1.40
Zola Emil. Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., kötet (2 frt) 1.20
(A bekerített árak a volt bolti árakat jelzik!)
Megrendelhetők: a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában,
VIII., József-körút 18. szám.
2 frtig terjedő megrendelések csak az összes előleges beküldése ellenében teljesíthetnek
Minden háziaszszony vegye meg a legújabb, Kugler-féle „Házasságok” című könyvet, 2000-nél több recepttel és 200 képpel. Ára díszkötésben 3 frt és 25 kr. portóért. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában.

Vízgyógyintézet „Priessnitzthal”

Mödlingben
 Páris mellett, 48 éve áll fenn, 20 év óta Dr. Weiss József vezeti. — Kétféle gyógyászatok **belső betegségeknél és idegbajoknál.** — Vízkerék — Villamos kurák. — Hízaló kurák. — Mérsékelt áruk legjobb ellátással. Prospektusok kívánatra ingyen.

A modern embernek

szüksége van, hogy ismerje a társas élet szabályait. A ki olvassa

A pesti művelt társalgó

című könyvet, abban megtalál mindent, a mi a társaságba való, **szom és illedelmes fellépésre, könnyed, szellemes és mulattató társalgásra** megtanít.

Fiataloknak és öregeknek, leányoknak és asszonyoknak egyaránt nélkülözhetetlen!

Ára csinos vászonkötésben 1 frt 20 krajcár.

Megrendelhető a

„Budapesti Napló”

kiadóhivatalában,

VIII., József-körút 18.

A „Magyar Könyvtár”

első 100 száma.

Szerkeszti: Radó Antal. Kiadja: Lampel Róbert (Wodlányer F. és fia).

Az eddig megjelent 100 szám együtt véve havi 1 frtos részletfizetésre is kapható.

Az első részlet kifizetése után a 100 szám egyszerre szállítatik.

Egyes szám ára 15 krajcár.

1. Katona József. Bánkban. (Beöthy Zs.)
2. Maupassant. Apró elbeszélések. (Tóth B.)
3. Berzsenyi Dániel válogatott ódái.
4. Coppée. A kovácsok sztrájkja s más elb. költ. (Radó A.)
5. Kisfaludy K. A kérés. (Beöthy Zs.)
6. Szepes. Humoreszek.
7. De Amicis. A bor. (Tóth Béla.)
8. Zrínyi. Szigeti veszedelm. (Bánóczy.)
9. Maurier-Potter. Trilby. (Fái Béla.)
10. Csokonai. Dorottya. (Négyessy.)
- 11—12. Arany János válogatott balladái. Isk. k. (Riedl.)
13. Olasz elbeszélők tára. (Radó.)
14. Petőfi. Úti rajzok.
15. Dumas. A kaméllás hölgy. (Szemere A.)
16. Szemere. A kaméllás hölgy. (Szemere A.)
17. Francia elbeszélők tára. (Ambrus.)
18. Róveta. A becselenek (Radó.)
19. Kisfaludy Károly válogatott költeményei. (Bánóczy.)
- 20—21. Shakespeare. Szentiván-éji álom. (Arany J.) Isk. kiad.
22. Kármán J. Fanni hagyományai. (Bánóczy.)
23. Byron. Manfred. (Ábrányi Emil.)
24. Agai A. Viola Vera.
25. Sardou és Najac. Válgunk el. (Fáy Béla.)
26. Deák Ferenc 1861-iki felirati beszéde.
27. Aischylosz. Aieláncolt Prométhész. (Zilahy)
28. Bárczy István. Válgunk elbeszélők.
29. Murger-Barrière. Bohém-élet. (Radó A.)
30. Béla király névtelen jegyzőjének könyve. (Szabó—Mika.)
31. Molière. Dandin Gy. (Hevesi.)
32. Gracia György. 1848. március 15.
33. Bourget. Három elbeszélés. (Hevesi S.)
34. Szabócska Mihály. Versek.
35. Turgenev. Az ötdik kerék. (Sz. Nagy J.)
36. Kossuth Lajos 1848. jul. 11-iki beszéde.
37. Flammarión. Csillagos esték. (Tóth Béla.)
38. Tóth Kálmán. A király házasság.
39. Droz. Azur, az asszony és a hiba. (Béni Gy.)
40. Vörtesi Arnold. Kisvárosi történetek.
41. Ibsen. A négyüzlős. (Vikar Béla.)
42. A kruc-világ költészet. (Kardos.)
43. Schiller. A messinai menassz. (Váradi A.)
44. Petőfi. Elbeszélések és hírlapi cikkek.
45. Poe. Rejtélyes történetek. (Tolnai V.)
46. Jókai. Emlékbeszéd Rudolf trónörököséről.
47. Kozma Andor. Vig elbeszélések.
48. Butti. Az erkölcsötlen. (Tóth Béla.)
49. Petőfi naplója és levelei. (Jókai.)
50. Tennyson. Arden Enoch. (Lőrinczy Zs.)
51. Murali Károly. Huszárszerelmen.
52. Magyar népballadák. (Morvay.)
53. Cavallotti. Énekek éneke. (Radó Antal.)
54. Fáy András válogatott meséi. (Bádius.)
55. Szalagub. A medve. (Ambrusovics D.)
56. Ambrus Zoltán. A hajótörtek.
57. Meyer Konrád. Egy szegény fiú szenvedése. (Hevesi.)
- 58—59. Jókai. Heivilla.
60. Csehov. Falusi asszonyok. (Szabó Endre.)
61. Kölcsey válogatott beszédei.
62. Yka. Újjászületés. Amerikai regény.
63. Áldassy Antal. Pázmány Péter élete.
64. Falk Miksa. Erzsébet királynéről.
65. Ciceró. Az öregségről. (Fábiny Gábor.)
66. Rudyard Kipling. Indiai elbeszél. (Mikes L.)
67. Kabos Ede. A csengeri kalapok.
68. Szalárdi János siralmas krónikája. (Angyal D.)
- 69—70. Arany. Toldi. Isk. k.
71. Molière. A fősvény. (Hevesi Sándor.)
72. Jókai. A fekete vér.
73. Plutarchos. Perikles. (Kacsovics K.)
- 74—75. Arany kisebb költeményéből. (Moravcsik) Isk. kiad.
76. Spanyol elbeszélők. (Szalai Emil.)
77. Nansen. Ejen és jegen át. I. A Fram útja. (Börök K.)
78. Ugyanaz. II. Ászánút.
79. Gvadányi. A peleskei notárius. (Kardos.)
80. Bracco, Pietro Caruso. Verge. Parasztszűlet. (Radó A.)
81. Mikszáth Kálmán. Két elbeszélés.
82. Coppée. Henriette. (B. Tölgyessy Margit.)
83. Mathilde Serao. Lányok. (Tóth Béla.)
84. Sophokles. Antigone. (Kemenes József.)
85. Ábrányi. Márc. dalok.
86. Toinai Lajos. A nagygyárosok.
- 87—88. Arany. Toldi estéje. (Bánóczy.) Isk. kiad.
89. Giacosa. Bonus szerelmen. (Radó A.)
90. Heitai Gáspár válogatott meséi. (Imre.)
91. Musset. Tizianfia. (Marquis Géza.)
92. Kielland. Elbeszélések. (Ritók Emma.)
93. Wells. Világokharca. I. rész. (Mikes Lajos.)
94. Wells. U. az II. rész.
95. Kölcsey válogatott versei. (Négyessy.)
96. Boccaccio válogatott elbeszélései. (Radó A.)
97. Keleti G. Markó Károly
98. Francia elbeszélők. II. sorozat. (Ambrus Z. és Tölgyessy M.)
99. Olasz elbeszélők. II. sorozat. (Tóth B.)
100. Jókai Mór. Szép Angyalka. Kis képek.

A *gal jelölték sziművek. A zárjelbe tett név a fordító, átdolgozó, vagy közbeíró neve.

BUDAPESTI NAPLO kiadóhivatala Budapest, VIII. ker. József-körút 18.

Megrendelő tárcsa.

Amirott megrendelem a „Magyar Könyvtár” első 100 számát 15 frt értékben. Kételemem magamat mindaddig minden hó elején havonként 1 frtot fenntevetett címre befizetni, míg a teljes vételár törlesztve nincs.

A részletfizetés be nem tartása esetén a cég a részletlet postai megbízás útján beszedi. A megbízás be nem váltása esetén a számla teljes összege azonnal esedékessé válik.

Név és állás: Lakhely és kelet:

Kivágandó és bekielendő.

a m. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítóhelye.

Nánunk nyerték a II. sorsjáték

200.000 koronás és 600.000 koronás főnyereményeit.

A most lefolyt sorsjátékban is számos nagyobb nyereményt fizettünk ki

A IV. sorsjáték sorsjegyei már kaphatók.

Első húzás f. évi május 18. és 19-én.

A sorsjegyek árai:

Az első húzásra:		Mind a hat húzásra:	
Egész sorsjegy	6 frt — kr.	Egész sorsjegy	80 frt.
Fél	3 — „	Fél	40 „
Negyed	1 „ 50 „	Negyed	20 „
Nyolcad	— „ 75 „	Nyolcad	10 „

Megrendelések mielőbb intézendők:

MERCUR bank- és váltóüzlet r.-t.
 Budapest, V., Dorottya-utca 12. szám.

Azok a szenvedő férfiak,

akik sok más szerrel való próbálgatás után használtak a Dr. EGGER-féle

injeckió Hamamelis Virginica-t.

meggyőződtek arról, hogy ezen szer feloldja hatásában a többi hasonló készítményeket, mint-hogy a belső bántalmakat, legérvidebb idő alatt gyógyít.

Dr. Egger-féle Injeckió ára 70 kr. Vidékre a pénz előlege befizetése mellett bérmentve 1 frt 5 kr., két üveg 1 frt 75 kr. Fő- és szátküldési rakár:

Gyógyszertár a „NADORHOZ”, Budapest, VI., Váci-körút 17.

Dr. MÜLLER főtörzsorvos-féle injeckió és labdacsock

A legjobb és leghatásosabb szerek új és régi húgycsőbántalmaknál — húgycsőgyulladások és foyasánál. Gyógyulás gyakran már néhány nap alatt, holmellen utóbajok nélkül. — Pontos használati utasítás minden megrendeléshez mellékeltek. Egy adag ára, friss bajoknál 1 frt 60 kr., múlt régi bajoknál 2 frt 50 kr., postán küldve csomagolásiért 25 kral. több, portó nélkül.

A valódi készítmények egyedül megrendelést helyet:

Sch. Gyógy. gyógszertár, Wien, V., Wimmergasse 33.

Rakár:

Török Józsefnél Bpest, Király-utca 12.

Szállítandók ezen hirdetését kívánni és megőrizni.

Kinek ne volna szüksége

arra, hogy helyes fogalmazás levelek, okiratok, szerződések, folyamodványok, szóval a mindennapi életben szükséges írásos munkák elkészítésében tanácsot lássák el?

Ezre kitűnően szolgál a közel 200 oldal terjedelmű

Legujabb Levelező,

önigvéd és házi titkár.

Irta Kassay Adolf.

Ára színnyomatú borítékban füzve 1 frt, kötve 1 frt 20 kr.

Megrendelhető

„Budapesti Napló”

kiadóhivatalában,

Budapest, VIII., József-körút 18. szám.

A portó előzetes bekielések a könyv bérmentve küldetik.

NINC S CUKORKA KÖHÖGES ÉS REKEDTSEG

mely olyannyira ajánlja lett az orvosoktól, mely olyannyira bevált, mely olyannyira elismerve lett, mely olyannyira be van vezetve, mely olyannyira maifattartalmu,

mely oly nagy elismerésben részesült császárok, királyok, hercegek részéről és ki lett tüntetve arany- és ezüst-érmekkel; mely olyannyira enyhítőleg és nyálkoldóság hat és 50 év óta kitűnő tulajdonságainál fogva legjobb eredménnyel használtatik, miről ezekre meo elismerő nyilatkozatok adnak tanúságot, köztük orvosi szaktekinéteiktől és mint

HOFF JÁNOS H MALATA-CUKORKAI

Egy csomag ára 10 kr., egy csomag ára 30 kr. Kapható az összes gyógyszerárakban, drogus, csomag- és fűszerkereskedésekben. Magyarországi kizárólagos gyártó: Török József Gyógyszertára BUDAPEST, Király-utca 12 sz.

AZ „ANKER”

élet- és járadékbiztosító-társaság.

Igazgatóság: Bécs, I., Hoher Markt 11. (Anker-hof.)
 Magyarországi vezérképviselőség: Budapest, VI., Deák-tér 6. sz. (Anker-udvar.)

a társaság saját házaiban.

Társasági vagyon 1897 végén ... 124 millió korona.
 Biztosítási állomány 1897 végén ... 480 millió korona.

Kifizetések összege a társaság 40 éves fennállása óta ... 204 millió korona.

Díj és kamatbevételek az 1897 évben ... 16 millió 852.000 kor.

Az „A” osztálytervezet szerint nyeregyes részletfizetéssel biztosítottak az utolsó tíz évben következők osztálytervezet kaptak közpénzben:

1899	250/0	1894	250/0
1890	250/0	1895	250/0
1891	250/0	1896	250/0
1892	250/0	1897	250/0
1893	250/0	1898	250/0

Jutányos díjak mellett, kedvező feltételek a biztosítottak részére.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

